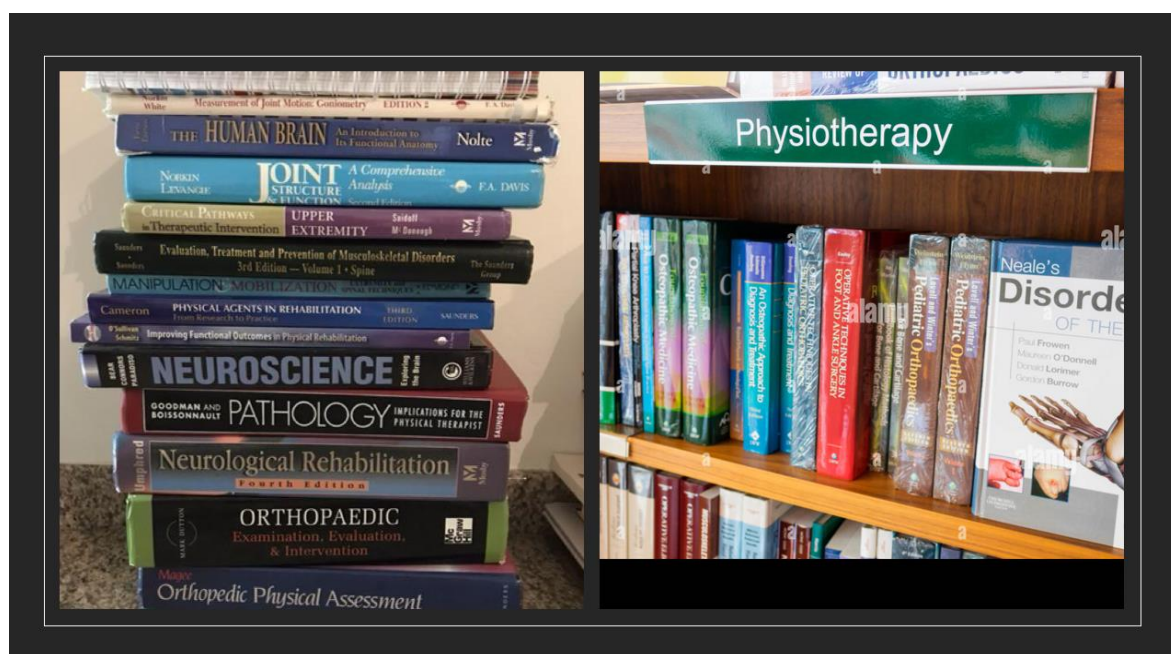

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Τμήμα Φυσικοθεραπείας

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

**ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ/
ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

WHAT IS PHYSIOTHERAPY

"Physiotherapy develops, maintains and restores body movement and function."

Physiotherapy helps patients recover from physical difficulties and movement loss, enabling to maximise quality of life.

Example:
If someone suffers from a knee injury due to a sports accident, physiotherapy can help to restore the person's knee function.

ΑΘΗΝΑ 2023-2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΠΑΔΑ) - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ σελ.7

Η πόλη της Αθήνας σελ.7

Πανεπιστημιούπολεις ΠΑΔΑ σελ.7

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ σελ.8

Αποστολή ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σελ.8

Οργάνωση σπουδών σελ.8

Καθομολόγηση πτυχιούχων σελ.9

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΑΔΑ .....σελ. 9

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Εισαγωγή .....σελ. 9

Συγγραφική ομάδα .....σελ. 10

Ιστορικό ίδρυσης Τμήματος Φυσικοθεραπείας σελ.10

Όραμα και αποστολή Τμήματος Φυσικοθεραπείας .....σελ. 10

Πληροφορίες – Επικοινωνία .....σελ. 11

Διοίκηση Τμήματος Φυσικοθεραπείας σελ.11

Πρόεδρος: Καθηγητής Γιώργος Γιόφτσος σελ.11

Αναπληρώτρια Πρόεδρος: Καθηγήτρια Βασιλική Σακελλάρη σελ.11

Γραμματεία σελ.12

Πρόσβαση στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας σελ.13

Εσωτερική/εξωτερική αξιολόγηση Τμήματος σελ.14

Συνεργασία με Νοσοκομεία για κλινική/πρακτική σελ.15

Προαγωγή τεκμηριωμένη γνώσης/έρευνας σελ.15

Ενδεικτικές παραπομπές σε άλλους οδηγούς Ελλάδας και εξωτερικού σελ.15

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ σελ.15

Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (ΔΕΠ) σελ.15

Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΙΠ) σελ.16

Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό (ΕΤΕΠ) .....σελ. 16

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	σελ.17
Εισαγωγή – Γενικές πληροφορίες	σελ.17
Γνωστικό αντικείμενο	σελ.18
Απονεμόμενος τίτλος.....	σελ.18
Προϋποθέσεις εισαγωγής.....	σελ.18
Προϋποθέσεις απόκτησης πτυχίου	σελ. 18
Εγγραφές φοιτητών	σελ 18
Διάρκεια προγράμματος	σελ.19
Αριθμός ακαδημαϊκών μονάδων	σελ.19
Δήλωση μαθημάτων	σελ.19
Τρόπος υπολογισμού βαθμού πτυχίου	σελ.20
Διαδικασία αξιολόγησης φοιτητών	σελ.20
Αναγνώριση της κινητικότητας ακαδημαϊκών μονάδων στο πλαίσιο των δια- ιδρυματικών συμφωνιών.....	σελ.20
Πολιτική κατανομής μονάδων ECTS (ιδρυματικό πλαίσιο ακαδημαϊκών μονάδων).....	σελ.20
Επίπεδο τίτλου σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων	σελ.21
Διάγραμμα δομής προγράμματος	σελ.21
Φυσιογνωμία και μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος	σελ.21
Συνοπτική περιγραφή μαθημάτων ανά έτος	σελ.22
Πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών	σελ.24
Ειδική περιγραφή μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών	σελ.32
Παράρτημα διπλώματος	σελ.34
Συστήματα αξιολόγησης και διασφάλισης ποιότητας προγράμματος σπουδών.....	σελ.34
Πρακτική άσκηση	σελ.37
Κριτήρια πρακτικής άσκησης ΕΣΠΑ για τους φοιτητές του Πα.ΔΑ (21/16-10-2018)	σελ.38
Κριτήρια επιλογής φοιτητών	σελ 40
Προ-απαιτούμενα μαθήματα ειδικότητας για πρακτική άσκηση	σελ.42
Βραβεία –Υποτροφίες	σελ.41
Επαγγελματικά δικαιώματα	σελ.41
Επαγγελματικό προφίλ των αποφοίτων τμημάτων Φυσικοθεραπείας	σελ.42

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ- ΔΙΔΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	σελ.44
Μεταπτυχιακές σπουδές	σελ.44
Διδακτορικές σπουδές	σελ.44
Μεταδιδακτορική έρευνα	σελ.45
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	σελ.46
Εργαστήρια φυσικοθεραπείας	σελ.46
Εργαστηριακός και ερευνητικός εξοπλισμός	σελ.47
ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	σελ.51
ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	σελ. 52
Βιβλιοθήκη	σελ.52
Μέριμνα	σελ.52
Σίτιση	σελ.53
Στέγαση	σελ.53
Ιατρικές υποδομές	σελ.54
Υποδομές άθλησης και ψυχαγωγίας	σελ.55
Διεθνής κινητικότητα	σελ.56
Συνήγορος του φοιτητή	σελ.57
Υποστήριξη φοιτητών με αναπηρίες	σελ.57
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	σελ. 58
Παράρτημα 1	σελ.58
Οδηγός μαθήματος της Κλινικής Εκπαίδευσης στη Μυοσκελετική Φυσικοθεραπεία	
Παράρτημα 2	σελ..67
Οδηγός μαθήματος της Κλινικής Εκπαίδευσης στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία	
Παράρτημα 3	σελ..95
Οδηγός μαθήματος της Κλινικής Εκπαίδευσης στην Αναπνευστική και Καρδιοαγγειακή Φυσικοθεραπεία	

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΠΑΔΑ) - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑ.Δ.Α.) (<https://www.uniwa.gr/>) είναι ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα με έδρα στην Αττική. Δημιουργήθηκε το 2018 ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης του ΤΕΙ Αθήνας και του ΑΕΙ Πειραιά, ενώ το 2019 εντάχθηκε στο νέο-ιδρυθέν πανεπιστήμιο η Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας. Σήμερα αποτελεί το τρίτο μεγαλύτερο πανεπιστήμιο της Ελλάδας και βρίσκεται στο δυτικό περιφερειακό τμήμα της Αθήνας.

Η πόλη της Αθήνας

Η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας από το 1834 και η μεγαλύτερη πόλη της χώρας. Βρίσκεται στην Αττική, στην ανατολική Στερεά Ελλάδα, και είναι από τις αρχαιότερες πόλεις του κόσμου, με την καταγεγραμμένη ιστορία της να φθάνει ως το 3.200 π.Χ. Η Αρχαία Αθήνα ως οικισμός πάνω στην Ακρόπολη εξελίχθηκε το 6ο αιώνα π.Χ. σε μία πανίσχυρη πόλη-κράτος, που αναπτύχθηκε παράλληλα με το λιμάνι της, το οποίο αρχικά ήταν το Φάληρο και αργότερα ο Πειραιάς. Υπήρξε, κατά την κλασική εποχή, κέντρο των τεχνών, της γνώσης και της φιλοσοφίας, έδρα της Ακαδημίας του Πλάτωνα και του Λυκείου του Αριστοτέλη.

Αναφέρεται ευρέως ως γενέτειρα της δημοκρατίας και χαρακτηρίζεται «λίκνο του δυτικού πολιτισμού». Η σύγχρονη Αθήνα είναι το κέντρο της οικονομικής, βιομηχανικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής της Ελλάδας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, η Ευρύτερη Αστική Περιοχή της Αθήνας, η οποία ουσιαστικά συμπίπτει με την Περιφέρεια Αττικής είναι η 7η πολυπληθέστερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τον πληθυσμό της να εκτιμάται τη 1/1/2019 από τον ΕΛΣΤΑΤ στους 3.742.235 κατοίκους.

Πανεπιστημιούπολεις ΠΑΔΑ

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής διαθέτει 2 πανεπιστημιούπολεις στο Αιγάλεω, Αττικής. Η 1η Πανεπιστημιούπολη, Άλσους Αιγάλεω, βρίσκεται στην οδό Αγίου Σπυριδώνος 28 ΤΚ 12243 Αιγάλεω και η 2η Πανεπιστημιούπολη Αρχαίου Ελαιώνα, στην οδό Πέτρου Ράλλη και Θηβών και 250 ΤΚ 12241 Αιγάλεω.

Επίσης η Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας υπάγεται στο ΠΑΔΑ Λ. Αλεξάνδρας 196, Αμπελόκηποι Αθήνα.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Αποστολή ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής έχει ως αποστολή να παρέχει άριστης ποιότητας εκπαίδευση και παιδεία μέσω υψηλού επιπέδου προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών. Με αποτέλεσμα οι φοιτητές του να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία, συμβάλλοντας παράλληλα στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Όραμα του ΠΑΔΑ είναι να εξελιχθεί και να εδραιωθεί ως ένα υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκό- ερευνητικό ίδρυμα τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, συμβάλλοντας ταυτόχρονα με τη δράση του στις σύγχρονες επιστημονικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις του σύγχρονου γίνεσθαι. Στοιχεί στην όλων των αναγκών της χώρας στους επιστημονικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται, στην προώθηση της έρευνας και στη διάχυση καινοτόμου επιστημονικής γνώσης. Συγκεκριμένα το ΠΑΔΑ επικεντρώνεται στην (α) παροχή εκπαιδευτικού έργου, (β) διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας, (γ) μεταφορά τεχνογνωσίας, (δ) παραγωγή και διάδοση της επιστημονικής γνώσης και (ε) ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ της κοινωνίας, της αγοράς εργασίας και της ακαδημαϊκής κοινότητας (<https://www.uniwa.gr/to-panepistimio/taytotita/>)

Οργάνωση σπουδών

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει 1^η Σεπτεμβρίου του κάθε έτους και λήγει την 31^η Αυγούστου του επόμενου. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε 2 εξάμηνα: χειμερινό και εαρινό. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει 1 Φεβρουαρίου του έτος και το εαρινό από 16 Φλεβάρη έως 30 Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας και 3 εβδομάδες για εξετάσεις.

Στο περιεχόμενο των μαθημάτων περιλαμβάνεται η κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο. Το περιεχόμενο εξηγείται την πρώτη μέρα διδασκαλίας του μαθήματος και ανακοινώνεται ο τρόπος αξιολόγησης της απόδοσης των φοιτητών καθώς και η βασική βιβλιογραφία του. Στο διδακτικό έργο περιλαμβάνονται (α) η αυτοτελής διδασκαλία του μαθήματος (β) οι εργαστηριακές ασκήσεις (γ) η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών πραγματοποίηση σεμιναρίων ή άλλων δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην εμπέδωση των γνώσεων των φοιτητών

Το διδακτικό έργο συμπληρώνεται με αντίστοιχο διδακτικά βιβλία τα οποία χορηγούνται στους φοιτητές δωρεάς και με την επιπλέον ενημέρωση και πρόσβασης των φοιτητών στη σχετική ελληνική και ξένη βιβλιογραφία.

Καθομολόγηση πτυχιούχων

Η απονομή του πτυχίου φυσικοθεραπείας γίνεται σε ειδική τελετή που οργανώνεται στη Μεγάλο Αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου παρισταμένου του Πρυτάνεως, του Προέδρου του Τμήματος, των μελών του Ερευνητικού Διδακτικού Προσωπικού και του κοινού.

Διοίκηση ΠΑΔΑ

Διοικητική διάρθρωση

Πρύτανης: Καθηγητής Παναγιώτης Καλδής

Ως Αντιπρυτάνεις ορίστηκαν:

- **Πέτρος Καλαντώνης**
Έρευνας, Καινοτομίας και Δια Βίου Μάθησης
- **Αριστείδης Παπαγρηγορίου**
Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων – Βιώσιμης Ανάπτυξης
- **Σταύρος Καμινάρης**
Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διασφάλισης Ποιότητας
- **Θεόδωρος Ξάνθος**
Διεθνοποίησης και Εξωστρέφειας

Κοσμήτορας Σχολής Επιστημών Υγείας Πρόνοιας (ΣΕΥΠ):

Καθηγήτρια Βασιλική Κεφαλά

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Εισαγωγή

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας είναι αυτοτελές και αυτοδύναμο τμήμα της Σχολής Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Π.) (<http://www.phys.uniwa.gr/department/>)

Συγγραφική ομάδα

Γιόφτσος Γεώργιος Πρόεδρος Τμήματος Φυσικοθεραπείας ΠΑΔΑ

Παπανδρέου Μαρία Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Φυσικοθεραπείας ΠΑΔΑ

Μουτζούρη Μαρία Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Φυσικοθεραπείας ΠΑΔΑ

Ιστορικό ίδρυσης Τμήματος Φυσικοθεραπείας

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής αποτελεί μετεξέλιξη του Τμήματος Φυσικοθεραπείας του ΤΕΙ Αθήνας. Είναι το πλέον υψηλόβαθμο Τμήμα του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Η εκπαίδευση στη Φυσικοθεραπεία αρχίζει το 1943 από το Αμερικανικό Ίδρυμα Εγγύς Ανατολής (Near East) στην Αθήνα. Η επίσημη ίδρυση Σχολής Φυσικοθεραπείας νομοθετείται το 1952 με το ν. 2028/52 και λειτουργεί το 1958 στο Νοσοκομείο «Βασιλέας Παύλος» (σήμερα Λαϊκό Νοσοκομείο Αθηνών) με πρόγραμμα σπουδών έξι εξαμήνων και υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας. Το 1968 η Σχολή Φυσικοθεραπείας χαρακτηρίζεται Ανώτερη. Το 1973 λειτουργεί τμήμα Φυσικοθεραπείας στο Κέντρο Ανώτερης Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕ) της Αθήνας, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας με πρόγραμμα σπουδών επτά εξαμήνων. Το 1977 με τον ν.576/77 τα ΚΑΤΕ μετονομάζονται σε Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ). Το 1983 ψηφίζεται ο ιδρυτικός νόμος των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) 1404/1983 εντάσσοντας α) το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του ΤΕΙ Αθήνας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με διάρκεια σπουδών επτά εξάμηνα και β) την Σχολή Φυσικοθεραπείας «Βασιλέας Παύλος» στο ΤΕΙ της Αθήνας. Το 2001 ψηφίζεται ο Ν. 2916/2001 και το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του ΤΕΙ Αθήνας εντάσσεται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και συγκεκριμένα στην Τεχνολογική Εκπαίδευση με τετραετές πρόγραμμα σπουδών. Το 2017, ο ν.4485/2017 θεωρεί τα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ διακριτούς παράλληλους τομείς της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Αποστολή του Τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι:

- Η δημιουργία επιστημόνων επαγγελματιών υγείας, κατάλληλα εκπαιδευμένων και με επαρκείς δεξιότητες για την άσκηση του επαγγέλματος του Φυσικοθεραπευτή.
- Η δημιουργία επιστημόνων που θα μπορούν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας.

- Η προσφορά της απαραίτητης θεωρητικής κατάρτισης σε συνδυασμό με την αναγκαία εφαρμογή των γνώσεων, όπως επιβάλλουν οι εξελίξεις στο επιστημονικό πεδίο της Φυσικοθεραπείας.
- Η προαγωγή της επιστήμης της Φυσικοθεραπείας, μέσω της συνεχούς ερευνητικής δραστηριότητας της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος.
- Η εξωστρέφεια του Τμήματος τόσο με ανάπτυξη συνεργασίας με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού σε επιστημονικό-ερευνητικό επίπεδο όσο και με κοινωνική προσφορά.

Όραμα του Τμήματος αποτελεί η διαμόρφωση και εδραίωση μιας αξιόλογης θέσης, τόσο στην Ελληνική, όσο και στη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα, στοχεύοντας στην εξωστρέφεια και την αριστεία, σε εκπαιδευτικό, κλινικό και ερευνητικό επίπεδο.

Πληροφορίες – Επικοινωνία

Η Διεύθυνση του Τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι Πανεπιστημιούπολη 1 Άλσους Αιγάλεω, Αγίου Σπυρίδωνος 28, ΤΚ 12243, Αιγάλεω στην Αθήνα
<http://www.phys.uniwa.gr/contact/>

Διοίκηση Τμήματος Φυσικοθεραπείας

Πρόεδρος: Καθηγητής Γιώργος Γιόφτσος

Στοιχεία επικοινωνίας: Πανεπιστημιούπολη 1 Άλσους Αιγάλεω, Κτήριο Κ6, γραφείο 024, τηλέφωνο επικοινωνίας: 210-5387475, mail: gioftsos@uniwa.gr

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Καθηγήτρια Βασιλική Σακελλάρη

Στοιχεία επικοινωνίας: Πανεπιστημιούπολη 1 Άλσους Αιγάλεω, Κτήριο Κ6, e-mail: vsakellari@uniwa.gr

Γραμματεία

Η Γραμματεία (Κτήριο Κ6, γραφείο Ο15) δέχεται κάθε

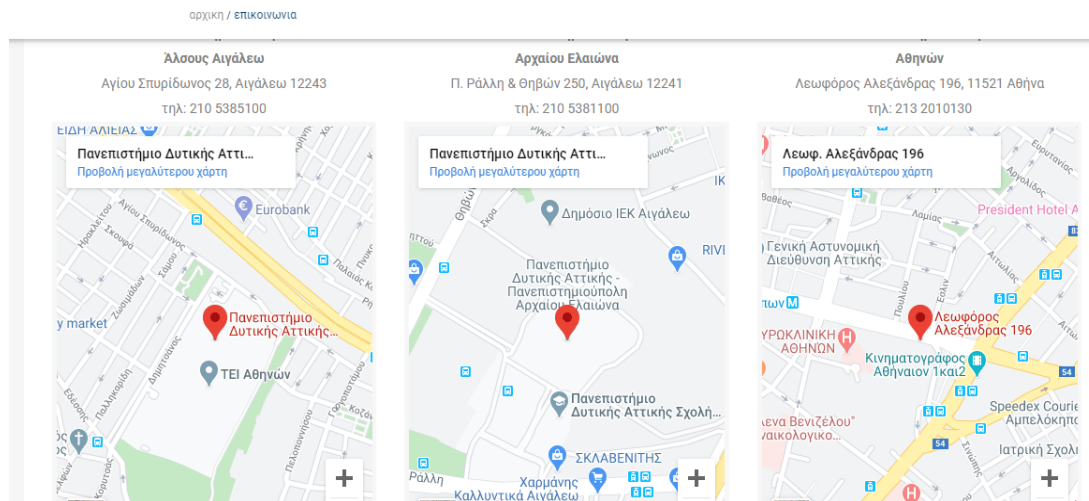
Δευτέρα –Τετάρτη- Παρασκευή ώρες 11:00-13:00μμ

Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος: Ελισάβετ Ντάλα

Τηλέφωνο Γραμματείας 210-5387485

E-mail επικοινωνίας: physio@uniwa.gr

Πρόσβαση στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας βρίσκεται στο κεντρικό κτίριο της Πανεπιστημιούπολης 1 Αλσους Αιγάλεω, στη διεύθυνση Αγίου Σπυριδωνος 28, ΤΚ. 12243 Αιγάλεω

(<https://www.uniwa.gr/epikoionia/>)

Κοντινότερος σταθμός του Μετρό είναι ο σταθμός Αιγάλεω που βρίσκεται σε απόσταση 20 λεπτών με τα πόδια. Κοντινότερες στάσεις Λεωφορειακών γραμμών είναι οι εξής:

ΔΕΛΦΩΝ

811 [Χαϊδάρι – Στ. Αγία Μαρίνα](#) (κυκλική) (σύνδεση με σταθμό Μετρό Αγία Μαρίνα – Προσοχή: Μόνο κατεύθυνση από Τ.Ε.Ι. προς Μετρό)

829 [ΠΑΔΑ- Πειραιά – Στ. Αιγάλεω – ΠΑΔΑ Αθήνας](#) (σύνδεση με σταθμό Μετρό Αιγάλεω)

831 [Πειραιάς – Αιγάλεω- ΠΑΔΑ](#) (κατεύθυνση προς Αθήνα/κατεύθυνση από Αθήνα) και 'Πηγαδάκι' (προς Αθήνα)

731 [Ανθούπολη – Στ. Μ. Ανθούπολη – Αττικό Νοσ. – Δάσος](#) (σύνδεση με σταθμό Μετρό Ανθούπολη)

750 [Αττικό Νοσοκομείο – Στ. Μετρό Αιγάλεω – Νίκαια](#) (σύνδεση με σταθμό Μετρό Αιγάλεω)

845 [Πειραιάς – Ελευσίνα \(μέσω Θηβών\)](#)

A15 [Στ. Λαρίσης – Δάσος](#) (σύνδεση με σταθμούς Μετρό Λαρίσης και Μεταξουργείο)

B15 [Στ. Λαρίσης – Παλατάκι](#) (σύνδεση με σταθμούς Μετρό Λαρίσης και Μεταξουργείο)

Γ16 [Πλ. Κουμουνδούρου – Ασπρόπυργος](#)

Στην στάση **ΠΑ.Δ.Α** είναι η τερματική στάση της σχολικής Λεωφορειακής γραμμής Express **E15**: [Στ Λαρίσης – ΠΑΔΑ Αθηνών](#) (δεν λειτουργεί τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο).

Εσωτερική/εξωτερική αξιολόγηση Τμήματος

Με βάση την Απόφαση της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΕΕ) απέστειλε στο Ίδρυμά μας την Έκθεση Πιστοποίησης του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) του Πανεπιστημίου μας καθώς και την Απόφαση Πιστοποίησης πιστοποιήθηκε με τον καλύτερο χαρακτηρισμό, δηλαδή της πλήρους συμμόρφωσης με τις Αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΕΣΔΠ της ΕΘΑΕΕ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015) και ανταποκρίνεται στις υψηλές προδιαγραφές που έχουν τεθεί και ταυτίζεται με την πολιτική ποιότητας του, για τα επόμενα τέσσερα έτη, από 11-02-2021 έως 10-02-2025.

Όλα τα παραπάνω έγγραφα μαζί με την απόδοση στην Ελληνική γλώσσα της έκθεσης πιστοποίησης, έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΜΟ.ΔΙ.Π. του ΠΑ.Δ.Α. και μπορούν να ανακτηθούν μέσω του παρακάτω συνδέσμου:

<https://modip.uniwa.gr/pistopoiisi/pistopoiisi-idrymatos/>

Συγκεκριμένα, το Τμήμα Φυσικοθεραπείας αξιολογήθηκε από την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης το Σεπτέμβριο του 2022 πιστοποιήθηκε με τον καλύτερο χαρακτηρισμό (Επίπεδο 6), δηλαδή της πλήρους συμμόρφωσης και ανταποκρίνεται στις υψηλές προδιαγραφές που έχουν τεθεί και ταυτίζεται με την πολιτική ποιότητας του.

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας αξιολογήθηκε από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (Ο.Μ.Ε.Α) το 2010 και 2014-2016, η οποία ανέδειξε τα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά που αφορούν στη λειτουργία του Τμήματος, καθώς και προτάσεις

βελτίωσης

http://www.teiath.gr/userfiles/mtsoukala/eswterikh_aksiologhsh.pdf

Το 2014 πραγματοποιήθηκε εξωτερική αξιολόγηση του Τμήματος από 3 κριτές καθηγητές πανεπιστημίων του εξωτερικού με επισημάνσεις επί της λειτουργιάς του Τμήματος.

http://www.teiath.gr/userfiles/pmakri/physiotherapy_external_evaluation2012final_report.pdf

Επίσης έχει πραγματοποιηθεί αξιολόγηση φοιτητών στο τμήμα φυσικοθεραπείας τα ακαδημαϊκά έτη από το 2013 έως σήμερα

<http://www.teiath.gr/seyp/physiotherapy/categories.php?mid=26039&lang=el>

Συνεργασία με Νοσοκομεία: κλινική / πρακτική άσκηση

Στο πλαίσιο της διεξαγωγής των μαθημάτων Κλινικής Εκπαίδευσης Αναπνευστικών Νοσημάτων, Κλινικής Εκπαίδευσης Μυοσκελετικών Παθήσεων και Κακώσεων και Κλινικής Εκπαίδευσης Νευρολογικών Παθήσεων και Κακώσεων, το Τμήμα Φυσικοθεραπείας συνεργάζεται με Νοσοκομεία Αττικής. Συγκεκριμένα κατόπιν αλληλογραφίας του Τμήματος Φυσικοθεραπείας με το εκάστοτε Γραφείο φυσικοθεραπείας του νοσοκομείου ξεκινά η πραγματοποίηση της κλινικής με τους συνεργάτες της και τους συνάδελφους φυσικοθεραπευτές του εκάστοτε νοσοκομείου. Ο αριθμός των συνεργαζόμενων φορέων κυμαίνεται ανάλογα με τις ανάγκες του έτους. Παρόμοια και για την πραγματοποίηση της Πρακτικής Άσκησης.

Προαγωγή τεκμηριωμένης γνώσης/έρευνας

Ο εκπαιδευτικός και ερευνητικός στόχος του Τμήματος Φυσικοθεραπείας (ΦΘ) από την ίδρυση του έως σήμερα, συνεχίζει την προοδευτική ανοδική του πορεία σε ένα σαφές και εφικτό ερευνητικό πλαίσιο με την δυνατότητα πρόβλεψης ενός διακριτού μελλοντικού ερευνητικού σχεδιασμού. Συνεπώς, στους παρακάτω συνδέσμους παρατίθενται σχετικές πληροφορίες στο πλαίσιο των εκδηλώσεων/δράσεων και του ερευνητικού έργου του τμήματος.

<http://www.phys.uniwa.gr/category/conferences-seminars/>

<http://www.phys.uniwa.gr/ereynitiko-ergo-tmimatos/>

Ενδεικτικές παραπομπές σε άλλους οδηγούς φυσικοθεραπείας Ελλάδας και εξωτερικού

- Οδηγός Σπουδών Τμήματος Φυσικοθεραπείας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
<http://physio.uth.gr/wp-content/uploads/2019/09/Αναλυτικός-Οδηγός-Σπουδών-Προπτυχιακού.pdf>
- Οδηγός Σπουδών Τμήματος Φυσικοθεραπείας Πανεπιστημίου Πάτρας

- Οδηγίες χρήσης του προγράμματος σπουδών 2018-2019 για φοιτητές που ακολουθούν το πρόγραμμα σπουδών του πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος
http://physio.upatras.gr/physiofiles/Τελικός_οδηγός_σπουδών.pdf
- Νέο Πρόγραμμα σπουδών (2019-2020) για φοιτητές που ακολουθούν το πρόγραμμα του Τμήματος Φυσικοθεραπείας Πανεπιστημίου Πατρών
http://physio.upatras.gr/physiofiles/ΠΠΣ_-ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ_2019.pdf
- Οδηγός Σπουδών Τμήματος Φυσικοθεραπείας Διεθνές Πανεπιστημίου της Ελλάδας (Θεσσαλονίκης)
<https://www.ihu.gr/wp-content/uploads/2019/07/prog-spoudon-fysikotherapia.pdf>
- Νεοσύστατο Τμήμα Φυσικοθεραπείας της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (δεν έχει εκδοθεί ακόμη οδηγός σπουδών)
<http://physiotherapy.uop.gr/wp-content/uploads/2020/02/170220-programma.pdf>
- St George's University of London Physiotherapy
<https://www.sgul.ac.uk/study/courses/physiotherapy#modules>
- University of Southampton Department of Physiotherapy
<https://www.southampton.ac.uk/courses/physiotherapy-degree-bsc#main>
- The University of Notre Dame Australia's School of Physiotherapy
<https://www.notredame.edu.au/programs/fremantle/school-of-physiotherapy/undergraduate/bachelor-of-physiotherapy>
- AUT University New Zealand Bachelor of Health Science- Physiotherapy
https://www.aut.ac.nz/_data/assets/pdf_file/0006/347910/2021-Health-Sciences-Programme-Guide.pdf
- EMORY University School of Medicine USA Division of Physical therapy
<https://www.emorydpt.org/explore-programs/>

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος Φυσικοθεραπείας διακρίνεται σε Ερευνητικό Προσωπικό (ΔΕΠ) και Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΙΠ).

(<http://www.phys.uniwa.gr/profiles/faculty-members/>)

Το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό αποτελείται από 16 μέλη ΔΕΠ (αλφαβητικώς) :

Γ. Γεωργούδης, Καθηγητής (ggeorge@uniwa.gr)

Γ. Γιόφτσος, Καθηγητής (gioftsos@uniwa.gr)

Ε. Γραμματοπούλου, Καθηγήτρια (igrammat@uniwa.gr)

- Δ. Μπακαλίδου, Καθηγήτρια (dafbak@otenet.gr)
Γ. Παπαθανασίου, Καθηγητής (gpapa@uniwa.gr)
Μ. Παπανδρέου, Καθηγήτρια (mpapand@uniwa.gr)
Β. Σακελλάρη, Καθηγήτρια (vsakellari@uniwa.gr)
Μ. Παπαδοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (mpapad@uniwa.gr)
Γ. Κουμαντάκης, Επίκουρος Καθηγητής (gkoumantakis@uniwa.gr)
Γ. Κρεκούκias, Επίκουρος Καθηγητής (gkrekoukias@uniwa.gr)
Γ. Πέττα, Επίκουρη Καθηγήτρια (gpetta@uniwa.gr)
Μ. Μουτζούρη, Επίκουρη Καθηγήτρια (moutzouri@uniwa.gr)
Ε. Πατσάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια (ipatsaki@uniwa.gr)
Δ. Στασινόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής (dstasinopoulos@uniwa.gr)
Ν. Χρυσάγης, Επίκουρος Καθηγητής (nchrisagis@uniwa.gr)
Δ. Μακρυγιάννη, Λέκτορας Εφαρμογών (dmakrygi@uniwa.gr)

Το Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΙΠ) αποτελείται από:

Μ. Στάμου (mstamou@uniwa.gr)

Το Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (ΕΤΕΠ) αποτελείται από:

Β. Μπρισίμης (vbrisimis@uniwa.gr)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Εισαγωγή – Γενικές πληροφορίες

Αποστολή του Τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι η δημιουργία επιστημόνων επαγγελματιών υγείας, κατάλληλα εκπαιδευμένων και με επαρκείς δεξιότητες για την άσκηση του επαγγέλματος του Φυσικοθεραπευτή, που θα μπορούν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας. Το επίπεδο σπουδών του Τμήματος Φυσικοθεραπείας επικεντρώνεται στη σύγχρονη ενημέρωση και ανανέωση της θεωρητικής κατάρτισης σε συνδυασμό με την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων, όπως επιβάλλουν οι εξελίξεις στο επιστημονικό πεδίο της Φυσικοθεραπείας. Επίσης, η προαγωγή της επιστήμης της Φυσικοθεραπείας προβάλλεται μέσω της συνεχούς ερευνητικής δραστηριότητας των μελών της ακαδημαϊκής του κοινότητας και διαμέσου της εξωστρέφειας. Η εξωστρέφεια του τμήματος πραγματοποιείται τόσο με την ανάπτυξη συνεργασίας σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού σε επιστημονικό –ερευνητικό επίπεδο και με Erasmus, όσο και με κοινωνική προσφορά και την ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Γνωστικό αντικείμενο

Το γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος Φυσικοθεραπείας του ΠΑΔΑ καθώς και το πρόγραμμα σπουδών είναι εναρμονισμένα με τις οδηγίες της Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας Φυσικοθεραπείας (World Confederation for Physical Therapy - WCPT), σύμφωνα με την οποία, η Φυσικοθεραπεία παρέχει υπηρεσίες σε άτομα ώστε να καταφέρουν να αναπτύξουν, να διατηρήσουν και να αποκαταστήσουν τη μέγιστη δύναμη και λειτουργική ικανότητα κατά την διάρκεια της ζωής τους (<http://www.wcpt.org/>). Το επάγγελμα του φυσικοθεραπευτή, μέσω της WCPT ανήκει στην World Health Professions Alliance (WHPA), συμμετέχει ως αυτοδύναμο επάγγελμα υγείας όπως οι ιατροί, φαρμακοποιοί, οδοντίατροι και οι νοσηλεύτες (<http://www.wcpt.org/collaborations-activities>). Επιπλέον, ανήκει στα «ρυθμισμένα επαγγέλματα» όπως οι ιατροί, νοσηλεύτριες, οδοντίατροι, μαιείς, χειρουργοί κτηνίατροι, φαρμακοποιοί και αρχιτέκτονες.

Απονεμόμενος τίτλος

Ο απονεμόμενος τίτλος προπτυχιακών σπουδών του τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι επιπέδου Bachelor, 6 σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (Ε.Π.Π) και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (Ε.Ο.Ε.).

http://www.eoppep.gr/images/European/ETHNIKO_PLAISIO_PROSONTON_NOVE_MBER_2016.pdf

Προϋποθέσεις εισαγωγής

Η εισαγωγή στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας του ΤΕΙ Αθήνας γίνεται με Πανελλήνιες εξετάσεις μετά την απόκτηση απολυτήριου Γενικού Λυκείου ή απολυτήριο Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου (ποσοστό εισαγωγής 10%) και σύμφωνα πάντοτε με τις ισχύουσες διατάξεις. Οι πτυχιούχοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εισάγονται στο τμήμα με τη διαδικασία των κατατακτηρίων εξετάσεων. Οι εγγραφές των νεοεισαχθέντων φοιτητών γίνονται μέσα στα χρονικά πλαίσια που ορίζονται από τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις.

Προϋποθέσεις απόκτησης πτυχίου

Οι προϋποθέσεις για την απόκτηση πτυχίου είναι οι εξής:

1. Εγγραφή στο Τμήμα και παρακολούθηση μαθημάτων για τουλάχιστον οκτώ (8) εξάμηνα.
2. Συμπλήρωση τουλάχιστον διακοσίων σαράντα (240) ECTS συνολικά.

Εγγραφές φοιτητών

Οι εγγραφές των νεοεισαχθέντων φοιτητών γίνονται μέσα στο χρονικό πλαίσιο που ορίζεται από τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις.

Η εγγραφή των νεοεισαχθέντων φοιτητών από Κατατακτήριες (Φ1/192329/Β3/16-12-2013), Μετεγγραφές (Εγκύκλιος 164061/Ζ1/02-10-2017), και Λόγους Υγείας (Φ151/165736/Α5/4-10-2017), Αλλοδαπή (Φ151/156896/Α5/20-09-2017) και Έλληνες του εξωτερικού (Φ151/165009/Α5/03-10-2017) γίνεται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία. Με την εγγραφή του φοιτητή στο Τμήμα ανοίγει ατομικός ηλεκτρονικός λογαριασμός για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρει το ΠΑΔΑ. Τέλος, δεν επιτρέπεται η παράλληλη εγγραφή σε δύο Τμήματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (Φ253/139394/Α5/31-08-2016).

Διάρκεια προγράμματος

Η διάρκεια των σπουδών στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας είναι οκτώ (8) εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια των επτά (7) πρώτων εξαμήνων, οι σπουδές περιλαμβάνουν θεωρητική διδασκαλία, εργαστηριακή και κλινική εκπαίδευση, εκπόνηση εργασιών και σεμινάρια. Στο έβδομο εξάμηνο, ανατίθεται στους φοιτητές το θέμα για την εκπόνηση της πτυχιακής τους εργασίας. Κατά τη διάρκεια του ογδόου εξαμήνου, συνεχίζεται η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας, ενώ πραγματοποιείται και η εξάμηνη (26 εβδομάδες) πρακτική άσκηση στο επάγγελμα.

Αριθμός ακαδημαϊκών μονάδων

Το σύνολο των ακαδημαϊκών μονάδων είναι 240, με 30 ακαδημαϊκές μονάδες/εξάμηνο.

Δήλωση μαθημάτων

Οι δηλώσεις των μαθημάτων γίνονται ηλεκτρονικά στο διαθέσιμο ηλεκτρονικό σύστημα του ΠΑΔΑ, από το φορέα ηλεκτρονικές υπηρεσίες, σε κάθε εξάμηνο σπουδών μετά από τη σχετική ανακοίνωση στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Υπάρχει η δυνατότητα της επικοινωνίας και παρακολούθησης των μαθημάτων από σύγχρονες και ασύγχρονες πλατφόρμες εκπαίδευσης (e-class, MOODLE, Ms teams) με τη χρήση του ιδρυματικού τους λογαριασμού.

Τρόπος υπολογισμού βαθμού πτυχίου

Ο βαθμός πτυχίου εξάγεται με προσέγγιση ενός δέκατου (1/10) της μονάδας. Ο χαρακτηρισμός βαθμού πτυχίου καθορίζεται ως εξής:

Από 5 – 6.49 Καλώς

Από 6.50– 8.49 Λίαν Καλώς

Από 8.50 – 10.00 Άριστα

Ο τελειόφοιτος γίνεται πτυχιούχος όταν έχει συμπληρώσει όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις: Έχει παρακολουθήσει με επιτυχία όλα τα υποχρεωτικά, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και τα τυχόν προαιρετικά μαθήματα, έχει ολοκληρώσει την πρακτική άσκηση στο επάγγελμα. Ειδικότερα ανακηρύσσεται πτυχιούχος από την ημερομηνία που κατατέθηκε μέσω πρωτοκόλλου του Τμήματος και η τελευταία απαιτούμενη προϋπόθεση. Κατέχοντας τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις, ο

πτυχιούχος του Τμήματος θα πρέπει να συγκεντρώνει τουλάχιστον 240 πιστωτικές μονάδες (ECTS), δηλαδή τουλάχιστον 210 από τα μαθήματα των επτά πρώτων εξαμήνων και 30 ECTS από το 8ο εξάμηνο σπουδών (πτυχιακή εργασία, πρακτική άσκηση).

Διαδικασία αξιολόγησης φοιτητών

Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών ποικίλει ανάλογα με το είδος του μαθήματος (θεωρητικό-εργαστηριακό), τη φύση του μαθήματος (κλινικό ή όχι) και το γνωστικό του αντικείμενο. Το θεωρητικό μέρος των μαθημάτων αξιολογείται με εργασίες, άσκηση πράξη και την τελική εξέταση. Το εργαστηριακό μέρος των μαθημάτων αξιολογείται με ποικίλους τρόπους όπως:

- α) με ενδιάμεσες αξιολογήσεις (εφαρμογή / επίδειξη μεθόδων αξιολόγησης, προσδιορισμός στόχων/ κλινικός συλλογισμός, σχεδιασμός παρεμβατικών προγραμμάτων και εφαρμογή/ επίδειξη φυσικοθεραπευτικών τεχνικών, εργασίες κα.) και
- β) με καθημερινή αξιολόγηση στα μαθήματα της Κλινικής Άσκησης επί πραγματικών ασθενών στις κλινικές – σταθμούς εκπαίδευσης (εφαρμογή / επίδειξη μεθόδων αξιολόγησης, προσδιορισμό στόχων, σχεδιασμό παρεμβατικών προγραμμάτων και εφαρμογή / επίδειξη φυσικοθεραπευτικών τεχνικών).

Αναγνώριση της κινητικότητας ακαδημαϊκών μονάδων στο πλαίσιο των δια-ιδρυματικών συμφωνιών

Οι ακαδημαϊκές μονάδες που συγκεντρώνονται κατά την διάρκεια σπουδών στο εξωτερικό ή κατά τη διάρκεια εικονικής κινητικότητας, όπως προβλέπει η Συμφωνία Μάθησης και επιβεβαιώνεται από το Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας, μεταφέρονται και συνυπολογίζονται στο πτυχίο χωρίς άλλη πρόσθετη εργασία ή αξιολόγηση του φοιτητή.

Πολιτική κατανομής μονάδων ECTS (ιδρυματικό πλαίσιο ακαδημαϊκών μονάδων)

Όλες οι αντίστοιχες Πιστωτικές Μονάδες προσδίδονται σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS).

<http://www.teiath.gr/diethnwn/>

Επίπεδο τίτλου σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας ανήκει στον Ενιαίο Χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης, όπως προδιαγράφηκε από τη Συνθήκη της Μπολόνιας σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Εμπειρία και πρακτική (<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/>).

Με την πρόσφατη Εξωτερική Αξιολόγηση (2012) του τμήματος, μέσω της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΑΔΙΠ), οι παρεχόμενες σε αυτό σπουδές κατατάχτηκαν στο επίπεδο Bachelor). Σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (Ε.Π.Π) και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (Ε.Κ.Ε.), ο απονεμόμενος τίτλος προπτυχιακών σπουδών του τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι επιπέδου 6.

http://www.eorpep.gr/images/European/ETHNIKO_PLAISIO_PROSONTON_NOVEMBER_2016.pdf.

Διάγραμμα δομής προγράμματος

Το πρόγραμμα του τμήματος είναι πλήρους φοίτησης, με 240 Ακαδημαϊκές Μονάδες, 6,840 ώρες φόρτο εργασίας, 42 μαθήματα (40 Υποχρεωτικά + Πτυχιακή Εργασία + Πρακτική Άσκηση) και 182 συνολικές ώρες μαθημάτων (112 Θεωρία + 70 Εργαστήριο). Το πρόγραμμα σπουδών είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του τμήματος

<http://www.phys.uniwa.gr/wp-content/uploads/sites/19/2018/10/Πρόγραμμα-Προπτυχιακών-Σπουδών-1.pdf>

Φυσιογνωμία και μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος

Το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι εναρμονισμένο με τις οδηγίες της WCPT (<http://www.wcpt.org/>) και είναι δομημένο σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων (ECTS), σε μια προσπάθεια μετρήσιμης μεταφοράς γνώσεων.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος σπουδών του τμήματος Φυσικοθεραπείας, με βάση τη συμβατότητα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, αφορούν στη απόκτηση εκ μέρους των φοιτητών:

- Γνώσεων για την κατανόηση θεμάτων του γνωστικού πεδίου της Φυσικοθεραπείας και την επαγγελματική προσέγγιση του επαγγέλματος του φυσικοθεραπευτή

- Ικανοτήτων για την πρόληψη, την διεξαγωγή αξιολόγησης, ερμηνεία των αποτελεσμάτων της, χάραξη βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων, επιλογή κατάλληλης φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης / εξειδικευμένης τεχνικής για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων και αξιολόγηση της καταλληλότητας της επιλεγμένης παρέμβασης
- Δεξιότητων για την εφαρμογή των φυσικοθεραπευτικών παρεμβάσεων/ εξειδικευμένων τεχνικών για την επίλυση προβλημάτων υγείας καθώς και δεξιότητων απόκτησης γνώσεων, για να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές με μεγάλο βαθμό αυτονομίας.

Συνοπτική περιγραφή μαθημάτων ανά έτος

Η διάρκεια των σπουδών στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας είναι οκτώ (8) εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια των οκτώ (8) εξαμήνων, οι σπουδές περιλαμβάνουν θεωρητική διδασκαλία, εργαστηριακή και κλινική εκπαίδευση, εκπόνηση εργασιών και πρακτική άσκηση. Το πρόγραμμα σπουδών αποτελείται από 47 μαθήματα. Το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος είναι πλήρους φοίτησης, με 240 Ακαδημαϊκές Μονάδες, 7.200 ώρες φόρτο εργασίας, 42 μαθήματα (40 Υποχρεωτικά + Πτυχιακή Εργασία + Πρακτική Άσκηση) και 182 συνολικές ώρες μαθημάτων (112 Θεωρία + 70 Εργαστήριο).

Το πρόγραμμα σπουδών και η συνοπτική περιγραφή μαθημάτων είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του τμήματος στον ακόλουθο ιστότοπο <http://www.phys.uniwa.gr/wp-content/uploads/sites/19/2018/10/Πρόγραμμα-Προπτυχιακών-Σπουδών-1.pdf>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
				ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
1	ΑΝΑΤΟΜΙΑ Ι	ΜΓΥ	Π1-1010	3	150	-		3	150	150	5
2	ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΓΥ	Π1-1020	3	150	-		3	150	150	5
3	ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ – ΕΜΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Ι	ΜΕΥ	Π1-1030	3	120	2	90	5	210	210	7
4	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-ΙΑΤΡΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΜΓΥ	Π1-1040	3	120	-		3	120	120	4
5	ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ	ΜΕΥ	Π1-1050	3	150	-		3	150	150	5
6	ΒΙΟΦΥΣΙΚΗ	ΜΕΥ	Π1-1060	3	120	-		3	120	120	4
ΣΥΝΟΛΟ				18	810	2	90	20	900	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
1	ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΙ	ΜΓΥ	Π1-2010	3	150			3	150	150	5
2	ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ – ΕΜΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΙ	ΜΕΥ	Π1-2020	3	120	2	60	5	180	180	6
3	ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΓΥ	Π1-2030	3	120			3	120	120	4
4	ΠΑΘΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΥ	Π1-2040	3	120			3	120	120	4
5	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΜΓΥ	Π1-2050	3	150			3	150	150	5
6	ΗΛΕΚΤΡΟΦΥΣΙΚΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΦΘ	ΜΕ	Π1-2060	3	120	2	60	5	180	180	6
ΣΥΝΟΛΟ				18	780	4	120	22	900	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Γ'

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
1	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΜΓΥ	Π1-3010	3	150			3	150	150	5
2	ΚΙΝΗΣΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	ΜΕ	Π1-3020	3	90	2	90	5	180	180	6
3	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΑΛΑΞΗΣ	ΜΕ	Π1-3030	3	90	2	60	5	150	150	5
4	ΚΛΙΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	ΜΕ	Π1-3040	3	90	2	90	5	180	180	6
5	ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΡΓΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕ	Π1-3050	3	150			3	150	150	5
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
6	ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	Ε	Π1-3Α10	2	90			3	90	90	3
	ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ	Ε	Π1-3Β10	2	90			3	90	90	3
ΣΥΝΟΛΟ				17	660	6	240	23	900	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Δ'

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
1				ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΘ ΣΕ ΚΑΚΩΣΕΙΣ	ΜΕ	Π1-4010	3	90	2		
2	Φ/Θ ΜΕΘΟΔΟΙ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ στις ΠΑΘΗΣΕΙΣ του ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	ΜΕ	Π1-4020	3	90	2	90	5	180	180	6
3	ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ Φ/Θ	ΜΕ	Π1-4030	3	90	2	60	5	150	150	5
4	ΚΑΡΔΙΟΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΘ	ΜΕ	Π1-4040	3	90	2	60	5	150	150	5
5	ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΚΛΙΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΜΕ	Π1-4050	3	120			3	120	120	4
6	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	ΜΕΥ	Π1-4060	3	120			3	120	120	4
ΣΥΝΟΛΟ				18	600	8	300	26	900	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Ε΄

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ			ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
1	ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΟΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	ΜΕ	Π1-5010	3	150	6	150	9	300	300	10
2	ΦΘ ΣΕ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΠΑΙΔΩΝ	ΜΕ	Π1-5020	3	120	2	90	5	210	210	7
3	ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΘ ΣΤΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	ΜΕ	Π1-5030	3	120	2	90	5	210	210	7
4	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΜΕ	Π1-5040	3	120	2	60	5	180	180	6
ΣΥΝΟΛΟ				12	480	12	420	24	900	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΤ΄

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
1	ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΘ	ΜΕ	Π1-6010	3	150	6	150	9	300	300	10
2	Φ/Θ ΣΕ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	ΜΕ	Π1-6020	3	120	2	90	5	210	180	6
3	ΕΡΓΟΝΟΜΙΑ & ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ στη Φ/Θ	ΜΕΥ	Π1-6030	3	90	2	60	5	150	150	5
4	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	ΜΕ	Π1-6040	3	90	2	90	5	180	180	6
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
5	ΒΙΟΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	Ε	Π1-6Α10	2	90			2	90	90	3
	ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ	Ε	Π1-6Β10	2	90			2	90	90	3
ΣΥΝΟΛΟ				14	510	12	390	26	900	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Ζ΄

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
				ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
1	ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ Φ/Θ	ΜΕ	Π1-7010	3	150	6	150	9	300	300	10
2	Φ/Θ ΣΤΗ ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ	ΜΕ	Π1-7020	3	180	-		3	180	180	6
3	ΦΘ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΜΕ	Π1-7030	3	180	-		3	180	180	6
4	ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΜΕΥ	Π1-7040	3	150	-		3	150	150	5
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
6	ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ	Ε	Π1-7Α10	2	90	-		2	90	90	3
	ΚΛΙΝΙΚΗ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ	Ε	Π1-7Β10	2	90	-		2	90	90	3
ΣΥΝΟΛΟ				14	750	6	150	20	900	900	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Η΄

α/α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ			ΘΕΩΡΙΑ		ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ		ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓ. ΕΞΑΜΗΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	ΜΑΘΗΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΩΡΕΣ	ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
1	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ Φ/Θ	ΜΕ	Π1-8010			40	300	40	300	300	10
2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ	ΜΓΥ	Π1-8020	3	150			3	150	150	5
3	Α΄ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	ΜΓΥ	Π1-8030	3	150			3	150	150	5
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ											
4	ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	Ε	Π1-Α10	4	300			4	300	300	10
	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ + ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ	Ε	Π1-8Β10 Π1-8Γ10	4	300			4	300	300	10
ΣΥΝΟΛΟ				10	600	40	300	50	900	900	30

Ειδική περιγραφή μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών**ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ****• ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ**

- ΜΓΥ: Μαθήματα Γενικού Υπόβαθρου: 10
- ΜΕΥ: Μαθήματα Ειδικού Υπόβαθρου: 8
- ΜΕ: Μαθήματα Ειδικότητας: 20

• ΚΑΤ'ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

- Ε: Μαθήματα Επιλογής: 9

ΜΓΥ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ: 10

1. ΑΝΑΤΟΜΙΑ Ι
2. ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΙ
3. Α ΒΟΗΘΕΙΕΣ
4. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ
5. ΠΑΘΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ
6. ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ
7. ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
8. ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ
9. ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – ΙΑΤΡΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ
10. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΥ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ: 8

1. ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ - ΕΜΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Ι
2. ΚΙΝΗΣΙΟΛΟΓΙΑ - ΕΜΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΙ
3. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ
4. ΒΙΟΦΥΣΙΚΗ
5. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
6. ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΡΓΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ
7. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
8. ΕΡΓΟΝΟΜΙΑ και ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΜΕ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ: 20

1. ΚΙΝΗΣΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

2. ΗΛΕΚΤΡΟΦΥΣΙΚΑ ΜΕΣΑ στη ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
3. ΚΛΙΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
4. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΑΛΑΞΗΣ
5. ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
6. ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
7. ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στη ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΓΙΟΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
8. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
9. ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΕ ΚΑΚΩΣΕΙΣ
10. ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΕ ΠΑΘΗΣΕΙΣ
11. ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
12. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
13. ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΚΛΙΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΣ
14. ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΕ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
15. ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΕ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΠΑΙΔΩΝ
16. ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΕ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
17. ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
18. ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗ ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ
19. ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
20. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (4 ΜΗΝΕΣ)

Ε: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ'ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ: 9

1. ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ
3. ΒΙΟΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ
4. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ
5. ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
6. ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ
7. ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ
8. ΚΛΙΝΙΚΗ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ
9. ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

<http://www.phys.uniwa.gr/wp-content/uploads/sites/19/2019/12/Επιλογής-Υποχρεωτικά-Μαθήματα.pdf>

Παράρτημα διπλώματος

Το παράρτημα διπλώματος του ΤΕΙ Αθήνας ακολουθεί το υπόδειγμα που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO/CEPES. Στόχος του παραρτήματος είναι να παράσχει επαρκή ανεξάρτητα στοιχεία για τη βελτίωση της διεθνούς “διαφάνειας” και τη δίκαιη ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναγνώριση των τίτλων σπουδών (διπλώματα, πτυχία, πιστοποιητικά κ.τ.λ.). Σχεδιάστηκε για να δίνει περιγραφή της φύσης, του επιπέδου, του υπόβαθρου, του περιεχομένου και του καθεστώτος των σπουδών οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία από τον φοιτητή. Στο παράρτημα διπλώματος δεν υπάρχουν δηλώσεις ισοτιμίας ή προτάσεις σχετικά με την αναγνώριση. Το Τμήμα παραδίδει στους φοιτητές το Παράρτημα Διπλώματος στην Ελληνική και Αγγλική Γλώσσα σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές προδιαγραφές προκειμένου να μεταβούν σε Πανεπιστήμια της Ευρώπης για συνέχιση των ακαδημαϊκών τους σπουδών, κατέχοντας αναγνωρισμένο πιστοποιημένο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών συνοδευόμενο από την αναλυτική βαθμολογία τους.

Συστήματα αξιολόγησης και διασφάλισης ποιότητας πρόγραμμα/της σπουδών

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής έχει αναπτύξει και εφαρμόζει πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας, η οποία αποτελεί μέρος της στρατηγικής του, η οποία εγκρίθηκε με την απόφαση της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (9η συνεδρίαση, 05-05-2020) και την απόφαση της Συγκλήτου του Ιδρύματος (4η έκτακτη συνεδρίαση, 08-05-2020. Η Μονάδα Διασφάλισης της Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) έχει στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος διασφάλισης ποιότητας που αφορά τη λειτουργία του Πανεπιστημίου και την καταγραφή όλων των διαδικασιών που συσχετίζονται με τη συνεχή βελτίωση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού του έργου, καθώς και τη βελτιστοποίηση της απόδοσης των υπηρεσιών του, σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές, όπως ορίζονται από τα διεθνή Πρότυπα Ποιότητας στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. <https://modip.uniwa.gr/diasfalisi-poiotitas/politiki-poiotitas/>. Η δέσμευση του Πανεπιστημίου για την Ποιότητα αποτυπώνεται και επιβεβαιώνεται μέσω της λειτουργίας διεργασιών και διαδικασιών του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ), το οποίο συντάσσεται, εφαρμόζεται, αναθεωρείται και επαναπροσδιορίζεται σε ετήσια βάση, παρέχοντας ταυτόχρονα το πλαίσιο βάσει του οποίου τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, θεσμικά ή μη, θα επιδιώξουν και θα επιτύχουν την επίτευξη των στόχων του Ιδρύματος. Το Εσωτερικό Σύστημα

Διασφάλισης Ποιότητας του Πα.Δ.Α συντάχθηκε σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές ιδίως εκείνες του Ευρωπαϊκού Χάρτη Ανώτατης Εκπαίδευσης και τις αρχές και κατευθύνσεις της ΕΘ.Α.Α.Ε. Οι βασικές αρχές που διατυπώνονται στο κείμενο της Πολιτικής Ποιότητας συνδέονται άμεσα με τους άξονες στρατηγικού σχεδιασμού του Ιδρύματος και είναι αναπόσπαστο μέρος της Στρατηγικής του Ιδρύματος, η οποία βασίζεται στους ακόλουθους άξονες

- Αριστεία στην Εκπαίδευση
- Προαγωγή της έρευνας
- Ψηφιακός μετασχηματισμός
- Βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος
- Λογοδοσία και διαφάνεια
- Εξωστρέφεια διεθνοποίηση
- Αειφορία και βιώσιμη διαχείριση πόρων
- Διασφάλιση ποιότητας

Η υλοποίηση των στόχων ποιότητας του Ιδρύματος θα επιφέρει :

1. Επίτευξη των στρατηγικών στόχων του Ιδρύματος, μέσω της αξιοποίησης των αναγκαίων πόρων για τη λειτουργία του.
2. Αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης (χορηγίες, δωρεές, συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα, κλπ.).
3. Παροχή υψηλού επιπέδου προγραμμάτων εκπαίδευσης, σύγχρονων και ανταγωνιστικών, σε εθνικό και διεθνές περιβάλλον.
4. Συνεχή αναμόρφωση και βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών του Ιδρύματος.
5. Δημιουργία νέων δια-τμηματικών και δι-ιδρυματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών.
6. Ανάπτυξη νέων προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης και βελτίωση των υπαρχόντων.
7. Ενίσχυση του κύρους σπουδών και διεθνή αναγνώρισή τους.
8. Ενίσχυση της φοιτητοκεντρικής μάθησης.
9. Ενίσχυση των ερευνητικών δράσεων.
10. Παροχή κινήτρων για διεξαγωγή έρευνας.
11. Παροχή ελκυστικού περιβάλλοντος για ερευνητικές συνεργασίες, τόσο διατμηματικά όσο και με άλλα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα και φορείς.

12. Επιβράβευση της αριστείας στην έρευνα, στην καινοτομία και στην επιχειρηματικότητα μέσω της ενίσχυσης των συνεργειών με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, οργανισμούς και φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
13. Ενίσχυση των υπάρχοντων ερευνητικών δομών και δημιουργία νέων μέσω ανάπτυξης τεχνοβλαστών.
14. Ενίσχυση του ρόλου των θεσμοθετημένων ερευνητικών εργαστηρίων.
15. Αύξηση του δημοσιευμένου έργου σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά υψηλής απήχησης και συλλογικούς τόμους.
16. Απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών (για τα ερευνητικά έργα, Δια Βίου, ΠΜΣ κλπ).
17. Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης του Ιδρύματος.
18. Αύξηση της εμπιστοσύνης ως προς τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες των αποφοίτων του Ιδρύματος.
19. Οργάνωση και αξιοποίηση του δικτύου αποφοίτων του Ιδρύματος.
20. Διαρκή αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα εμπλεκόμενα μέλη τους φοιτητές, μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικό προσωπικό.
21. Αύξηση της ικανοποίησης όλων των εμπλεκομένων.
22. Αύξηση ή/και βελτίωση κτιριακών υποδομών.
23. Ενίσχυση δράσεων εξωστρέφειας και διεθνοποίησης του Ιδρύματος και ανάδειξη του έργου που αυτό προσφέρει στη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα και στην ευρύτερη κοινωνία.
24. Προώθηση της ενεργής συμμετοχής όλων των μελών της Ακαδημαϊκής Κοινότητας τόσο στην εφαρμογή, όσο και στη βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας με απώτερο σκοπό η Ποιότητα να αποτελέσει μέρος της κουλτούρας τους.
25. Αποτελεσματική Διοίκηση του Ιδρύματος, μέσα από τη θέσπιση συγκεκριμένων στόχων ποιότητας και τη δέσμευση για υλοποίησή τους.
26. Διαφάνεια και τήρηση των κανόνων λειτουργίας του Ιδρύματος από όλα τα εμπλεκόμενα μέλη.
27. Λειτουργία του Ιδρύματος βάσει εθνικών και διεθνών καταξιωμένων προτύπων ποιότητας.

28. Συμμετοχή και ανάπτυξη διεθνών δικτύων για τη συν διαμόρφωση προϋποθέσεων ευημερίας και ευεξίας στην κοινωνία και συμμετοχή στις εξελίξεις του ευρωπαϊκού και διεθνή ακαδημαϊκού χώρου.
29. Ενδυνάμωση της Κοινωνίας των Πολιτών και της Τοπικής Κοινωνίας και ενίσχυση του κοινωνικού αντίκτυπου της δράσης του Ιδρύματος.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργική και αποτελεσματική εφαρμογή του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας αποτελεί η σαφής δέσμευση της Διοίκησης και της ακαδημαϊκής κοινότητας του Ιδρύματος στη διασφάλιση ποιότητας. Η Δήλωση Πολιτικής Ποιότητας είναι ανηρτημένη τόσο στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος, όσο και στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://modip.uniwa.gr>. Το Όραμα, η Αποστολή, η Στρατηγική και η Πολιτική Ποιότητας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής είναι επίσης δημοσιευμένες τόσο στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος, όσο και στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://modip.uniwa.gr>

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) του Τμήματος έχει την ευθύνη διεξαγωγής της διαδικασίας αξιολόγησης στο οικείο Τμήμα, παρακολουθεί τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, ενημερώνει τα όργανα και τα μέλη του Τμήματος για τις απαντήσεις και τα αποτελέσματα του διαλόγου με τους διδάσκοντες και τους φοιτητές, συγκεντρώνει όλα τα απαραίτητα σχετικά στοιχεία και, με βάση αυτά, συντάσσει την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος, την οποία διαβιβάζει στη ΜΟ.ΔΙ.Π. του Ιδρύματος και μέσω αυτής στην Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). <https://modip.uniwa.gr/modip-omea/armodiotites-omea/>

Πρακτική άσκηση

Το Τμήμα έχει εκδώσει οδικό χάρτη πρακτικής άσκησης διαθέσιμο στον ακόλουθο ιστότοπο <http://www.phys.uniwa.gr/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/Πρακτική-Άσκηση.pdf>. Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται στο 8^ο εξάμηνο σπουδών με απαραίτητη προϋπόθεση ο φοιτητής να έχει παρακολουθήσει επιτυχώς όλα τα μαθήματα ειδικότητας (αναφέρονται στο αναλυτικό ισχύον πρόγραμμα σπουδών) και τα 2/3 του συνόλου των μαθημάτων. Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών του ΠΑΔΑ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Προγράμματος Σπουδών κάθε τμήματος, είναι τετράμηνης διάρκειας και πραγματοποιείται δύο φορές το χρόνο (Οκτώβριος, Απρίλιος). Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών αναφέρονται στον ακόλουθο ιστότοπο

<http://www.phys.uniwa.gr/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/Κριτήρια-Παρακτικής-ΤΕΙ.pdf> Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται σύμφωνα με το «Πρωτόκολλο Ενεργειών και Διαδικασιών Πρακτικής Άσκησης» που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος στο πεδίο «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ» και στον ακόλουθο ιστότοπο <http://www.phys.uniwa.gr/undergraduate-studies/>.

Κριτήρια πρακτικής άσκησης ΕΣΠΑ για τους φοιτητές του Πα.ΔΑ (21/16-10-2018)

1. Συνολική βαθμολογία: συντελεστής βαρύτητας 50%, 5 μόρια για ΜΟ άριστα, 4 μόρια για ΜΟ πολύ καλά, 3 μόρια για ΜΟ καλά.
2. Μη οφειλή μαθήματος μη ειδικότητας προηγούμενων εξαμήνων: συντελεστής βαρύτητας 10%, 3 μόρια.
3. Μοριοδότηση κοινωνικών κριτηρίων, υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών/αιτούσα έχει προσκομίσει στην επιτροπή αξιολόγησης επίσημα παραστατικά έγγραφα: συντελεστής βαρύτητας 20%, 2 μόρια.

Η αξιολόγηση των φοιτητών υλοποιείται από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης (Επιτροπή Αξιολόγησης) με την ευθύνη του Επιστημονικού Υπευθύνου. Υπεύθυνη πρακτικής άσκησης για θέματα ΕΣΠΑ είναι η κ. Γεωργία Πέττα, Επίκουρη Καθηγήτρια.

Τα αποτελέσματα αναρτώνται στην σελίδα του Τμήματος και διατίθεται χρόνος 5 ημερών για ενστάσεις τοις οποίες θα διερευνήσει η επιτροπή Ενστάσεων. Λόγω της «υποχρέωσης» που προκύπτει από τους δείκτες του ΕΣΠΑ, η πρακτική διεξάγεται σε επιχειρήσεις του Ιδιωτικού Τομέα.

Κριτήρια επιλογής φοιτητών

A. Για την τοποθέτηση τους σε χώρους πρακτικής άσκησης
(Απόφαση Συνέλευσης Τμήματος Φυσικοθεραπείας με αριθμό 6/03-04-2017)

1. Προηγούνται οι φοιτητές που δεν χρωστούν μαθήματα ειδικότητας, στη συνέχεια αυτοί που χρωστούν μόνο ένα κ.ο.κ.
2. Λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος βαθμολογίας του φοιτητή, σε συνδυασμό με τον αριθμό των οφειλόμενων μαθημάτων.

3. Ισχυρό κριτήριο επιλογής σε νοσοκομεία με συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο ή εξειδικευμένα κέντρα αποτελεί ο βαθμός του φοιτητή στα σχετικά μαθήματα ειδικότητας.
4. Στην ειδική περίπτωση που ένας φοιτητής εκπονεί εγκεκριμένη ερευνητική πτυχιακή εργασία και το απαιτούμενο δείγμα μπορεί να προέρχεται από συγκεκριμένο νοσοκομείο πρακτικής άσκησης, αυτός προηγείται έναντι των άλλων υποψηφίων για το νοσοκομείο αυτό.
5. Σε περίπτωση ισοψηφίας στα πιο πάνω κριτήρια, η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης θα αποφασίζει αρμοδίως.

Β. Πρακτική Άσκηση ΕΣΠΑ

(Απόφαση Γενικής Συνέλευσης Τμήματος Φυσικοθεραπείας με αριθμό 9/22-05-2017):

Στην περίπτωση κατά την οποία οι θέσεις στα Νοσοκομεία πρακτικής άσκησης μέσω ΕΣΠΑ δεν επαρκούν για να καλύψουν όλους τους ενδιαφερόμενους φοιτητές, θεσπίζονται τα ακόλουθα κριτήρια επιλογής:

1. Εάν οφείλονται μαθήματα ειδικότητας: Συντελεστής Βαρύτητας 40% (οι φοιτητές
2. που δεν οφείλουν μαθήματα ειδικότητας πιστώνονται με 4 μόρια).
3. Ο μέσος όρος βαθμολογίας του φοιτητή, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των
4. οφειλόμενων μαθημάτων: Συντελεστής Βαρύτητας 30% (οι φοιτητές με μέσο όρο
5. «άριστα» πιστώνονται με 3 μόρια, οι φοιτητές με «πολύ καλά» με 2 μόρια)
6. Στην ειδική περίπτωση που ένας φοιτητής εκπονεί εγκεκριμένη ερευνητική πτυχιακή εργασία και το απαιτούμενο δείγμα μπορεί να προέρχεται από συγκεκριμένο νοσοκομείο πρακτικής άσκησης, αυτός προηγείται έναντι των άλλων υποψηφίων για το νοσοκομείο αυτό: Συντελεστής Βαρύτητας 20% (2 μόρια).
7. Η μοριοδότηση των κοινωνικών κριτηρίων αποφασίζεται αρμοδίως από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης (Συντελεστής Βαρύτητας 10%, 1 μόριο).

<http://www.phys.uniwa.gr/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/Κριτήρια-Παρακτικής-ΤΕΙ.pdf>

Οι φοιτητές του τμήματος **Φυσικοθεραπείας** που ενδιαφέρονται να κάνουν την πρακτική τους άσκηση, θα πρέπει να επικοινωνήσουν με την Επιτροπή της Πρακτικής Άσκησης

Βραβεία –Υποτροφίες

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής υποστηρίζει μέσω υποτροφιών και βραβείων τόσο τους προπτυχιακούς όσο και τους μεταπτυχιακούς του φοιτητές. Το Πανεπιστήμιο, στο πλαίσιο της διαφάνειας και της αξιοκρατίας που το διακρίνει, καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους ανακοινώνει διάφορες προκηρύξεις υποτροφιών που προέρχονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (IKY <http://www.iky.gr/upotrofies-aristias-iky-siemens>), από κληροδοτήματα και άλλα ιδρύματα – φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα (λ.χ., . πρόγραμμα υποτροφιών της ομοσπονδιακής δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ακαδ. έτος 2014-15. Πληροφορίες στις ιστοσελίδες: α) <http://www.minedu.gov.gr>, β) IAESTE Greece, Υποτροφίες της Ομοσπονδιακής κυβέρνησης της Ελβετίας για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελβετία για το Ακαδ. έτος 1014-15 Πληροφορίες στο Μορφωτικό Τμήμα της Πρεσβείας της Ελβετίας στην Αθήνα (ιστοσελίδα www.eda.admin.ch/athens τηλ. 210-7230364-6)

Βασικός σκοπός της χορήγησης υποτροφιών και βραβείων από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής είναι τόσο η προσέλκυση όσο και επιβράβευση των άριστων φοιτητών. Οι υποτροφίες και τα βραβεία που χορηγεί το Πανεπιστήμιο διακρίνονται ως εξής

1. Υποτροφίες και βραβεία που δίδονται σε φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών
2. Υποτροφίες και βραβεία που δίδονται σε φοιτητές του δεύτερου κύκλου σπουδών
3. Υποτροφίες και βραβεία που δίδονται σε φοιτητές του τρίτου κύκλου σπουδών
4. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις υποτροφίες στο ΠΑΔΑ ανατρέξτε στο ιστότοπο <http://stadiodromia.uniwa.gr/>

Η διαδικασία και τα κριτήρια χορήγησης των υποτροφιών προσδιορίζονται από τις προϋποθέσεις οι οποίες έχουν ορισθεί από τους διαθέτες- δωρητές ή τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου (π.χ. βαθμολογία, οικονομική κατάσταση, κοινωνικά κριτήρια, καταγωγή).

Επαγγελματικά δικαιώματα

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, προκειμένου να βοηθήσει ουσιαστικά και να υποστηρίξει την επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη των φοιτητών και των αποφοίτων του, έχει αναπτύξει και προσφέρει υπηρεσίες συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού σε θέματα σπουδών και σταδιοδρομίας από ειδικευμένους στον τομέα συμβούλους.

Στο πλαίσιο της παραπάνω προσέγγισης λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής το Τμήμα Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας & Προσανατολισμού. Οι υπηρεσίες που προσφέρει το τμήμα είναι οι ακόλουθες

Σε συμβουλευτικό επίπεδο

- παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών απασχόλησης και σταδιοδρομίας, μέσω ατομικών συνεδριών, για τη διερεύνηση ενδιαφερόντων και εργασιακών προτιμήσεων, πλάνου σταδιοδρομίας, καθώς και για ευκαιρίες μετεκπαίδευσης/επανεκπαίδευσης/έρευνας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό,
- παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών απασχόλησης και σταδιοδρομίας, μέσω ατομικών ή / και ομαδικών συνεδριών, για θέματα, όπως η σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, η συνέντευξη επιλογής, η σύνταξη συνοδευτικής επιστολής, η κατάρτιση ατομικού φακέλου προσόντων και οι τεχνικές αναζήτησης εργασίας,
- υποστήριξη δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών και αποφοίτων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αναφορικά με τις ειδικότητες/εξειδικεύσεις και το προσφερόμενο έργο του Ιδρύματος,
- διοργάνωση εκδηλώσεων – ημερίδων – εκθέσεων – σεμιναρίων με αντικείμενο το έργο του τμήματος, καθώς και προβολή των υπηρεσιών, των δράσεων και των αποτελεσμάτων του τμήματος μέσω ενεργειών δημοσιότητας,
- συνεργασία με δίκτυο ακαδημαϊκών συμβούλων (μέλη ΔΕΠ) για καθοδήγηση σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας (με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξουν οι απαραίτητες συνεργασίες),
- συνεργασία με δίκτυο μεντόρων,
- συμμετοχή σε εκδηλώσεις τρίτων,
- δια ζώσης ατομικές και ομαδικές συνεδρίες από εξειδικευμένο προσωπικό για τη διερεύνηση κλίσεων και δεξιοτήτων μέσω ερωτηματολογίων και ψυχομετρικών εργαλείων.

Σε ερευνητικό επίπεδο

- ανάπτυξη και επιμέλεια συμβουλευτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή,
- εκπόνηση ερευνών – μελετών αναφορικά με την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων του Ιδρύματος και την αγορά εργασίας,
- παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας των φοιτητών και των αποφοίτων που χρησιμοποίησαν τις υπηρεσίες με σκοπό την αξιολόγηση του παρεχόμενου έργου του τμήματος.
- Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα επαγγελματικά δικαιώματα αποφοίτων του ΠΑΔΑ ανατρέξτε στο ιστότοπο <https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/stadiodromia/>

Επαγγελματικό προφίλ των αποφοίτων τμημάτων Φυσικοθεραπείας

Τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων των Τμημάτων Φυσικοθεραπείας των ΤΕΙ της χώρας (Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Δυτικής και Στερεάς Ελλάδος) έχουν θεσπιστεί με βάση το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα 90 (ΦΕΚ 53/08-03-1995 και ΦΕΚ 270/Α/24-12-2014 περί τροπολογιών του Πανελληνίου Συλλόγου Φυσικοθεραπευτών στο άρθρο 34 του πρώτου). Οι Φυσικοθεραπευτές λειτουργούν είτε αυτοδύναμα ως ελεύθεροι επαγγελματίες είτε ως μέλη της ομάδας Επιστημόνων Υγείας και υπόκεινται σε κώδικα δεοντολογίας (ΦΕΚ 1396/6-9-2010). Ειδικότερα και σύμφωνα με τις διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος υπ' αριθμ. 90 (ΦΕΚ 53/08-03-1995):

1. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Φυσικοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) φέρουν τον επαγγελματικό τίτλο "Φυσικοθεραπευτές ή Φυσιοθεραπευτές" και απασχολούνται είτε αυτοδύναμα είτε σε συνεργασία με τους ιατρούς, μετά από σχετική ιατρική διάγνωση, για την πρόληψη, βελτίωση και αποκατάσταση παθολογικών καταστάσεων, συγγενών και επίκτητων καθώς και τραυματικών βλαβών που προκαλούν διαταραχές στο ερειατικό μυϊκό, νευρικό, αναπνευστικό και καρδιαγγειακό σύστημα.
2. Ο πτυχιούχος Φυσικοθεραπευτής επιλέγει και εκτελεί τις φυσικοθεραπευτικές πράξεις μετά από γραπτή διάγνωση ή γνωμάτευση του ιατρού και σύμφωνα με τις τυχόν σχετικές οδηγίες του. Ως φυσικοθεραπευτικές πράξεις νοούνται τα μέσα, οι μέθοδοι και οι τεχνικές που διδάσκονται στα Τμήματα Φυσικοθεραπείας και προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

3. Οι Φυσικοθεραπευτές έχουν δικαίωμα απασχόλησης: α) ως στελέχη του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα όπως αυτός προσδιορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, β) ως στελέχη του ιδιωτικού τομέα, με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή άλλη μορφή εργασιακής σχέσης και γ) ως ελεύθεροι επαγγελματίες σε ιδιωτικό Εργαστήριο Φυσικοθεραπείας ή σε κατ' οίκον επισκέψεις ασθενών. Οι πτυχιούχοι φυσικοθεραπευτές έχουν δικαίωμα απασχόλησης στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, στον ιδιωτικό τομέα ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες, καθώς επίσης μπορούν να ιδρύουν ιδιωτικά εργαστήρια φυσικοθεραπείας κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
4. Οι πτυχιούχοι Φυσικοθεραπευτές ασκούν το επάγγελμα στο πλαίσιο των αναφερομένων επαγγελματικών τους δικαιωμάτων, μετά την απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος που χορηγείται από της υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων».

Συμπληρωματικά προς τις παραπάνω διατάξεις, ισχύουν και εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 33 παρ. 2 του Νόμου 3329/2005, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 34 του Νόμου 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014), σύμφωνα με τις οποίες: «Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Φυσικοθεραπείας των Ανώτατων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας αξιολογούν, επιλέγουν και εκτελούν τις πράξεις φυσικοθεραπευτή, όπως αυτές προβλέπονται στο β.δ. 411/1972, το π.δ. 29/1987 και το π.δ. 90/1995, όπως ισχύουν, και περιέχονται κοστολογημένες στο Κεφάλαιο «Φυσικοθεραπείες» του π.δ. 157/1991, όπως ισχύει, σύμφωνα με γραπτή διάγνωση ή γνωμάτευση του θεράποντος ιατρού, στους χώρους όπου εργάζονται κατά την κείμενη νομοθεσία». Εκ του συνόλου των παραπάνω διατάξεων ευχερώς συνάγεται, ότι ο Έλληνας νομοθέτης και η κανονιστικώς δρώσα διοίκηση επιθυμούν η άσκηση του φυσικοθεραπευτικού επαγγέλματος να γίνεται μόνον από όσους φέρουν τον αντίστοιχο επαγγελματικό τίτλο, προφανώς, δε, και την αντίστοιχη άδεια / βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, κατόπιν απόκτησης πτυχίου από εκπαιδευτικό ίδρυμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και εγγραφής στα μητρώα του ΠΣΦ.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ- ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Μεταπτυχιακές σπουδές

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με ελληνικό τίτλο «Νέες μέθοδοι στη Φυσικοθεραπεία σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α' 114), όπως ισχύει. Διευθύντρια του Προγράμματος η Καθηγήτρια Βασιλική Σακελλάρη. Τώρα διανύεται ο 4ος κύκλος σπουδών (ακαδημαϊκού έτους 2023-2024) με εισακτέους άνω των 20 έως 30 φοιτητών ετησίως και αποφοιτήσαντες πάνω από 30 μεταπτυχιακούς φοιτητές έως το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023.

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι η επιστημονικά τεκμηριωμένη παραγωγή και μετάδοση προηγμένων γνώσεων, τεχνογνωσίας, μεθοδολογιών, τεχνικών και ερευνητικών αποτελεσμάτων στον επιστημονικό χώρο της Φυσικοθεραπείας, με έμφαση στην πρόληψη, βελτίωση και ολιστική αντιμετώπιση παθολογικών καταστάσεων, συγγενών και επίκτητων, καθώς και τραυματικών βλαβών που προκαλούν διαταραχές στο αναπνευστικό, στο μυοσκελετικό και στο νευρικό σύστημα.

Οι θεματικές ενότητες του αντικειμένου του μεταπτυχιακού προγράμματος αναφέρονται στην πρόληψη, βελτίωση, θεραπευτική άσκηση, ολιστική αντιμετώπιση και λειτουργική αποκατάσταση. Σκοπός του προγράμματος είναι: Η προαγωγή της γνώσης και η ανάπτυξη της έρευνας στις συναφείς με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. επιστημονικές περιοχές της φυσικοθεραπείας και η δημιουργία υψηλού επιπέδου φυσικοθεραπευτών. Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στον ακόλουθο ιστότοπο <http://www.phys.uniwa.gr/metapytychiakes-spydes/>

Διδακτορικές σπουδές (ΦΕΚ Τεύχος Β' 4441/08.10.2018)

<http://www.phys.uniwa.gr/didaktorikes-spydes/>

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του τμήματος Φυσικοθεραπείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4485/2017 και του εν γένει θεσμικού πλαισίου όπως κάθε φορά ισχύει. Στον παρόντα Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών ορίζονται οι κανόνες που διέπουν τις Διδακτορικές Σπουδές του τμήματος Φυσικοθεραπείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Ο Κανονισμός στηρίζεται στην εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 45 παρ. 2 του ν. 4485/2017 σε συνδυασμό με το άρθρο 85 παρ. 6 του ίδιου νόμου,

αποφασίζεται από τη Συνέλευση του τμήματος, εγκρίνεται από τη Σύγκλητο, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κοινοποιείται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο του τμήματος.

Αντικείμενο – Σκοπός: Οι Διδακτορικές Σπουδές του τμήματος Φυσικοθεραπείας αποβλέπουν στην κατάρτιση Διδασκτόρων στην επιστήμη της Φυσικοθεραπείας, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα ανεξάρτητης και αυτόνομης προαγωγής της επιστήμης, της έρευνας και της τεχνολογίας. Ο σκοπός των Διδακτορικών Σπουδών εκπληρώνεται με την εκπόνηση πρωτότυπης Διδακτορικής Διατριβής σύμφωνα με τα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα υπό την επίβλεψη Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 4485/2017.

Απονεμόμενος Τίτλος: Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα στην Επιστήμη της Φυσικοθεραπείας. Μέχρι στιγμής στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας φοιτούν άνω των 20 διδακτορικών φοιτητών και έχουν αποφοιτήσει ήδη δύο.

Μεταδιδακτορική Έρευνα

<http://www.phys.uniwa.gr/metadidaktoriki-ereyna/>

Στο πλαίσιο ενίσχυσης του ερευνητικού του έργου, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής ενθαρρύνει και παρέχει τη δυνατότητα σε νέους επιστήμονες εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας (Μ.Ε.) σε γνωστικά αντικείμενα τα οποία εμπίπτουν στα ερευνητικά ενδιαφέροντα και στα γνωστικά αντικείμενα των ακαδημαϊκών μονάδων και των θεσμοθετημένων εργαστηρίων του. Βασικοί στόχοι της εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής είναι οι ακόλουθοι:

- Η υποστήριξη νέων επιστημόνων ικανών να συμβάλλουν στην πρόοδο της επιστήμης, της έρευνας και των εφαρμογών της, ιδιαίτερα σε τομείς αιχμής, και η ανάδειξη του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής ως Ιδρύματος υποστήριξης των νέων επιστημόνων.
- Η επέκταση των αποτελεσμάτων της διδακτορικής διατριβής των ερευνητών/τριών σε νέες επιστημονικές κατευθύνσεις που ενδιαφέρουν τις ερευνητικές ομάδες του Πανεπιστημίου.
- Η ποιοτική αναβάθμιση της επιστημονικής έρευνας, η διάχυση των αποτελεσμάτων και η μεταφορά τεχνογνωσίας

Μέχρι στιγμής στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας έχει ήδη αποφοιτήσει ένας μεταδιδακτορικός ερευνητής και φοιτούν 3 μεταδιδακτορικοί ερευνητές.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Εργαστήρια φυσικοθεραπείας

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας έχει τρία θεσμοθετημένα εργαστήρια:

(α) «Νευρομυϊκής και Καρδιοαγγειακής μελέτης της κίνησης» με Διευθυντή τον Καθηγητή Γ. Παπαθανασίου (<https://lanecasm.uniwa.gr>)

(β) «Μυοσκελετικής Φυσικοθεραπείας» με Διευθυντή τον Καθηγητή Γ. Γεωργούδη (<http://www.physiolab.uniwa.gr/department/>)

(γ) «Προηγμένης Φυσικοθεραπείας» με Διευθύντρια την Καθηγήτρια Μ. Παπανδρέου (<https://ladphys.uniwa.gr/>)

Αποστολή των Εργαστηρίων

1. Η κάλυψη σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος και άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής σε θέματα που εμπίπτουν στα γνωστικά αντικείμενα της Φυσικοθεραπείας και αποτελούν μέρος του προγράμματος σπουδών του οικείου Τμήματος.
2. Η υποστήριξη διδακτορικής και μεταδιδακτορικής έρευνας σε θέματα συναφή με τα διδακτικά και ερευνητικά αντικείμενα του Εργαστηρίου.
3. Η προαγωγή των διδακτικών και ερευνητικών συνεργασιών μεταξύ καθηγητών και ερευνητών με συγγενή ή συμπληρωματικά επιστημονικά πεδία εξειδίκευσης εντός του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.
4. Η συνεργασία κάθε μορφής με Ερευνητικά Κέντρα και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα της ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον οι στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου σε πνεύμα αμοιβαιότητας και συλλογικής εργασίας.
5. Η συνεργασία με φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, με οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, με επιστημονικούς κοινωνικούς και επαγγελματικούς φορείς, με διεθνείς οργανισμούς ή οργανώσεις καθώς και με παραγωγικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα στα συναφή επιστημονικά πεδία, ώστε να συμβάλλουν στην από κοινού διερεύνηση λύσεων και προτάσεων για την αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων.
6. Η προσέλκυση χρηματοδοτούμενης έρευνας από εθνικούς και διεθνείς πόρους σε επιστημονικούς τομείς ή επιμέρους πεδία εξειδίκευσης των μελών του.
7. Η διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων, την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων και την πρόσκληση Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένου κύρους επιστημόνων για συνεργασία.
8. Η ανάπτυξη προηγμένης/τεκμηριωμένης γνώσης (evidence-based) στην υπηρεσία της επιστήμης της Φυσικοθεραπείας στα γνωστικά πεδία.
9. Η εκπαίδευση και παροχή πιστοποίησης σε γνωστικά αντικείμενα συναφή με τους σκοπούς του.

10. Η ανάληψη επιδημιολογικών και πειραματικών μελετών καθώς και σταθμίσεις Εργαλείων και Δοκιμασιών Αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται από τους Φυσικοθεραπευτές

Εργαστηριακός και ερευνητικός εξοπλισμός

Οι εγκαταστάσεις του Τμήματος αποτελούνται από εργαστήρια Φυσικοθεραπείας (Ανατομίας, Ανθρώπινης Αξιολόγησης, Κινησιολογίας, Μάλαξης, Νευρομυϊκής Επανεκπαίδευσης, Κινησιοθεραπείας, Φυσικών Μέσων-Εφαρμοσμένης Ηλεκτροθεραπείας, Θεραπευτικής Άσκησης, Κλινικής Αποκατάστασης), Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και αίθουσες διδασκαλίας.

Ο εργαστηριακός εξοπλισμός του τμήματος έχει ανανεωθεί από τους πρόσφατους διαγωνισμούς του ΠΑΔΑ με ποικιλία φορητού και σταθερού εξοπλισμού υψηλής τεχνολογίας και ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω όργανα:

- κρεβάτι ασκήσεων
- πιεσόμετρα και στηθοσκόπια
- σύστημα καρδιοαναπνευστικού ελέγχου με 12καναλο ΗΚΓ και μονάδα εργοσπιρομετρίας
- σύστημα ανάλυσης κίνησης άνω και κάτω άκρων
- ψηφιακό δυναμόμετρο χειρός
- υδραυλικό δυναμόμετρο χειρός
- 3d scanner για ψηφιακή αποτύπωση μορφολογίας και ανάλυση παραμορφώσεων των άκρων
- ασύρματος καταγραφέας 3d (τρισδιάστατης) κίνησης ασύρματος για μελέτη της κίνησης σε 3 επίπεδα
- φορητός μετρητής ισορροπίας, στατικών και δυναμικών φορτίων για αξιολόγηση και καταγραφή της κίνησης, βάδισης, ιδιοδεκτικότητας, κ.λ.π
- φορητό αλγόμετρο (pressure algometer)
- σύστημα καταγραφής και διαχείρισης πόνου: συμπεριλαμβάνει αλγόμετρο, δυναμόμετρο λαβής, ινκλινόμετρο, λογισμικό υποστήριξης, ασύρματη κονσόλα
- σύστημα καταγραφής αισθητήρων για καταγραφή κίνησης με 6 βαθμούς ελευθερίας

- δαπεδοδυναμόμετρο (force plate) - συνδυάζει πλατφόρμα ισορροπίας, μέτρηση πιέσεων στατικά και δυναμικά, και διαθέτει ειδικό software τελευταίας τεχνολογίας για την λεπτομερή ανάλυση των δεδομένων
- treadmill δαπεδοδυναμόμετρο με τη δυνατότητα καταγραφής δεδομένων κατά την έντονη κίνηση και τρέξιμο μέχρι 16χλμ/ώρα και κλίση έως 10%. διαθέτει τελευταίας τεχνολογίας λογισμικό που επιτρέπει να καταγράφονται κινητικά και κινηματικά δεδομένα μέσω της χρήσης καμερών ακριβείας.
- Ισοκινητικό δυναμόμετρο BIODEX
- σύστημα καταγραφής και αξιολόγησης του περιφερικού νευρικού συστήματος, περιλαμβανομένου χρόνιου πόνου, κακώσεις νεύρων, αλγοδυστροφίας και άλλων παθήσεων
- συσκευή θερμών επιθημάτων
- διαθερμία βραχέων κυμάτων
- παλμική διαθερμία βραχέων κυμάτων
- υπέρηχος
- game ready
- laser χαμηλής ισχύος (llt) laser υψηλής έντασης (hilt)
- κρουστικά κύματα
- μαγνητικά πεδία (φορητά)
- tens
- ιοντοφόρηση
- συσκευή semg biofeedback
- συσκευή ηλεκτροθεραπείας με συνδεδεμένη αναρρόφηση
- παλμικό δακτυλικό οξύμετρο
- συστήματα biofeedback plus- καταγραφής και ανάλυσης βιοσημάτων
- δραστηριογράφος
- συσκευή εκκαθάρισης βλέννας power breathe shaker classic (τύπου flutter)
- συσκευή εκκαθάρισης βλέννας power breathe shaker deluxe (τύπου acapella)
- συσκευή μέτρησης μέγιστης εισπνευστικής και εκπνευστικής πίεσης (mip, MEP)
- συσκευή bipap (μη επεμβατικού μηχανικού αερισμού)
- καπνογράφος
- πρόπλασμα πνεύμονα με λάρυγγα

- σύστημα αξιολόγησης μυϊκής δύναμης
- σύστημα αξιολόγησης δύναμης λαβής χεριού
- ηλεκτρονικό σύστημα γωνιομέτρησης αρθρώσεων του σώματος
- σύστημα ανάλυσης άλματος και εκρηκτικότητας
- αδρανειακό σύστημα αξιολόγησης κίνησης τμημάτων του σώματος
- σύστημα αδρανειακών αισθητήρων για τρισδιάστατη ανάλυση κίνησης των αρθρώσεων
- ασύρματο σύστημα με 4 κανάλια επιφανειακής ηλεκτρομυογραφία και λογισμικό
- ζυγός, tanita hd 366 – οικιακό μοντέλο
- αναστημόμετρο- tanita φορητό αναστημόμετρο
- δυναμόμετρο- k force muscle controller
- δυναμόμετρο- k force plate
- δυναμόμετρο- k force sens
- κυκλοεργόμετρο-monark 939e
- μέτρηση κατακόρυφου άλματος και ισχύος κάτω άκρων-optojump next kit 1m (resolution 1 cm)
- φορητή συσκευή διαδραστικής κινητικής αποκατάστασης άνω άκρου με ανάλογο λογισμικό
- φορητή συσκευή διαδραστικής κινητικής αποκ/σης άκρας χείρας με ανάλογο λογισμικό
- φορητό σύστημα εργοσπιρομέτρησης και βασικού μεταβολισμού
- φορητό σύστημα EEG, EMG.

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Για την επιτυχημένη ολοκλήρωση των σπουδών σε Πανεπιστημιακό επίπεδο απαιτείται η δημιουργία μια πρωτότυπης εργασίας που πραγματεύεται ένα αντικείμενο. Ο φοιτητής καλείται μέσα από την εκπόνηση μιας πτυχιακής εργασίας να εκπαιδευτεί προκειμένου να αναπτύξει και να εξελίξει δεξιότητες όπως η δημιουργία ενός ερωτήματος, η αυτοδύναμη συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση και αξιολόγηση, σχετικού με αυτό το ειδικό αντικείμενο, επιστημονικού υλικού με κριτική σκέψη, η σύνθεση του προκειμένου να προσεγγίσει το αρχικό ερώτημα με ευστοχία και εγκυρότητα. Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι η σε βάθος ενασχόληση του φοιτητή με ένα θέμα της ειδικότητάς του στο ειδικό πεδίο της Φυσικοθεραπείας, με στόχο την απόκτηση σημαντικών εμπειριών από τη ολοκληρωμένη μελέτη που θα εκπονήσει, την αξιοποίηση των σχετικών γνώσεών του από τις μέχρι τώρα σπουδές του και την εκβάθυνση και ανάπτυξη της συνθετικής ικανότητάς του. Η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας είναι η κορυφαία και ωριμότερη προσπάθεια του να συντάξει και να παρουσιάσει ένα επιστημονικά τεκμηριωμένο κείμενο, που είναι είτε ερευνητική ανασκόπηση (research review), είτε ερευνητική μελέτη (research study) είτε μελέτη ατομικής περίπτωσης (case study). Η Πτυχιακή Εργασία εκπονείται ατομικά από ένα (1) φοιτητή ή συλλογικά από δυο (2) φοιτητές και συνιστά μια αυτοτελή επιστημονική και συστηματική προσέγγιση και ανάλυση ενός ζητήματος, στηρίζεται στην υπάρχουσα βιβλιογραφία και αξιοποιεί τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Πλέον η πτυχιακή εργασία αποτελεί ένα μάθημα στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών (Η'). Δικαίωμα υποβολής αίτησης για ανάθεση Πτυχιακής Εργασίας έχουν μόνο οι φοιτητές που έχουν βρίσκονται στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών τους (Η'). Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων ειδικότητας έως και του Ζ εξαμήνου. Οι διδακτικές μονάδες της πτυχιακής εργασίας είναι 10. Εναλλακτικά ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει 2 μαθήματα επιλογής αντί της εκπόνησης Πτυχιακής εργασίας. Για τη συγγραφή πτυχιακής εργασίας επισκεφτείτε τον ακόλουθο ιστότοπο <http://www.phys.uniwa.gr/undergraduate-studies/>

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Βιβλιοθήκη

Στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής λειτουργούν δύο σύγχρονες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους φοιτητές και στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων, βιβλίων και περιοδικών και η παραγγελία αντιγράφων άρθρων.

ΠΑΔΑ	Τηλέφωνο επικοινωνίας	Υπηρεσία δανεισμού	E-mail	Ιστοσελίδα
Παν/πολη 1	2105385134	2105385711	library1@uniwa.gr	http://library1.uniwa.gr/
Παν/πολη 2	2105381007- 1008	2105381156	library2@uniwa.gr	http://library2.uniwa.gr/

Έρευνα βιβλιοθήκης

Στη διάθεση των φοιτητών βρίσκονται τόσο οι κεντρικές βιβλιοθήκες της Πανεπιστημιούπολης Άλσους Αιγάλεω και της Πανεπιστημιούπολης Αρχαίου Ελαιώνα όσο και αυτή της Πανεπιστημιούπολης Αθήνας. Οι βιβλιοθήκες διαθέτουν το απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό καθώς επίσης και τις κατάλληλες υποδομές για την εξυπηρέτηση των φοιτητών. Στον δικτυακό κόμβο των βιβλιοθηκών αναφέρονται λεπτομερώς όλες οι προσφερόμενες υπηρεσίες και δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης στους μηχανογραφημένους καταλόγους, τις ηλεκτρονικές πηγές, τα ηλεκτρονικά περιοδικά, κ.α

Μέριμνα

Φοιτητικές παροχές:

- Ηλεκτρονικές υπηρεσίες (e-mail, VPN, ασύρματη πρόσβαση, αποστολή αρχείων, e-class, Pyles, Moodle, Εύδοξος, Office 365, Webcast) (<https://www.uniwa.gr/foitites/>)
- Σίτιση (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/sitisi/>)
- Στέγαση (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/stegasi/>)
- Ακαδημαϊκή ταυτότητα (πάσο) (<https://www.uniwa.gr/foitites/akadimaiki-taytotita/>)
- Ιατρικές υποδομές (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/ygeionomiki-ypiresia/>)

- Υποδομές άθλησης και ψυχαγωγίας (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/gymnastirio-athlitisomos/>) και (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/theatriki-omada/>)
- Συνήγορος φοιτητή (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/synigoros-foititi/>)
- Βραβεία –υποτροφίες (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/vraveia-ypotrofies/>).
- «Υποστήριξη Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής» στη διεύθυνση:
<https://prosvasi.uniwa.gr/rythmiseis-gia-tis-exetaseis/>
- Σε κάθε περίπτωση, μπορείτε να απευθυνθείτε και στον Καθηγητή – Σύμβουλο ΦμεΑ του Τμήματός σας, τον οποίο μπορείτε να βρείτε και στην διεύθυνση:
<https://prosvasi.uniwa.gr/symvoyloi-kathigites/>
- Υπεύθυνος Σύμβουλος καθηγητής για φοιτητές με αναπηρία του τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι η κ. Δάφνη Μπακαλίδου, Καθηγήτρια-

Σίτιση

Στις Πανεπιστημιούπολεις του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής λειτουργούν φοιτητικά εστιατόρια, τα οποία παρέχουν πρωινό, μεσημεριανό και βραδινό γεύμα. Τα φοιτητικά εστιατόρια λειτουργούν καθημερινά, Σαββατοκύριακα και αργίες από την 1η Σεπτεμβρίου έως την 30η Ιουνίου κάθε ακαδημαϊκού έτους, εκτός από τις ημέρες των διακοπών Χριστουγέννων και Πάσχα. Αναλυτικότερες πληροφορίες για τη δωρεάν σίτιση, τη διαδικασία αίτησης καθώς και τα απαραίτητα δικαιολογητικά παρέχονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους από τη Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας και στον ακόλουθο ιστότοπο <https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/sitisi/>. Για τις αιτήσεις σίτισης ανατρέξτε στον ακόλουθο ιστότοπο <http://sitisi.uniwa.gr/>

Στέγαση

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής παρέχει τη δυνατότητα στέγασης στους δικαιούχους φοιτητές, παρόλο που δεν διαθέτει ιδιόκτητες εστίες. Οι φοιτητές, όμως, έχουν τη δυνατότητα να αιτηθούν την παροχή δωρεάν στέγασης τόσο στην Παλαιά Φοιτητική Εστία Ζωγράφου του ΕΜΠ, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που αυτό κάθε φορά θέτει (για πληροφορίες σχετικά με τη στέγαση των φοιτητών στις εστίες

του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανατρέξουν στον ακόλουθο ιστότοπο <http://esties.ntua.gr/>) όσο και στο στην φοιτητική Εστία του Πανεπιστήμιο Αθηνών εφόσον φοιτούν αδέρφια τους, τα οποία ήδη διαμένουν στην εστία του ΕΚΠΑ (για πληροφορίες σχετικά με τη στέγαση των φοιτητών στις εστίες του ΕΚΠΑ οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανατρέξουν στον ακόλουθο ιστότοπο <http://fera.uoa.gr/>). Αναλυτικότερες πληροφορίες για τη διαδικασία αίτησης και τα απαραίτητα δικαιολογητικά παρέχονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους από τη Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τον ακόλουθο ιστότοπο <https://merimna.uniwa.gr/foititiki-estia/>

Ιατρικές υποδομές

Οι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες όλων των Τμημάτων δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ) μόνο με την χρήση του ΑΜΚΑ τους. Στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής λειτουργούν ιατρεία τα οποία είναι εγκατεστημένα στις Πανεπιστημιούπολεις. Εκτός από τα ιατρεία τα οποία λειτουργούν σε κάθε Πανεπιστημιούπολη, λειτουργούν και εξειδικευμένα ιατρεία σε συνεργασία με μέλη ΔΕΠ, τα οποία ανήκουν στη Σχολή Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου. Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στον ακόλουθο ιστότοπο <https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/ygeionomiki-ypiresia/>

Υποδομές άθλησης και ψυχαγωγίας

Στο ΠΑΔΑ λειτουργεί γυμναστήριο το οποίο είναι εξοπλισμένο με μηχανήματα γυμναστικής. Λειτουργεί δωρεάν για τους φοιτητές και τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας κατά την διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους εκτός Σαββάτου και Κυριακής όπου το προσωπικό των γυμναστηρίων καθοδηγεί και επιβλέπει κάθε ενδιαφερόμενο επισκέπτη. Οι φοιτητές του Τμήματος Φυσικοθεραπείας έχουν διακριθεί σε αθλητικές δραστηριότητες, συμμετέχοντας σε φοιτητικά πρωταθλήματα, Πανελλήνιες και διεθνείς αθλητικές εκδηλώσεις. Αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία των γυμναστηρίων και τη διοργάνωση των αθλητικών δραστηριοτήτων παρέχονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους από το Τμήμα Αθλητισμού (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/paroches-merimna/gymnastirio-athlitismos/>)

Η Θεατρική Ομάδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής «Το Τρίτο Κουδούνι» ιδρύθηκε το 2004. Η ιδέα για την δημιουργία της ομάδας ανήκε στον σκηνοθέτη της,

Παναγιώτη Σπηλιόπουλο, ο οποίος είναι και ο υπεύθυνός της από την ίδρυσή της (<https://www.uniwa.gr/i-zoi-sto-pada/theatriki-omada/>). Σκοπός της είναι η πολιτιστική ενασχόληση των μελών της κοινότητας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής στο χώρο του θεάτρου. Επιδιώκει την ανάδειξη του Πανεπιστημίου, μέσα από την Θεατρική τέχνη, τόσο με την παρουσίαση θεατρικών έργων στο χώρο του Πανεπιστημίου, όσο και με την συμμετοχή της θεατρικής ομάδας σε Διεθνή και Πανελλήνια Φεστιβάλ (<https://www.tritokoudouni.com/>)

Οι φοιτητές του τμήματος Φυσικοθεραπείας συμμετέχουν θεατρικό τμήμα του ΠΑΔΑ. Σκοπός του τμήματος είναι η προβολή των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων των φοιτητών, με συμμετοχή σε τοπικά και φοιτητικά φεστιβάλ ερασιτεχνικών θεατρικών και μουσικών ομάδων.

Διεθνής κινητικότητα

Η Διεθνής Κινητικότητα φοιτητών και μελών ΔΕΠ του Τμήματος Φυσικοθεραπείας οργανώνεται και πραγματοποιείται από το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΠΑΔΑ (<https://erasmus.uniwa.gr/>) στις δράσεις Erasmus/Studies (πραγματοποίηση περιόδου σπουδών σε Ίδρυμα του εξωτερικού) και Erasmus/Placement (πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης σε φορείς του εξωτερικού).

Το Τμήμα Φυσικοθεραπείας έχει συνεργασίες με Ιδρύματα του εξωτερικού στο πλαίσιο Erasmus Studies Erasmus Places. Η κα. Μπακαλίδου, Καθηγήτρια ως ακαδημαϊκή υπεύθυνη του Erasmus+ από το 2015 έως και σήμερα ανέφερε ότι έχουν υπογραφεί δέκα (10) διμερείς συμφωνίες Erasmus+ για το ΤΕΙ/ΑΘΗΝΑΣ και έξι (6) νέες ως ΠΑΔΑ συμπεριλαμβανομένων και των προηγούμενων που συνέχισαν να ισχύουν. Επίσης, αναπληρωτής ακαδημαϊκός υπεύθυνος είναι ο κ. Γεώργιος Γεωργούδης, Καθηγητής.

Φοιτητές για σπουδές μετακινήθηκαν για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 που μέχρι τότε δεν ίσχυε. Η μετακίνηση αφορά τόσο των εισερχομένων όσο και των εξερχομένων φοιτητών. Σχετικά με την μετακίνηση των φοιτητών του τμήματος για πρακτική, ο αριθμός των φοιτητών αυξήθηκε σημαντικά και έφτασε στους 15 φοιτητές ανά εξάμηνο ως ΠΑΔΑ. Σχετικά με τους εισερχόμενους φοιτητές, ο αριθμός τους κυμαίνεται από 2-3 ανά εξάμηνο. Επίσης υπάρχει μετακίνηση εκπαιδευτικών, είτε για διδασκαλία είτε για επιμόρφωση.

Οι συμφωνίες για το ΤΕΙ /ΑΘΗΝΑΣ ήταν:

1. ERFPS Chu Hopitaux de Rouen, Γαλλία (2017-20021)

2. Poznan University of Physical Education, Πολωνία (2017-2021)
3. University of Nicosia, Κύπρος (2016-2021)
4. Marmara University, Τουρκία (2015-2021)
5. Università Politecnica delle Marche , Ιταλία (2016-2021)
6. Klaipeda State University of Applied Sciences, Λιθουανία (2016-2021)
7. European University Cyprus , Κύπρος (2016-2021)
8. Charles University in Prague, Τσεχία (2014-2020)
9. Biruni University, Τουρκία (2017-2021)
10. University CEU Cardinal Herrera, Ισπανία (2014-2018)

Οι συμφωνίες για το ΠΑΔΑ είναι:

1. Vilnius University, Λιθουανία (2019-2025)
2. Seinajoki University of Applied Sciences, Φιλανδία (2019-2025)
3. Opole University of Technology, Πολωνία (2019-2025)
4. University of Novi sad, Σερβία
5. University of Pisa, Ιταλία (2019-2025)

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τον ακόλουθο ιστότοπο
<http://erasmusglobal.puas.gr/en/homepage/>

Συνήγορος του φοιτητή

Ο θεσμός του Συνηγόρου του Φοιτητή έχει σκοπό τη διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών και καθηγητών ή διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος προς την αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης για τη τήρηση της νομιμότητας και τη διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας του Ιδρύματος. Ο Συνήγορος του Φοιτητή δεν έχει αρμοδιότητα σε θέματα εξετάσεων και βαθμολογίας των φοιτητών. Οι φοιτητές μπορούν να υποβάλλουν σχετικές αναφορές ηλεκτρονικά στο e-mail synigorostoufoititi@uniwa.gr, συμπληρώνοντας τη συνημμένη αίτηση διαμεσολάβησης. Για περαιτέρω πληροφορίες επισκεφτείτε τον ακόλουθο ιστότοπο <https://advedu.uniwa.gr>

Δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές/τριες μας να επικοινωνούν άμεσα με το Συνήγορο και εξ αποστάσεως, είτε σύγχρονα είτε ασύγχρονα. Σε μια δύσκολη συγκυρία όπως αυτή που διανύουμε, πιστεύω ότι η επικοινωνία αυτής της μορφής κρίνεται απαραίτητη.

Υποστήριξη φοιτητών με αναπηρίες

Οι φοιτητές/τριες που επιθυμούν να ενημερωθούν, να λάβουν ή να παρέχουν υποστήριξη για την πρόσβαση των φοιτητών/τριών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να επισκεφτούν την ιστοσελίδα <https://prosvasi.uniwa.gr/rythmiseis-gia-tis-exetaseis/>

Σε κάθε περίπτωση, μπορείτε να απευθυνθείτε και στον Καθηγητή – Σύμβουλο ΦμεΑ του Τμήματός σας, τον οποίο μπορείτε να βρείτε και στην διεύθυνση:

<https://prosvasi.uniwa.gr/symvoyloi-kathigites/> .

Υπεύθυνος Σύμβουλος καθηγητής για φοιτητές με αναπηρία του τμήματος Φυσικοθεραπείας είναι η κ. Δάφνη Μπακαλίδου, Καθηγήτρια-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1. Οδηγός μαθήματος της Κλινικής Εκπαίδευσης στη Μυοσκελετική Φυσικοθεραπεία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ.....	σελ. 61
1.1 Πίνακας Γενικών Πληροφοριών.....	σελ. 61
1.2 Σκοπός του Μαθήματος	σελ.61
1.3 Μαθησιακά Αποτελέσματα.....	σελ. 62
1.4 Περίγραμμα Μαθήματος	σελ. 63
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	σελ. 65
2.1 Διαδικασία Συμμετοχής στο Θεωρητικό Μέρος του μαθήματος "Κλινική Εκπαίδευση στη Μυοσκελετική Φυσικοθεραπεία»	σελ. 65
2.2 Αξιολόγηση Θεωρητικού Μέρους	σελ. 65
3. ΚΛΙΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.....	σελ. 65
3.1 Διαδικασία Πραγματοποίησης του Κλινικού Μέρους του μαθήματος "Κλινική Εκπαίδευση στη Μυοσκελετική Φυσικοθεραπεία».....	σελ.66
3.2 Ενδυμασία Φοιτητών	σελ.66
3.3 Αξιολόγηση Εργαστηριακού Μέρους	σελ.67
4. ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ.....	σελ.67
5. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ «ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ»	σελ.67
6. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.68
7. ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	σελ.68

1. ΓΕΝΙΚΑ

1.1 ΣΚΟΠΟΣ του ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η διδασκαλία της κλινικής φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης ασθενών μετά από χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων και κακώσεων. Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην προεγχειρητική και μετεγχειρητική φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση των ασθενών, στην παρακολούθηση χειρουργείων, καθώς και στη συνεργασία με τον θεράποντα ιατρό και το νοσηλευτικό προσωπικό του νοσοκομείου, όπου έχει ενταχθεί ο φοιτητής. Τελικός στόχος του μαθήματος είναι η εκπαίδευση των φοιτητών στο σχεδιασμό του προγράμματος αποκατάστασης για την περίοδο της νοσηλείας, της μέγιστης αλλά και της μερικής προστασίας του χειρουργημένου μέλους ή περιοχής του σώματος.

1.2 ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι φοιτητές μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος:

- Θα έχουν αποκτήσει γνώση για την κλινική φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση ασθενών μετά από χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων και κακώσεων, καθώς και για την κλινική αποκατάσταση εξωτερικών ασθενών με μυοσκελετικές παθήσεις και προβλήματα.
- Θα έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν και να προσδιορίζουν τους μηχανισμούς κάκωσης ή παθογένειας των μυοσκελετικών συμπτωμάτων/προβλημάτων, τα οποία οδηγούν τον ασθενή σε χειρουργική ορθοπαιδική επέμβαση και μετεγχειρητική φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση.
- Θα μπορούν να κατανοούν, να επιλέγουν και στη συνέχεια να εφαρμόζουν τις μεθόδους κλινικής αξιολόγησης ασθενών με μυοσκελετικά προβλήματα και κακώσεις.
- Θα είναι σε θέση να συγκεντρώνουν, να ερμηνεύουν και να συνθέτουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του χειρουργημένου ή μη, λόγω μυοσκελετικών κακώσεων ή παθήσεων, ασθενούς μέσα από τον κλινικό συλλογισμό και να σχεδιάζουν εξατομικευμένη φυσικοθεραπευτική παρέμβαση.
- Θα είναι ικανοί να προσδιορίζουν τους βραχυπρόθεσμους και τους μακροπρόθεσμους στόχους της συντηρητικής φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης, καθώς και της προεγχειρητικής και της μετεγχειρητικής φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης.

- Θα έχουν αποκτήσει τις απαραίτητες δεξιότητες για την εφαρμογή -με επάρκεια- των βασικών αρχών της κλινικής μετεγχειρητικής φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης, κατά την πρώιμη μετεγχειρητική περίοδο.

1.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ του ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1.3.1 Θεωρητικό Μέρος

- Προεγχειρητική αξιολόγηση και εκπαίδευση του ασθενούς. Γενικές αρχές σχεδιασμού του προγράμματος φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης κατά την πρώιμη μετεγχειρητική περίοδο.
- Φυσικοθεραπευτική παρέμβαση και αντιμετώπιση μετεγχειρητικών επιπλοκών μετά από χειρουργική αντιμετώπιση των μυοσκελετικών κακώσεων και παθήσεων. Η συμβολή των φυσικών μέσων στην αντιμετώπιση των πρώιμων συμπτωμάτων του χειρουργημένου ορθοπεδικού ασθενή.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική ισχίου: Ενδείξεις - αντενδείξεις. Χειρουργικές τεχνικές. Στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική του ισχίου: Σχεδιασμός του προγράμματος αποκατάστασης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών κακώσεων της λεκάνης και του μηριαίου οστού. Κατάγματα κοτύλης και κατάγματα εγγύς μηριαίου οστού. Χειρουργικές τεχνικές, στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης. Επισημάνσεις στο σχεδιασμό του προγράμματος φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών κακώσεων της λεκάνης και του μηριαίου οστού. Κατάγματα διάφυσης μηριαίου οστού. Χειρουργικές τεχνικές, στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης. Επισημάνσεις στο σχεδιασμό του προγράμματος φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική γόνατος: Ενδείξεις - αντενδείξεις. Χειρουργικές τεχνικές. Στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική του γόνατος: Σχεδιασμός του προγράμματος αποκατάστασης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών κακώσεων στην περιοχή του γόνατος, της κνήμης και του άκρου

πόδα. Χειρουργικές τεχνικές, στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης. Επισημάνσεις στο σχεδιασμό του προγράμματος φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης.

- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική ώμου: Ενδείξεις - αντενδείξεις. Χειρουργικές τεχνικές. Στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική του ώμου: Σχεδιασμός του προγράμματος αποκατάστασης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών κακώσεων στην περιοχή της ωμικής ζώνης και του βραχιονίου οστού. Χειρουργικές τεχνικές, στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης. Επισημάνσεις στο σχεδιασμό του προγράμματος φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης.
- Φυσικοθεραπευτική αποκατάσταση μετά από χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών κακώσεων της σπονδυλικής στήλης. Χειρουργικές τεχνικές, στοιχεία διαγνωστικής απεικόνισης. Επισημάνσεις στο σχεδιασμό του προγράμματος φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης.

1.3.2 Κλινικό Μέρος

Το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος πραγματοποιείται σε δημόσια νοσοκομεία με εναλλαγή ολιγάριθμων ομάδων φοιτητών στα εξωτερικά Ορθοπαιδικά Ιατρεία, στις αίθουσες χειρουργείου, στις Ορθοπαιδικές Κλινικές και στο Φυσικοθεραπευτήριο του Νοσοκομείου.

Η μεθοδολογία αξιολόγησης και σχεδιασμού της εξατομικευμένης παρέμβασης, καθώς και η εφαρμογή της φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης γίνεται αποκλειστικά από τον διδάσκοντα και στη συνέχεια, με τη σύμφωνη γνώμη του ασθενή και την επίβλεψη του διδάσκοντα, οι φοιτητές ασκούνται στην ίδια πρακτική.

- Εισαγωγή στην κλινική άσκηση: Ενημέρωση, επικοινωνία με τα μέλη της κλινικής ομάδας φυσικοθεραπευτικής αποκατάστασης του νοσοκομείου. Ο ρόλος και η συνεισφορά του φυσικοθεραπευτή στην ομάδα αποκατάστασης.
- Λήψη ιστορικού και αξιολόγηση ασθενών με μυοσκελετικά προβλήματα. Κλίμακες αξιολόγησης του πόνου. Οργάνωση της φ/θ αποκατάστασης. Κλινικά παραδείγματα.
- Κλινικός συλλογισμός και επίλυση προβλημάτων στη φ/θ αποκατάσταση Μυοσκελετικών προβλημάτων. Κλινικά παραδείγματα.

- Επανεκπαίδευση βάδισης και χρήση βοηθητικών μέσων βάδισης στη φ/θ αποκατάσταση. Κλινικά παραδείγματα.
- Φ/Θ αποκατάσταση σε κακώσεις άνω άκρων και κάτω άκρων: Χειρουργική τεχνική, περιορισμοί, αξιολόγηση και οργάνωση της θεραπείας, κλινικές εφαρμογές.
- Φ/Θ αποκατάσταση σε κακώσεις σπονδυλικής στήλης: Χειρουργική τεχνική, περιορισμοί, αξιολόγηση και οργάνωση της θεραπείας, κλινικές εφαρμογές.
- Επίσκεψη στις αίθουσες χειρουργείου. Παρακολούθηση χειρουργικής αποκατάστασης ορθοπαιδικών ασθενών.
- Επίσκεψη σε πολυδύναμα εξωτερικά ιατρεία. Συμμετοχή των φοιτητών στην κλινική εξέταση των ασθενών με μυοσκελετικές κακώσεις ή παθήσεις. Ενημέρωση από τη διεπιστημονική ομάδα. Άσκηση στη συμβουλευτική φυσικοθεραπεία.
- Φ/Θ αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική της άρθρωσης του γόνατος. Χειρουργική τεχνική, ιστορικό ασθενούς, ακτινοδιαγνωστική και κλινική αξιολόγηση, φ/θ αξιολόγηση, στόχοι φ/θ αποκατάστασης, σχεδιασμός του φ/θ προγράμματος θεραπείας, κλινικές εφαρμογές.
- Φ/Θ αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική της άρθρωσης του ισχίου. Χειρουργική τεχνική, ιστορικό ασθενούς, ακτινοδιαγνωστική και κλινική αξιολόγηση, φ/θ αξιολόγηση, στόχοι φ/θ αποκατάστασης, σχεδιασμός του φ/θ προγράμματος θεραπείας, κλινικές εφαρμογές.
- Φ/Θ αποκατάσταση μετά από αρθροπλαστική της άρθρωσης του ώμου. Χειρουργική τεχνική, ιστορικό ασθενούς, ακτινοδιαγνωστική και κλινική αξιολόγηση, φ/θ αξιολόγηση, στόχοι φ/θ αποκατάστασης, σχεδιασμός του φ/θ προγράμματος θεραπείας, κλινικές εφαρμογές.
- Αφαίρεση υλικών οστεοσύνθεσης καταγμάτων και αναθεώρηση ολικών αρθροπλαστικών. Χειρουργική τεχνική, ιστορικό ασθενούς, ακτινοδιαγνωστική και κλινική αξιολόγηση, φ/θ αξιολόγηση, στόχοι φ/θ αποκατάστασης, περιορισμοί και σχεδιασμός του φ/θ προγράμματος θεραπείας, κλινικές εφαρμογές.
- Άσκηση των φοιτητών στο Τμήμα Φυσικοθεραπείας του νοσοκομείου. Φ/Θ αξιολόγηση και σχεδιασμός της φ/θ αποκατάστασης ασθενών με χρόνια μυοσκελετικά προβλήματα και παθήσεις, όπως κακώσεις και προβλήματα μαλακών μορίων, οστεοαρθρίτιδα, ρευματοειδείς νόσοι,
- Συνεχής αξιολόγηση των φοιτητών σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου σε κλινικές εργαστηριακές ασκήσεις και τελική αξιολόγηση τους σε κλινικά περιστατικά.

Η αξιολόγηση των φοιτητών περιλαμβάνει προφορικές παρουσιάσεις φ/θ αντιμετώπισης κλινικών μυοσκελετικών προβλημάτων.

- Παρουσίαση σύνθετων προβλημάτων, όπως πολυτραυματίες, κολοβώματα, κακώσεις περιφερικών νεύρων, άλλα κλινικά προβλήματα υγείας του ορθοπαιδικού ασθενούς. Φ/θ αξιολόγηση και σχεδιασμός της φ/θ αποκατάστασης. Κλινικές εφαρμογές.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

2.1 Διαδικασία Συμμετοχής Θεωρητικό Μέρος του μαθήματος

2.2 Αξιολόγηση Θεωρητικού Μέρους

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η θεωρία του μαθήματος αξιολογείται με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γραπτή τελική εξέταση (50%), η οποία μπορεί να περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης ή Ανάπτυξης, Ανάλυση ρόλων και ενδιαφερομένων μερών σε σύντομη μελέτη περίπτωσης Επίλυση προβλημάτων σχετικών με ποσοτικά δεδομένα ενός έργου χρόνου, κόστους Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας
--------------------------------	--

3. ΚΛΙΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

3.1 Διαδικασία Συμμετοχής στο Κλινικό Μέρος του μαθήματος «Κλινική Εκπαίδευση στη Μυοσκελετική Φυσικοθεραπεία»

Τα μαθήματα του κλινικού μέρους πραγματοποιούνται σε Συνεργαζόμενους Φορείς με το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του ΠΑΔΑ, δύο (2) φορές την εβδομάδα, κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου. Η συνολική εβδομαδιαία χρονική διάρκεια των μαθημάτων του κλινικού μέρους είναι οκτώ (8) ώρες, (4 ώρες ανά ημέρα). Οι φοιτητές (-τριες) χωρίζονται, κατά το δυνατόν ισόποσα, σε τόσες ομάδες, όσοι είναι οι Συνεργαζόμενοι με το Τμήμα Φυσικοθεραπείας Φορείς. Κάθε φοιτητής(-τρια) θα πρέπει να είναι παρών στο 80% τουλάχιστον των πραγματοποιηθέντων μαθημάτων του εξαμήνου, ώστε να μην κριθεί ότι παρακολούθησε ανεπαρκώς το κλινικό μέρος του μαθήματος. Οι φοιτητές της κάθε ομάδας, για να δηλώσουν την παρουσία τους

στο μάθημα, υπογράφουν σε κατάλληλο έντυπο, υπό την επίβλεψη του υπεύθυνου εκπαιδευτικού (Παράρτημα 3).

3.2 Ενδυμασία Φοιτητών

Ο/η φοιτητής(-τρια) υποχρεούται να φοράει λευκή ιατρική ποδιά, να έχει περιποιημένη, λιτή εμφάνιση, όπως αρμόζει σε φοιτητές Επιστημών Υγείας που εκπαιδεύονται σε Νοσοκομεία, και να φέρει στο πέτο την ειδική κάρτα αναγνώρισης πάνω στην οποία θα αναγράφονται τα στοιχεία του(-ης).

3.3 Αξιολόγηση Κλινικού Μέρους

Ο κάθε φοιτητής αξιολογείται σε κάθε μάθημα από τον Υπεύθυνο Εκπαιδευτικό (Πίνακας 2) που έχει ορισθεί από το Τμήμα Φυσικοθεραπείας για:

- Την επίδειξη σεβασμού σε βασικές αρχές δεοντολογίας στο κλινικό περιβάλλον,
- Την επίδειξη ενδιαφέροντος για την κλινική πρακτική,
- Την επίγνωση ότι πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι της κλινικής εκπαίδευσης,
- Την ικανότητα του να εκτελέσει διαδικασίες φυσικοθεραπείας (αξιολόγηση μυοσκελετικού ασθενή κατά την άμεση μετεγχειρητική περίοδο, ερμηνεία της κλινικής εικόνας του, αναγνώριση τυχόν μετεγχειρητικών επιπλοκών, να θέσει στόχους και να σχεδιάσει την φυσικοθεραπευτική παρέμβαση ανάλογα με τις επισημάνσεις της εκάστοτε πραγματοποιηθείσας χειρουργικής τεχνικής),
- Την ικανότητα του να επικοινωνεί με τους ασθενείς,
- Την επίδειξη σεβασμού προς τους ασθενείς, τους Φυσικοθεραπευτές, το Προσωπικό του Νοσοκομείου, τον Υπεύθυνο Εκπαιδευτικό και τους συμφοιτητές του,
- Την υπευθυνότητα των πράξεων του, την οργάνωση, την παρατηρητικότητα του, τις πρωτοβουλίες και την συνειδητοποίηση των τυχόν λαθών του
- Τη συνέπειά του στην ώρα προσέλευσης στο μάθημα και στις δραστηριότητες που θα του ανατεθούν.

<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p>	<p>Στο Κλινικό Μέρος του μαθήματος αξιολογείται καθημερινά η επίδοση των φοιτητών/τριών σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου με κλινικές εργαστηριακές ασκήσεις ή ερωτήματα σχετικά με τα διδαχθέντα επί των κλινικών περιστατικών (25%).</p> <p>Τελική εξέταση σε κλινικά περιστατικά (25%).</p>
---------------------------------------	--

1. ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Οι συνεργαζόμενοι φορείς της Κλινικής είναι τα Δημόσια Νοσοκομεία. Κατόπιν αλληλογραφίας του Τμήματος Φυσικοθεραπείας με το εκάστοτε Γραφείο φυσικοθεραπείας του νοσοκομείου ξεκινά η πραγματοποίηση της κλινικής με τους συνεργάτες της και τους συνάδελφους φυσικοθεραπευτές του εκάστοτε νοσοκομείου. Ο αριθμός των συνεργαζόμενων φορέων κυμαίνεται ανάλογα με τις ανάγκες του έτους.

5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Υπόδειγμα Παρουσιολογίου του Κλινικού Μέρους του Μαθήματος «Κλινική Εκπαίδευση στη Μυοσκελετική Φυσικοθεραπεία»

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ							
Νοσοκομείο «....»							
Παρουσιολόγιο 20...-...							
Υπεύθυνος/οι Εκπαιδευτικός/οί:							
ΟΜΑΔΑ Χ							
	Όνοματεπώνυμο Φοιτητή	A.M.	Ημ/νία	Ημ/νία	Ημ/νία	Ημ/νία	Ημ/νία
1	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	00000	Υπογραφή Φοιτητή	Υπογραφή Φοιτητή	Υπογραφή Φοιτητή	Υπογραφή Φοιτητή	Υπογραφή Φοιτητή

6. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Azar FS, Canale T, Beaty J. Campbell's Operative Orthopaedics (4-Volume Set). 14th Edition. Elsevier, 2020.
- Brody LT, Hall CM. Therapeutic Exercise: Moving Toward Function. 4th Edition. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins, 2017.
- Donatelli R, Wooden M. Orthopaedic Physical Therapy. 4th Edition. Philadelphia, PA: Churchill Livingstone, 2009.
- Green A, Hayda R, Hecht AC. Postoperative Orthopaedic Rehabilitation. American Academy of Orthopaedic Surgeons (AAOS). US: Wolters Kluwer, 2017.
- Horwitz DS, Suk M. Hoppenfeld's Treatment and Rehabilitation of Fractures. 2nd Edition. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins, 2020.
- Kisner C, Colby LA, Borstad J. Θεραπευτικές Ασκήσεις. Βασικές Αρχές και Τεχνικές. Αθήνα: Κωνσταντάρης Ιατρικές Εκδόσεις, 2019.
- Magee D, Manske R. Orthopedic Physical Assessment. 7th Edition. Philadelphia, PA: Saunders Elsevier, 2020.

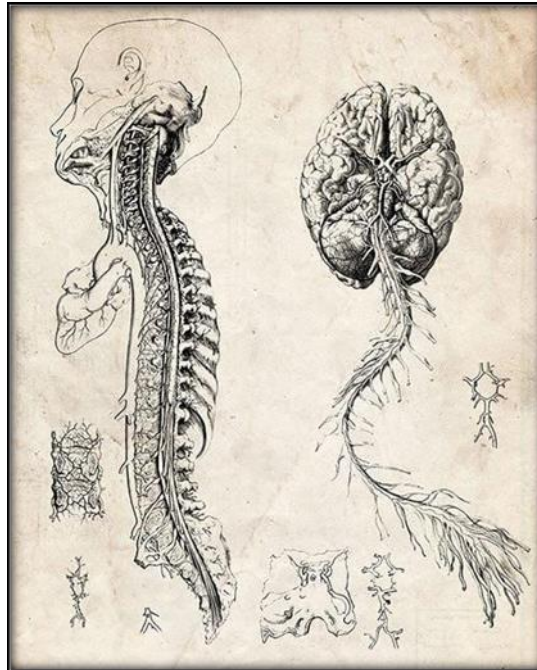
- Miller M, Hart J. Review of Orthopaedics. 6th Edition. Philadelphia, PA: Saunders Elsevier, 2012. Ελληνική Έκδοση: Μπάμπης Γ. Review Ορθοπαιδικής. Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Κωνσταντάρας, 2010.
- Solomon L, Warwick D, Nayagam S. Apley's System of Orthopaedics and Fractures. 9th Edition. London: Hodder Arnold, 2010. Free available on line at: <https://www.pdfdrive.com/apleys-system-of-orthopaedics-and-fractures-9th-edition-d163749454.html>

7. ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Physical Therapy
- Journal of Orthopaedics and Traumatology
- Journal of Orthopaedic & Sports Physical Therapy
- Journal of Orthopaedic Trauma
- The Bone & Joint Journal
- Hip International
- The Knee
- The Journal of Hand Surgery

Παράρτημα 2
Οδηγός μαθήματος της Κλινικής Εκπαίδευσης
στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία

ΟΔΗΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
«ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ»
Π1-7010

Επιτροπή Σύνταξης:

- Δρ Σακελλάρη Βασιλική, Υπεύθυνη Μαθήματος
- Δρ Στάση Σοφία, Ακαδημαϊκή Υπότροφος
- Ψαρράς Γεώργιος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος

ΑΘΗΝΑ

Ακαδημαϊκό έτος 2018 – 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ.....	σελ. 70
1.1 Πίνακας Γενικών Πληροφοριών.....	σελ. 70
1.2 Σκοπός του Μαθήματος	σελ. 71
1.3 Μαθησιακά Αποτελέσματα.....	σελ. 71
1.4 Περιεχόμενο Μαθήματος	σελ. 72
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.....	σελ. 79
2.1 Διαδικασία Συμμετοχής στο Θεωρητικό Μέρος του μαθήματος "Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία»	σελ.79
2.2 Αξιολόγηση Θεωρητικού Μέρους	σελ.79
3. ΚΛΙΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.....	σελ.80
3.1 Διαδικασία Πραγματοποίησης του Κλινικού Μέρους του μαθήματος "Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία».....	σελ.81
3.2 Ενδυμασία Φοιτητών	σελ.81
3.3 Αξιολόγηση Εργαστηριακού Μέρους	σελ.81
4. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΙΝΑΚΩΝ/ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ.....	σελ.81
4.1 Πίνακας 1 : Συνεργαζόμενοι Φορείς	σελ.81
4.2 Πίνακας 2: Στοιχεία επικοινωνίας και Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα των Εκπαιδευτικών του Μαθήματος «Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία».....	σελ.82
4.3 Παράρτημα 1: Υπόδειγμα Παρουσιολογίου του Κλινικού Μέρους του Μαθήματος «Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία» α. ανά δομή β. συνολικό	σελ. 83
4.4 Παράρτημα 2: Υπόδειγμα Παρουσιολογίου του Κλινικού Μέρους του Μαθήματος «Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία».....	σελ. 83
4.5 Παράρτημα 3: Ενδεικτικό Φύλλο Αξιολόγησης Νευρολογικού Ασθενή.....	σελ.84
5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.94
6. ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	σελ.95

1. ΓΕΝΙΚΑ

1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Με το μάθημα της Κλινικής Εκπαίδευσης στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία ολοκληρώνεται η γνώση των φοιτητών στο γνωστικό πεδίο των νευρολογικών παθήσεων.

Η ύλη του μαθήματος στοχεύει στην εμπέδωση των ήδη αποκτηθέντων θεωρητικών γνώσεων των φοιτητών στις νευρολογικές παθήσεις ενηλίκων και παιδών σε κλινικό περιβάλλον. Με τον τρόπο αυτό οι φοιτητές εξοικειώνονται α) στην προσέγγιση ασθενών με νευρολογικές παθήσεις, β) στον κλινικό συλλογισμό, γ) στο σχεδιασμό της Φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης.

1.3 ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος της Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία θα μπορούν:

- Να συνδέουν τη θεωρία με την τεκμηριωμένη γνώση στην κλινική πρακτική
- Να προσδιορίζουν το στόχο του εξατομικευμένου προγράμματος του ασθενή
- Να αποτιμούν το αποτέλεσμα της θεραπευτικής παρέμβασης στη βάση του ορθού κλινικού συλλογισμού
- Να ερμηνεύουν τους παθολογικούς μηχανισμούς των διαταραχών της στάσης, της κίνησης και της ισορροπίας, όπως αυτές εκδηλώνονται στους νευρολογικούς ασθενείς
- Να αντιλαμβάνονται την κλινική σπουδαιότητα της επαναξιολόγησης αναφορικά με την αποτελεσματικότητα – καταλληλότητα της επιλεγμένης θεραπευτικής παρέμβασης
- Να μελετούν διεξοδικά τον ιατρικό φάκελο του ασθενούς και να ερμηνεύουν τα ευρήματα των κλινικών και εργαστηριακών εξετάσεων.
- Να καταχωρούν και ερμηνεύουν τα ευρήματα της φυσικοθεραπευτικής αξιολόγησης συνεκτιμώντας λοιπά κλινικά και εργαστηριακά ευρήματα σε κλινικό περιβάλλον
- Να παρακολουθούν και να τηρούν φάκελο του ασθενούς
- Να θέτουν στόχους ανάλογα με τη θεραπευτική πορεία του ασθενούς και να καταρτίζουν το πλάνο αποκατάστασης, αναγνωρίζοντας την πρόοδο ή μη της

κατάστασης του ασθενή και τα προβλεπόμενα επίπεδα βελτίωσή του, θέτοντας βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους

- Να καθορίζουν το είδος και να ερμηνεύουν την επίδραση της φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης σε νευρολογικούς ασθενείς στα διαφορετικά στάδια αποκατάστασης, σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες.
- Να ενσωματώνουν τις σύγχρονες κλινικές οδηγίες στην κλινική πρακτική της φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης σε νευρολογικούς ασθενείς
- Να αλληλεπιδρούν με τον ασθενή σκόπιμα και αποτελεσματικά συνάπτοντας σχέσεις εμπιστοσύνης και παρέχοντας αίσθημα ασφάλειας
- Να αντιλαμβάνονται και κατανοούν τις ειδικές σχέσεις μεταξύ ασθενούς, θεραπευτών και οικογένειας
- Να λειτουργούν αποτελεσματικά και συναδελφικά στο πλαίσιο της ομάδας διεπιστημονικής προσέγγισης καθώς και με τους άλλους επαγγελματίες υγείας.
- Να σέβονται τους ηθικούς κανόνες και το ιατρικό απόρρητο.

1.3 ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΩΡΙΑ

Εισαγωγή στην κλινική φυσικοθεραπεία νευρολογικών παθήσεων.

Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας στην αποκατάσταση νευρολογικών παθήσεων. Αρχές, αντικείμενο, στόχοι, κανόνες ηθικής και δεοντολογίας - ιατρικό απόρρητο. Διεπιστημονική προσέγγιση.

Δομή και οργάνωση κλινικών και μονάδων αποκατάστασης νευρολογικών ασθενών.

Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας και η αποστολή της.

Αρμοδιότητες τους φυσικοθεραπευτή στις δομές που πραγματοποιείται η κλινική. Σχέσεις με άλλες ειδικότητες.

Οργάνωση και εξοπλισμός φυσικοθεραπευτηρίων.

Εξοπλισμός παιδιατρικού φυσικοθεραπευτηρίου (μπάλες, σφήνες, ρολά, ορθοστάτες κ.ά.).

Η αξιολόγηση του νευρολογικού ασθενούς.

Η διαδικασία αξιολόγησης των νευρολογικών ασθενών. Δοκιμασίες αξιολόγησης (κατηγορίες). Υποκειμενική - αντικειμενική αξιολόγηση. Συνεκτίμηση

των ευρημάτων.

Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση στις δομές που πραγματοποιείται η κλινική – ιδιαιτερότητες.

Ιδιαιτερότητες αξιολόγησης σε ειδικούς πληθυσμούς (νεογνά, βρέφη, υπερήλικες, νοητική υστέρηση, νεοπλασματικές ασθένειες κ.ά.).

Φυσικοθεραπευτική εκτίμηση στα διάφορα στάδια αποκατάστασης (αρχικό στάδιο - στάδιο σχετικής ανάρρωσης - χρόνιο στάδιο).

Η συμβολή της τεχνολογίας στην αποκατάσταση νευρολογικών ασθενών.

Σύγχρονα μέσα θεραπευτικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση των διαταραχών του μυϊκού τόνου, της ιδιοδεκτικότητας, της συναρμογής, της ισορροπίας και της βάδισης (κυλιόμενος διάδρομος, πλατφόρμα ισορροπίας, FES, υπολογιστικά - ρομποτικά συστήματα, συστήματα εικονικής πραγματικότητας κ.ά.).

Κινητική αναπηρία, ποιότητα ζωής, αυτοεξυπηρέτηση και αυτονομία.

Παράγοντες βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων με κινητική αναπηρία.

Προσβασιμότητα και εργονομία στο περιβάλλον δράσης του κινητικά ανάπηρου (σπίτι, εργασία).

Βοηθήματα (κατηγορίες, είδη, χρησιμότητα), ορθοτικά μέσα, προσαρμογή του περιβάλλοντος στις ιδιαίτερες ανάγκες του ασθενούς.

Διαταραχές ούρησης, αφόδευσης και αντιμετώπισή τους. Σεξουαλική ζωή και αναπηρία.

Φυσικοθεραπευτική προσέγγιση νευρολογικών παθήσεων σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες.

Ιδιαιτερότητες φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης στις δομές που πραγματοποιείται η κλινική.

Αρχές - ιδιαιτερότητες φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης στα διάφορα στάδια αποκατάστασης.

Βασικές αρχές αποκατάστασης σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και Ειδικούς Πληθυσμούς - ιδιαιτερότητες.

Το παιδί νευρολογικός ασθενής και οι ιδιαιτερότητές του. Βασικές αρχές φυσικοθεραπευτικής προσέγγισης κατά τη νεογνική, βρεφική, νηπιακή, (προ)σχολική ηλικία και την εφηβεία.

Τρίτη ηλικία. Βασικές αρχές φυσικοθεραπευτικής προσέγγισης. Διαταραχές ανώτερων φλοιικών λειτουργιών.

Ψυχιατρικές νόσοι. Ψυχοκινητικές διαταραχές. Ο ψυχολογικός παράγοντας στην αποκατάσταση - ψυχοσύνθεση.

Σχέσεις οικογένειας - φυσικοθεραπευτή.

Καθορισμός προγράμματος αποκατάστασης νευρολογικών ασθενών (παρουσίαση περιπτώσεων).

Καθορισμός θεραπευτικών στόχων (βραχυπρόθεσμοι - μακροπρόθεσμοι), στα διάφορα στάδια αποκατάστασης (σενάρια θεραπείας).

Αντικειμενικότητα, προσαρμοστικότητα των προγραμμάτων αποκατάστασης.

Μέσα και τεχνικές φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης (παρουσίαση περιπτώσεων).

Η επίδραση των διαφορετικών μέσων και τεχνικών στην μυϊκή αδυναμία, στον μυϊκό τόνο, στο συντονισμό των κινήσεων, στην σωματοαισθητικότητα, στην ισορροπία και τη βάρδιση.

Κριτήρια επιλογής - σκοπιμότητα.

Ασθενείς με πολλαπλές αναπηρίες (παρουσίαση περιπτώσεων).

Αντιμετώπιση ασθενών με πολλαπλές αναπηρίες - καθορισμός στόχων - ιεράρχηση.

Αντιμετώπιση των διαταραχών του μυϊκού τόνου (παρουσίαση περιπτώσεων).

Διάκριση και αντιμετώπιση των διαταραχών του μυϊκού τόνου σε διαφορετικές κατηγορίες ασθενών - βλαβών στα επιμέρους στάδια αποκατάστασης.

Επιλογή των θεραπευτικών μέσων - τεχνικών αντιμετώπισης των διαταραχών του μυϊκού τόνου (κλασικές θεραπευτικές μέθοδοι - σύγχρονα μέσα).

Αντιμετώπιση των διαταραχών συντονισμού, ισορροπίας, και βάρδισης (παρουσίαση περιπτώσεων).

Διάκριση και αντιμετώπιση των διαταραχών συντονισμού, ισορροπίας και βάρδισης σε διαφορετικές κατηγορίες ασθενών - βλαβών στα επιμέρους στάδια αποκατάστασης. Επιλογή των θεραπευτικών μέσων - τεχνικών αντιμετώπισης των διαταραχών συντονισμού, ισορροπίας και βάρδισης (κλασικές θεραπευτικές μέθοδοι - σύγχρονα μέσα).

Κλινικός συλλογισμός και επίλυση προβλημάτων στην αποκατάσταση νευρολογικών παθήσεων. Σύνδεση της θεωρίας με την πράξη και της πράξης με τη θεωρία.

Η διαδικασία του κλινικού συλλογισμού και της λήψης αποφάσεων στην αποκατάσταση νευρολογικών παθήσεων. Μοντέλα λήψης αποφάσεων, συλλογιστική και στρατηγική επίλυσης προβλημάτων. Σύγχρονες κλινικές οδηγίες.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση στα διάφορα στάδια αποκατάστασης.

- Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση ασθενών στη Μ.Ε.Θ, στις κλινικές, στο κέντρο αποκατάστασης (π.χ. Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.Μ.Ε.Α.), στο φυσικοθεραπευτήριο κ.ά. Αξιολόγηση σε κάθε στάδιο αποκατάστασης. Καταγραφή επίδοσης. Σύγχρονες κλινικές οδηγίες.
- Τήρηση του ιατρικού φακέλου - καταγραφή θεραπευτικής πορείας.

Διαφορική αξιολόγηση νευρολογικών ασθενών σύμφωνα με το είδος της διαταραχής.

- Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση ασθενών με βλάβη του ανώτερου και περιφερικού κινητικού νευρώνα, εξωπυραμιδική βλάβη, παρεγκεφαλιδική βλάβη κ.ά. Διάκριση - διαφορική εκτίμηση.
- Αξιολόγηση σε ειδικές ομάδες πληθυσμού (βρέφη, παιδιά, υπερήλικες κ.ά.).

Διαχείριση - αντιμετώπιση των διαταραχών του μυϊκού τόνου.

- Αντιμετώπιση των διαταραχών του μυϊκού τόνου σε βλάβες του Ανώτερου και Κατώτερου Κινητικού Νευρώνα, σε Εξωπυραμιδικές διαταραχές κ.ά.
- Πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών τεχνικών και μέσων σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες, ηλικιακές ομάδες και στάδια θεραπείας.

Διαχείριση - αντιμετώπιση των διαταραχών νευρομυϊκού συντονισμού και ισορροπίας.

- Αντιμετώπιση των διαταραχών του νευρομυϊκού συντονισμού και ισορροπίας σε διαφορετικές βλάβες.
- Πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών τεχνικών και μέσων σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες, ηλικιακές ομάδες και στάδια θεραπείας.

Επανεκπαίδευση της βάρδισης νευρολογικών ασθενών.

- Επανεκπαίδευση της βάρδισης σε διαφορετικές παθήσεις - βλάβες του νευρικού συστήματος (Κ.Ν.Σ., Π.Ν.Σ. κ.ά.).
- Πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών τεχνικών και μέσων επανεκπαίδευσης της βάρδισης σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες, ηλικιακές ομάδες και στάδια θεραπείας. Χρήση ειδικών βοηθημάτων (ορθοτικά, κηδεμόνες, βακτηρίες κ.ά.).

Διαχείριση - αντιμετώπιση της μυϊκής αδυναμίας.

- Αντιμετώπιση της μυϊκής αδυναμίας σε διαφορετικές παθήσεις - βλάβες του νευρικού συστήματος (συμπεριλαμβανομένων νευρομυϊκών νοσημάτων).
- Πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών τεχνικών και μέσων αύξησης της μυϊκής ισχύος σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες, ηλικιακές ομάδες και στάδια θεραπείας.

Διαχείριση - αντιμετώπιση των αισθητηριακών - αντιληπτικών ελλειμμάτων.

- Αντιμετώπιση των αισθητηριακών - αντιληπτικών ελλειμμάτων σε νευρολογικούς ασθενείς (αισθητικά αντιληπτικά ελλείμματα όρασης, ακοής, κιναισθησίας, απτικής αναγνώρισης, προσανατολισμού στο χώρο κ.ά.).
- Πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών τεχνικών και μέσων σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες, ηλικιακές ομάδες και στάδια θεραπείας.

Εμπέδωση γνώσεων - Παρουσίαση σύνθετων προβλημάτων.

- Παρουσιάζονται και αναλύονται παραδείγματα πρακτικής φύσεως που εμπριέχουν τα στοιχεία που έχουν ήδη διδαχθεί οι σπουδαστές στις προηγούμενες ενότητες και πραγματοποιούν με τη μορφή κλινικής εκπαίδευσης. Σύγχρονες κλινικές οδηγίες.

Κινητοποίηση - μετακίνηση νευρολογικού ασθενή.

- Πρακτική εφαρμογή τεχνικών κινητοποίησης σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες, ηλικιακές ομάδες σύμφωνα με το στάδιο αποκατάστασης.
- Η μετακίνηση του νευρολογικού ασθενή. Τεχνικές και μέσα διευκόλυνσης μετατόπισης - μετάβασης σε διαφορετικές θέσεις. Ιδιαιτερότητες - περιορισμοί.

Εφαρμοσμένη χρήση εργαστηριακού - νοσοκομειακού εξοπλισμού.

- Εκπαίδευση στη χρήση και πρακτική εφαρμογή του εργαστηριακού, κλινικού, και φυσικοθεραπευτικού εξοπλισμού σε ασθενείς.

Χρήση ορθοτικών μέσων, προθέσεων και βοηθημάτων.

- Εκπαίδευση στη χρήση ορθοτικών μέσων, προθέσεων και βοηθημάτων (αυτοεξυπηρέτησης, μετακίνησης) σε νευρολογικούς ασθενείς.

Εφαρμογή ειδικών θεραπευτικών μέσων σε νευρολογικούς ασθενείς.

- Τεχνικές ηλεκτρικού ερεθισμού - TENS, μυϊκός ηλεκτρικός ερεθισμός, FES.
- Βιολογική ανατροφοδότηση (Biofeedback).
- Υδροθεραπεία.
- Κυλιόμενος διάδρομος, συστήματα ανάρτησης, πλατφόρμες ισορροπίας κ.ά.
- Εξελιγμένα υπολογιστικά και ρομποτικά συστήματα.

Εφαρμογή ειδικών θεραπευτικών τεχνικών σε νευρολογικούς ασθενείς.

- Τεχνικές διευκόλυνσης της μυϊκής δραστηριότητας και βελτίωσης του ελέγχου της κίνησης: Παλαμισμοί, διατάσεις, συμπίεση, δόνηση, πάγος, αιθουσαία διέγερση, διευκόλυνση των κινήσεων.
- Τεχνικές ομαλοποίησης του τόνου των μυών και διατήρησης της ελαστικότητας των μαλακών μορίων: Διατάσεις, περιίδεση, φόρτιση, τοποθέτηση, πίεση, δόνηση, πάγος, θερμό, μάλαξη κ.ά.
- Εξειδικευμένες τεχνικές - ασκήσεις: Frenkel, Cawthorne-Cooksey κ.ά.
- Περιοριστική-προκλητή (εξαναγκασμένη) θεραπεία (CIMT).
- Κινητοποίηση νευρικού ιστού - Νευροδυναμική.

Σχεδιασμός θεραπείας - καθορισμός θεραπευτικού πλαισίου.

- Καθορισμός της θεραπευτικής στρατηγικής για την επίλυση προβλημάτων.
- Προσέγγιση βασισμένη σε συστήματα θεραπείας (φιλοσοφίες παρέμβασης - φυσικοθεραπευτικές μέθοδοι). Προσέγγιση προσαρμοσμένη σε λειτουργικούς στόχους, ολιστική προσέγγιση, συνδυαστική - εκλεκτική προσέγγιση κ.ά.
- Σχεδιασμός προγραμμάτων ομαδικής θεραπευτικής άσκησης.
- Κλινικός συλλογισμός - ερευνητική απόδειξη - αιτιολόγηση. Σύγχρονες κλινικές οδηγίες.

Κατά τη διάρκεια της κλινικής εκπαίδευσης ο φοιτητής καλείται να αντιμετωπίσει καταστάσεις, οι οποίες συνοδεύονται από: Διαταραγμένο μυϊκό τόνο, συντονισμό των κινήσεων, μυϊκή αδυναμία, ανικανότητα ελέγχου της ισορροπίας, μη φυσιολογική βάρδια ή συνδυασμό των παραπάνω.

Σε αυτές τις καταστάσεις - παθήσεις συγκαταλέγονται:

- Στατικές εγκεφαλοπάθειες ή εκφυλιστικές παθήσεις που προσβάλουν το Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (εγκεφαλική παράλυση, Α.Ε.Ε., Κ.Ε.Κ., Πολλαπλή Σκλήρυνση, νόσος του Πάρκινσον, όγκοι εγκεφάλου κ.ά.).
- Παθήσεις - βλάβες που προσβάλουν τα συστήματα ελέγχου (ρύθμισης) του μυϊκού τόνου και της μυϊκής συνέργειας (δυσκινητικά σύνδρομα, αταξία, χορεία κ.ά.).
- Παθήσεις - διαταραχές που προσβάλουν το Περιφερικό Νευρικό Σύστημα (παράλυση βραχιονίου πλέγματος, νευροπάθειες - πολυνευροπάθειες, Guillain-Barré κ.ά.).
- Διαμαρτίες του σπονδυλικού και νευρικού σωλήνα (δισχιδής ράχη, υδροκεφαλία κ.ά.).
- Κακώσεις του νωτιαίου μυελού (τετραπληγία, παραπληγία, Brown-Sequard κ.ά.).
- Χρωμοσωμικές ανωμαλίες (σύνδρομο Down, Prader-Willi κ.ά.).
- Νευρομυϊκές παθήσεις, μυοπάθειες - μυϊκές δυστροφίες (Duchenne, Becker, νωτιαία μυϊκή ατροφία κ.ά.).
- Διαταραχές της νευρομυϊκής σύναψης - μυασθένειες.
- Νευρομεταβολικά νοσήματα (π.χ. λευκοδυστροφίες).
- Ψυχοκινητικές διαταραχές και ψυχιατρικά νοσήματα.

- Σωματοαισθητικές - αντιληπτικές διαταραχές (αισθητικά αντιληπτικά ελλείμματα όρασης, ακοής, κιναισθησίας, απτικής αναγνώρισης, προσανατολισμού στο χώρο κ.ά.).
- Έκπτωση ανώτερων φλοιικών - γνωστικών λειτουργιών.
- Νευρολογικές μεταβολές που σχετίζονται με τη Γήρανση

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω ο φοιτητής έχει στη διάθεσή του ένα μεγάλο αριθμό φυσικοθεραπευτικών τεχνικών και μέσων.

Στις φυσικοθεραπευτικές τεχνικές, την εφαρμογή των οποίων ο φοιτητής έχει εμπειρώσει κατά τη διάρκεια της κλινικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβάνονται (ενδεικτικά):

- 1) Τεχνικές απτικής - ιδιοδεκτικής διέγερσης.
- 2) Τεχνικές διευκόλυνσης της μυϊκής δραστηριότητας και βελτίωσης του ελέγχου της κίνησης: Παλαμισμοί, διατάσεις, συμπίεση, δόνηση, πάγος, αιθουσαία διέγερση, διευκόλυνση των κινήσεων.
- 3) Τεχνικές ομαλοποίησης του τόνου των μυών και διατήρησης της ελαστικότητας των μαλακών μορίων: Διατάσεις, περίδεση, φόρτιση, τοποθέτηση, έλξη, συμπίεση, δόνηση κ.ά.
- 4) Ειδικές φυσικοθεραπευτικές τεχνικές βασισμένες σε προσεγγίσεις - συστήματα θεραπείας (PNF, Petto, NDT, Brunnstrom, Vojta, SI κ.ά.).
- 5) Ειδικές τεχνικές - ασκήσεις: Frenkel, Cawthorne-Cooksey κ.ά.
- 6) Πρωτόκολλα βασισμένα στην περιοριστική-προκλητή (εξαναγκασμένη) θεραπεία (CIMT).
- 7) Κινητοποίηση νευρικού ιστού - Νευροδυναμική.

Στα φυσικοθεραπευτικά μέσα, την εφαρμογή των οποίων ο φοιτητής έχει εμπειρώσει κατά τη διάρκεια της κλινικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβάνονται (ενδεικτικά):

- 1) Φυσικά μέσα: θερμά - ψυχρά επιθέματα (θερμοθεραπεία - κρυοθεραπεία), υδροθεραπεία κ.ά.
- 2) Μέσα ηλεκτρικού ερεθισμού (TENS, FES κ.ά.).
- 3) Βιολογική ανατροφοδότηση (Biofeedback).
- 4) Κυλιόμενος διάδρομος, συστήματα ανάρτησης.
- 5) Ειδικά βοηθήματα για τη διευκόλυνση της μετακίνησης και την εκπαίδευση της βάδισης.

- 6) Πλατφόρμες ισορροπίας.
 7) Ορθοτικά μέσα - προθέσεις.
 Ειδικά μέσα και δοκιμασίες αξιολόγησης (tests).

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

2.1 Διαδικασία Συμμετοχής Θεωρητικό Μέρος του μαθήματος "Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία»

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών του Τμήματος δεν έχουν καθοριστεί προαπαιτούμενα μαθήματα για το μάθημα της Κλινικής Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία. Παρόλα αυτά θεωρείται επιβεβλημένη η προηγούμενη παρακολούθηση των συναφών μαθημάτων των προηγούμενων εξαμήνων , όπως: Νευρολογία (Θ) Ν2-3030, Μέθοδοι και Τεχνικές Νευρομυϊκής Επανεκπαίδευσης (Θ+Ε) Ν2-3020, Φ/Θ σε Νευρολογικές Παθήσεις Ενηλίκων (Θ+Ε) Ν2-4010, Φ/Θ σε Νευρολογικές Παθήσεις Παιδών (Θ+Ε) Ν2-6030 κτλ

2.3 Αξιολόγηση Θεωρητικού Μέρους

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η θεωρία του μαθήματος αξιολογείται με γραπτή τελική εξέταση (70%) που περιλαμβάνει χορήγηση ερωτηματολογίων που καλύπτουν όλη την ύλη του κάθε μαθήματος και αφορούν σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, σωστού-λάθους, συμπλήρωση κενών και ανάπτυξη κειμένου</p> <p>Παρουσίαση ομαδικής εργασίας (30%)</p>
----------------------------	---

3. ΚΛΙΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

3.1 Διαδικασία Συμμετοχής στο Κλινικό Μέρος του μαθήματος «Κλινική Εκπαίδευση στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία»

Τα μαθήματα του κλινικού μέρους πραγματοποιούνται σε Συνεργαζόμενους Φορείς με το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του ΠΑΔΑ, δύο (2) φορές την εβδομάδα - κάθε Τετάρτη και κάθε Παρασκευή- κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου. Η συνολική εβδομαδιαία χρονική διάρκεια των μαθημάτων του κλινικού μέρους είναι έξι (6) ώρες, (3 ώρες ανά ημέρα).

Οι Συνεργαζόμενοι με το Τμήμα Φυσικοθεραπείας Φορείς είναι δέκα (10) (Πίνακας 1), οι οποίοι χωρίζονται σε δύο (2) «Ομάδες Κυκλοτερούς Εναλλαγής» (Rotation). Η κυκλοτερής εναλλαγή (Rotation) προσφέρει στους φοιτητές τη δυνατότητα να εκπαιδευτούν κλινικά στην πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών τεχνικών και μέσων που χρησιμοποιούνται σε νευρολογικούς ασθενείς (ενηλίκων και παιδών) υπό διαφορετικές κλινικές συνθήκες και στάδια θεραπείας, καθώς και την αντιμετώπιση αισθητηριακών - αντιληπτικών ελλειμμάτων. Η κάθε «Ομάδα Κυκλοτερούς Εναλλαγής» (Rotation) αποτελείται από πέντε (5) σταθμούς.

Οι φοιτητές(-τριες) χωρίζονται κατά το δυνατόν ισόποσα σε δέκα (10) ομάδες (ή ανάλογα με το πόσοι είναι οι Συνεργαζόμενοι με το Τμήμα Φυσικοθεραπείας Φορείς). Κάθε μία «Ομάδα Κυκλοτερούς Εναλλαγής (Rotation)» επισκέπτεται 5 αντιπροσωπευτικούς Σταθμούς της Κυκλοτερούς Εναλλαγής (Rotation) (ενδεικτικό παράδειγμα παρουσιάζεται στο Παράρτημα 1).

Κάθε φοιτητής(-τρια) έχει δικαίωμα να απουσιάζει 20% των πραγματοποιημένων μαθημάτων του εξαμήνου, ώστε να μην κριθεί ότι παρακολούθησε ανεπαρκώς το κλινικό μέρος του μαθήματος. Οι φοιτητές της κάθε ομάδας, για να δηλώσουν την παρουσία τους στο μάθημα, υπογράφουν σε κατάλληλο έντυπο, υπό την επίβλεψη του υπεύθυνου εκπαιδευτικού (Παράρτημα 2).

3.2 Ενδυμασία Φοιτητών

Ο/η φοιτητής(-τρια) υποχρεούται να φοράει λευκή ιατρική ποδιά, να έχει περιποιημένα, λιτή εμφάνιση, όπως αρμόζει σε φοιτητές Επιστημών Υγείας που επισκέπτονται Νοσοκομεία και να φέρει στο πέτο την ειδική κάρτα αναγνώρισης πάνω στην οποία θα αναγράφονται τα στοιχεία του(-ης).

3.3 Αξιολόγηση Κλινικού Μέρους

Ο κάθε φοιτητής αξιολογείται σε κάθε μάθημα από τον Υπεύθυνο Εκπαιδευτικό (πίνακας 2) που έχει ορισθεί από το Τμήμα Φυσικοθεραπείας για:

- Την επίδειξη σεβασμού σε βασικές αρχές δεοντολογίας στο κλινικό περιβάλλον,
- Την επίδειξη ενδιαφέροντος για την κλινική πρακτική,
- Την επίγνωση ότι πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι της κλινικής εκπαίδευσης,
- Την ικανότητα του να εκτελέσει διαδικασίες φυσικοθεραπείας (αξιολόγηση νευρολογικού ασθενή, ερμηνεία της κλινικής εικόνας του, αναγνώριση των

παθολογικών προτύπων, να θέσει στόχους και να σχεδιάσει την φυσικοθεραπευτική παρέμβαση),

- Την ικανότητα του να επικοινωνεί με τους ασθενείς,
- Την επίδειξη σεβασμού προς τους ασθενείς, τους Φυσικοθεραπευτές, το Προσωπικό του Νοσοκομείου, τον Υπεύθυνο Εκπαιδευτικό και τους συμφοιτητές του,
- Την υπευθυνότητα των πράξεων του, την οργάνωση, την παρατηρητικότητα του, τις πρωτοβουλίες και την συνειδητοποίηση των τυχόν λαθών του
- Τη συνέπειά του στην ώρα προσέλευσης στο μάθημα και στις δραστηριότητες που θα του ανατεθούν.

Η τελική βαθμολογία του Κλινικού Μέρους προκύπτει από τον μέσο όρο των επιμέρους βαθμολογιών των υπεύθυνων εκπαιδευτικών των 5 σταθμών της Κυκλοτερούς Εναλλαγής (Rotation).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Το εργαστηριακό μέρος αξιολογείται καθημερινά επί ασθενών (μέθοδοι αξιολόγησης, εφαρμογή φυσικοθεραπευτικών τεχνικών) για την εκτίμηση της επάρκειας των δεξιοτήτων που διδάχθηκαν οι φοιτητές.
----------------------------	---

4.1 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Συνεργαζόμενοι φορείς

Οι συνεργαζόμενοι φορείς της Κλινικής είναι τα Δημόσια Νοσοκομεία. Κατόπιν αλληλογραφίας του Τμήματος Φυσικοθεραπείας με το εκάστοτε Γραφείο φυσικοθεραπείας του νοσοκομείου ξεκινά η υλοποίηση της κλινικής με τους συνεργάτες της και τους συνάδελφους φυσικοθεραπευτές του εκάστοτε νοσοκομείου. Ο αριθμός των συνεργαζόμενων φορέων κυμαίνεται ανάλογα με τις ανάγκες του έτους.

ΟΜΑΔΑ	A_A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΑΡΙΘΜ ΜΗΤΡΩΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΩΝ.... ονοματεπώνυμο	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Αριθμός Παρουσιών (καταμέτρηση ανά τρίωρο)
ΟΜΑΔΑ 1	1	ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ	33333		

4.4 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Ενδεικτικό Φύλλο Αξιολόγησης Νευρολογικού Ασθενή (πχ ALS)

Φυλλάδια για άλλες κατηγορίες νευρολογικών ασθενών υπάρχουν στα e-class του μαθήματος

- Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής   Ομάδα Φοιτητών Νο....   Μάθημα: Θεωρία Κλινικής Εκπαίδευσης
- Χειμ Εξάμηνο 2018-19   στη Νευρολογική Φυσικοθεραπεία
- Όνομα Κλινικής του Φορέα: Υπευθ. Καθηγήτρια Βασιλική Σακελλάρη, MSc, PhD

ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Όνομα: _____ Ταμείο: _____ Ημερομηνία: _____

Γιατρός: _____ Ημερομηνία γέννησης: _____ Κωδικός ασθενή: _____

Κύρια διάγνωση: _____

_____

Παρούσα θεραπεία: _____

Διαγνωστικά τεστ: _____

_____

Φάρμακα: _____

_____

Προηγούμενο ιστορικό: _____

_____

_____

Κοινωνικό ιστορικό: _____
 _____
 _____

Τηλέφωνο έκτακτης ανάγκης: _____ Προφυλάξεις: _____
 _____

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΝΟΣΟΥ/ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ:

Κύρια ενόχληση: _____

Πώς εμφανίστηκαν οι ενοχλήσεις: _____

Πότε εμφανίστηκαν οι ενοχλήσεις: _____

Ανασκόπηση συστημάτων

Κράμπα/πόνος: Ναι/Όχι, σε Αυχένα Πρόσθιο Κορμό Οπίσθιο Κορμό Άνω Άκρα Κάτω Άκρα

Προηγούμενο Ιατρικό ιστορικό: Καρδιακές παθήσεις , Υψηλή αρτηριακή Πίεση , Υπόταση , Καρδιακή προσβολή , Υψηλή χοληστερίνη , Ημικρανίες , Λοίμωξη , Πρόσφατη χρήση αντιβιοτικών,

Σακχαρώδης Διαβήτης , Οστεοπόρωση , Πτώσεις , Τραύμα κεφαλής , Σκλήρυνση κατά Πλάκας , Επιπτώσεις από αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο

Ανεξήγητη Αυξομείωση βάρους Ανεξήγητη αυξομείωση δύναμης Κράμπες Ακράτεια

- Θολή όραση Διπλωπία Αιμοδία Φτωχός συντονισμός Πτώσεις
- Πρόσφατη έκπτωση συνείδησης Συναισθηματικές αλλαγές

1) Μυϊκό τεστ: ΑΡΙΣΤΕΡΑ

	ΚΑΜΨΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΑΠΑΓΩΓΗ	ΠΡΟΣΑΓΩΓΗ	ΕΣΩ ΣΤΡΟΦΗ	ΕΞΩ ΣΤΡΟΦΗ
ΩΜΟΣ						
ΑΓΚΩΝΑΣ						
ΚΑΡΠΟΣ						
ΔΑΧΤΥΛΑ (Α/Α)						
ΙΣΧΙΟ						
ΓΟΝΑΤΟ						
ΠΟΔΟΚΝΗΜΙΚΗ						
ΔΑΧΤΥΛΑ (Κ/Α)						

Μυϊκό τεστ ΔΕΞΙΑ

	ΚΑΜΨΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΑΠΑΓΩΓΗ	ΠΡΟΣΑΓΩΓΗ	ΕΣΩ ΣΤΡΟΦΗ	ΕΞΩ ΣΤΡΟΦΗ
ΩΜΟΣ						
ΑΓΚΩΝΑΣ						
ΚΑΡΠΟΣ						
ΔΑΧΤΥΛΑ (Α/Α)						
ΙΣΧΙΟ						
ΓΟΝΑΤΟ						
ΔΟΚΝΗΜΙΚΗ						
ΔΑΧΤΥΛΑ (Κ/Α)						

2) Κλίμακα Δύσπνοιας Borg: _____

3) Κλίμακα Ισορροπίας Berg: Εφαρμόσιμη Μη εφαρμόσιμη 4) Clinical Test of Sensory Interaction on Balance (CTSIB):

- Όρθιος σε μαλακή επιφάνεια με τα μάτια ανοιχτά **Φυσιολογικό** Ταλάντωση:
Ήπια/ Μέτρια/ Έντονη/ Καμία ισορροπία
- Όρθιος σε μαλακή επιφάνεια με τα μάτια κλειστά **Φυσιολογικό** Ταλάντωση:
Ήπια/ Μέτρια/ Έντονη/ Καμία ισορροπία

5) Timed Up & Go (TUG) test: Εφαρμόσιμο Μη εφαρμόσιμο 6) Βάδιση:

- Κανονική **φυσιολογική** **ασταθής**
- Με κάθετες κινήσεις κεφαλής **φυσιολογική** **ασταθής**

Με τα μάτια κλειστά **φυσιολογική** **ασταθής**
 Με το ένα πόδι πίσω από το άλλο **φυσιολογική** **ασταθής**
 Με οριζόντιες στροφές κεφαλής **φυσιολογική** **ασταθής**
 Σχόλια _____

7) Κλίμακα Αξιολόγησης Σοβαρότητας του ALS: _____

8) Παθολογικά σημεία:

ΑΡ Babinski: _____ Hoffman: _____

Κλόνος επιγονατίδας _____ Κλόνος Άκρου Ποδός; _____

ΔΕΞ Babinski: _____ Hoffman: _____

Κλόνος επιγονατίδας _____ Κλόνος Άκρου Ποδός; _____

9) Αισθητικότητα: ΑΡ φυσιολογικό μειωμένη απύουσα _____

ΔΕΞ φυσιολογικό μειωμένη απύουσα _____

10) Ιδιοδεκτικότητα: ΑΡ φυσιολογική μειωμένη απύουσα _____

ΔΕΞ φυσιολογική μειωμένη απύουσα _____

ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ:

Ενοχλήσεις αυχενικής μοίρας: _____ Αυχενικός πόνος: _____

_____

Τροχιά αυχενικής μοίρας: φυσιολογική μειωμένη _____

ΕΥΡΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

	ΑΡΙΣΤΕΡΑ	ΔΕΞΙΑ
ΩΜΟΣ		
ΑΓΚΩΝΑΣ		
ΚΑΡΠΟΣ		
ΙΣΧΙΟ		
ΓΟΝΑΤΟ		
ΠΟΔΟΚΝΗΜΙΚΗ		

ΣΤΑΣΗ: _____

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Γρήγορες εναλλακτικές κινήσεις: **δυσδιαδοχοκινησία/**
 φυσιολογικό

Δάχτυλο στη μύτη: δυσμετρικό/ φυσιολογικό
 Φτέρνα στη κνήμη: αταξικό/ φυσιολογικό
 Past pointing test: αριστερά/ δεξιά/ φυσιολογικά

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ:

Κλίμακα δύσπνοιας Borg _____ Κλίμακα ισορροπίας Berg _____
 Timed "up and go" _____ Δυναμικός Δείκτης Βάδισης _____
 Κλίμακα Αξιολόγησης Σοβαρότητας του ALS _____ Άλλο: _____

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ: _____

_____

_____

Πρόγνωση αποκατάστασης: Εξαιρετική Καλή Μέτρια _____

Λίστα προβλημάτων/λειτουργικοί περιορισμοί

- Μειωμένη σταθερότητα βλέμματος Αυξημένη ευαισθητοποίηση στην κίνηση
 Μειωμένη δύναμη
 Μειωμένη ικανότητα βάδισης Μειωμένη αντοχή στις καθημερινές δραστηριότητες
 Μειωμένη ισορροπία Μειωμένο εύρος κίνησης
 Άλλο _____

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ:

Βραχυπρόθεσμοι στόχοι: ___ εβδομάδες

- Βελτίωση αναπνευστικής λειτουργίας Μείωση σπαστικότητας
 Αύξηση μυϊκής δύναμης Αύξηση τροχιάς
 Berg...../56 Βελτίωση απόδοσης στο

TUG test

- Βελτίωση βάδισης Μείωση πόνου

οφειλόμενου στις κράμπες

- Αυτοαξιολογούμενη ισορροπία _____ % Άλλο

Ενδιάμεσοι στόχοι (να έχουν επιτευχθεί μέσα σε _____ εβδομάδες)

- Ευκολία σε αλλαγές θέσεων χωρίς παράπονα για αστάθεια Βελτίωση σταθερότητας βλέμματος
- Βελτίωση ισορροπίας Βελτίωση μυϊκής δύναμης
- Βελτίωση τροχιάς Βελτίωση βάρδισης
- Βελτίωση καθημερινής λειτουργικότητας Άλλο _____

Στόχοι για εξιτήριο (να έχουν επιτευχθεί μέχρι την ημερομηνία του εξιτηρίου)

- Επιστροφή στην αρχική κατάσταση Αυτονομία στην διαχείριση συμπτωμάτων
- Βελτίωση ισορροπίας Άλλο: _____
- Στόχος ασθενούς: _____

Μακροπρόθεσμοι στόχοι: _____ εβδομάδες

- Διατήρηση αναπνευστικής λειτουργίας Μείωση σπαστικότητας
- Αύξηση μυϊκής δύναμης Αύξηση τροχιάς
- Berg.../56 Λειτουργική αποκατάσταση
- Βελτίωση βάρδισης Άλλο
- Αυτοαξιολογούμενη Ισορροπία _____ %

Σημερινή θεραπεία

- Αναπνευστική φυσικοθεραπεία
- Ειδικό χειρισμοί κινητοποίησης/μέθοδοι
- Ασκήσεις: άνω άκρα κάτω άκρα κορμός
- Εκπαίδευση του ασθενή για πάθηση
- Προφυλάξεις για τον ασθενή για τις επόμενες 24 ώρες
- Διδασκαλία ασκήσεων για το σπίτι

Πλάνο θεραπείας (είδος, διάρκεια, συχνότητα) _____ για _____ εβδομάδες

- Πρόγραμμα στο σπίτι

- Ο φάκελος του ασθενούς θα μείνει ανοιχτός μέχρι _____σε περίπτωση που ο ασθενής εμφανίσει προβλήματα ή συμπτώματα.
- ..... κινητοποιήσεις   Εκπαίδευση ασκήσεων για το σπίτι
- ..... ασκήσεις   Νευρομυϊκή επανεκπαίδευση
- Εκπαίδευση ασθενούς   Άλλο _____
- Ο ασθενής συμφωνεί με το πλάνο θεραπείας

Υπογραφή θεραπευτή

Ημερομηνία

Ο θεραπευτής μου εξέτασε το Πλάνο θεραπείας μαζί μου.

Ασθενής/Υπεύθυνος ασθενή/Ημερομηνία:

Επιβεβαιώνω την ανάγκη για αυτές τις παροχές υπό το πλάνο θεραπείας και κάτω από την φροντίδα μου.

Υπογραφή θεραπευτή:

ΚΛΙΜΑΚΕΣ / ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

A. Κλίμακα Δύσπνοιας Borg

0.   καθόλου δύσπνοια
- 0.5   πολύ, πολύ ελαφρά (μόλις αισθητή)
1.   πολύ ελαφριά
2.   ελαφριά
3.   μέτρια
4.   μάλλον σοβαρή
5.   σοβαρή
6.   αρκετά σοβαρή
7.   πολύ σοβαρή
8.   πολύ, πολύ σοβαρή
9.   πάρα πολύ σοβαρή
10.   εξαιρετικά πολύ σοβαρή (στο ανώτατο όριο) δύσπνοια

B. Δοκιμασία Timed Up and Go

Για την αξιολόγηση της δύναμης των κάτω άκρων αλλά και της ικανότητας βάδισης σε άτομα με αναπηρίες πολύ δημοφιλές είναι το Timed-Up and Go (TUG) test. Η συγκεκριμένη δοκιμασία είναι μια παραλλαγή του STS test και απαιτεί από τον δοκιμαζόμενο να σηκωθεί από μια καρέκλα και να διανύσει μια απόσταση 3 μέτρων σε όσο το δυνατόν λιγότερο χρόνο.

Γ. Κλίμακα Αξιολόγησης Σοβαρότητας του ALS του Hillel et al (ALSSS)

Επισκόπηση : Οι Hillel et al παρουσίασαν την κλίμακα μέτρησης της σοβαρότητας του ALS για να μπορέσουν να εκτιμήσουν τους ασθενείς με αμυοτροφική πλευρική σκλήρυνση. Το σκορ όταν συνδυαστεί με τις μετρήσεις ζωτικής χωρητικότητας, μπορεί να παρέχει γρήγορα και με ακρίβεια την πορεία της νόσου του ασθενούς. Από τη στιγμή όπου η νόσος είναι προοδευτική, η κλίμακα μπορεί να βοηθήσει στην αναγνώριση της περιοχής που θα προκύψει το επόμενο πρόβλημα, με σκοπό στην οργάνωση της θεραπείας. Οι συγγραφείς είναι από το Πανεπιστήμιο Ουάσιγκτον στο Σιάτλ.

Η κλίμακα αξιολογεί:

1. Ομιλία
2. Κατάποση
3. Κάτω άκρο και βάδιση
4. Άνω άκρο, προσωπική φροντίδα και υγιεινή

Ομιλία	Ικανότητα	Πόντοι
Φυσιολογικές διαδικασίες ομιλίας	Φυσιολογική	10
	Υποτυπώδεις ανωμαλίες	9
Διακριτές διαταράξεις ομιλίας	Αντιληπτές αλλαγές ομιλίας	8
	Προφανείς ανωμαλίες ομιλίας	7
Κατανοητό μετά από επανάληψη	Επανάληψη μηνύματος περιστασιακά	6
	Απαιτείται συχνά επανάληψη	5
Ομιλία συνδυασμένη με μη λεκτική επικοινωνία	Ομιλία μαζί με μη λεκτική επικοινωνία	4
	Περιορισμός ομιλίας με μονολεκτική απάντηση	3
Απώλεια χρήσιμης ομιλίας	Χρήση ήχου για να εκφραστεί συναισθηματικά	2
	Δεν υπάρχει ήχος	1
	Τραχειοστομία	X

Σε περίπτωση τραχειοστομίας ο ασθενής αξιολογείται με 1 πόντο

Κατάποση	Ικανότητα	Πόντοι
Φυσιολογικές συνήθειες πρόσληψης τροφής	Φυσιολογική κατάποση	10
	Υποτυπώδης ανωμαλία	9
Πρώιμα προβλήματα στην πρόσληψη τροφής	Ελάχιστα προβλήματα στην κατάποση	8
	Παρατεταμένη κατάποση ή λήψη μικρής ποσότητας φαγητού	7
Αλλαγή της συνήθους διατροφής	Μαλακή διατροφή	6
	Ρευστοποιημένη διατροφή	5
Χρειάζεται σωλήνα για την	Συμπληρωματική πρόσληψη	4

πρόσληψη τροφής	τροφής μέσω σωλήνα	
	Πρόσληψη τροφής με σωλήνα με περιστασιακή διατροφή μέσω του στόματος	3
Καθόλου πρόσληψη τροφής από το στόμα	Διαχείριση εκκρίσεων με αναρρόφηση και/ή φαρμακευτική αγωγή	2
	Αναρρόφηση εκκρίσεων	1

Κάτω άκρο και βάδιση	Ικανότητα	Πόντοι
Φυσιολογικό	Φυσιολογική κίνηση	10
	Υποψία κόπωσης	9
Πρώιμες δυσκολίες κατά την κίνηση	Δυσκολία στο άνισο έδαφος	8
	Παρατηρούμενες αλλαγές στη βάδιση	7
Βάδιση με βοήθεια	Βάδιση με μηχανική συσκευή	6
	Βάδιση με μηχανική συσκευή και βοηθό	5
Μόνο λειτουργική κίνηση	Ικανός να υποστηρίξει το βάρος	4
	Σκόπιμες κινήσεις των ποδιών	3
Χωρίς σκόπιμη κίνηση των ποδιών	Ελάχιστη κίνηση	2
	Παράλυση	1

Άνω άκρο, προσωπική φροντίδα και υγιεινή	Ικανότητα	Πόντοι
Φυσιολογική λειτουργία	Φυσιολογική	10
	Υποψία κόπωσης	9
Ανεξάρτητη και πλήρης προσωπική φροντίδα	Με αργές διαδικασίες	8
	Εκτέλεση της προσωπικής φροντίδας με μεγάλη προσπάθεια	7
Βοήθεια ανά διαστήματα	Κυρίως ανεξάρτητο άτομο	6
	Μονομερώς ανεξάρτητο	5
Χρειάζεται βοήθεια για την προσωπική φροντίδα	Ο βοηθός παρέχει βοήθεια στον ασθενή	4
	Ο ασθενής διευκολύνει τον βοηθό	3
Απόλυτη εξάρτηση	Ελάχιστη κίνηση	2
	Παράλυση	1

Αποτέλεσμα προμήκους = (αποτέλεσμα ομιλίας) + (αποτέλεσμα κατάποσης)

Αποτέλεσμα νωτιαίου μυελού = (αποτέλεσμα κάτω άκρου) + (αποτέλεσμα άνω άκρου)

Ερμηνεία τελικού σκορ:

- Ελάχιστο ολικό αποτέλεσμα : 4
- Μέγιστο ολικό αποτέλεσμα : 40
- Όσο πιο χαμηλό είναι το αποτέλεσμα τόσο μεγαλύτερη βλάβη υπάρχει.

Αναφορά: Hillel AD, Miller RM et al. Amyotrophic Lateral Sclerosis Severity Scale. Neuroepidemiology. 1989; 8 142-150

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βασιλόπουλος Δ. Νευρολογία - Επιτομή θεωρίας και πράξης. Ιατρικές εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης, Αθήνα 2003.
- Λογοθέτης Ι., Μυλωνάς Ι. Νευρολογία Λογοθέτη. 4^η έκδοση, University Studio Press, 2004.
- Barnes M., Johnson G. Σύνδρομο Ανώτερου Κινητικού Νευρώνα και Σπαστικότητα. Εκδόσεις Παρισιάνου, 2008.
- Braddom R. Physical medicine and rehabilitation. Saunders, 3rd edition, 2006.
- Bromley I. Τετραπληγία και παραπληγία, Έκδοση: 6η Εκδόσεις Παρισιάνου, 2011
- Car J., Shepherd R. Νευρολογική Αποκατάσταση. Βελτιστοποίηση των Κινητικών Επιδόσεων. Έκδοση: 2η Εκδόσεις Παρισιάνου, 2017
- Deborah S. Nichols-Larsen. Νευρολογική αποκατάσταση. Νευροεπιστήμες και Νευροπλαστικότητα στη Φυσικοθεραπεία. Εκδόσεις Κωνσταντάρας-Ιατρικές εκδόσεις , 2017
- Edwards S. Neurological Physiotherapy. A problem-solving approach. Churchill Livingstone, 2nd edition, 2002.
- Gabard D., Martin M. Physical therapy ethics. F. A. Davis Co, 1st edition, 2003.
- Jewell D. Guide to evidence-based physical therapy practice. Jones & Bartlett publishers, 1st edition, 2007.
- Levitt, S. Θεραπεία της εγκεφαλικής παράλυσης και της κινητικής καθυστέρησης. Έκδοση: 5η Εκδόσεις Παρισιάνου, 2014
- Martin and Kessler. Φυσικοθεραπευτικές Παρεμβάσεις σε Ασθενείς με Νευρολογικές Παθήσεις. Εκδόσεις Κωνσταντάρας-Ιατρικές εκδόσεις , 2015
- Montgomery P., Connolly B. Clinical applications for motor control. Slack incorporated, 2nd edition, 2002.
- Scrutton, D. Damiano, D. Mayston M. Αντιμετώπιση των κινητικών διαταραχών στα παιδιά με εγκεφαλική παράλυση, Έκδοση: 2η Εκδόσεις Παρισιάνου, 2009
- Shumway A. Κινητικός Έλεγχος, από την Έρευνα στην Κλινική Πράξη. Εκδόσεις Πασχαλίδης 2011
- Shumway-Cook A., Woollacott M. Motor Control: Translating Research Into Clinical Practice. Lippincott Williams & Wilkins, third edition, 2006.

- *Stokes, M., Stack E. Κλινική Διαχείριση για Νευρολογικές Καταστάσεις. Έκδοση: 3^η. Εκδόσεις Παρισιάνου, 2015.*
- *Umphred D. A. Neurological Rehabilitation. Mosby 2006.*

6. ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

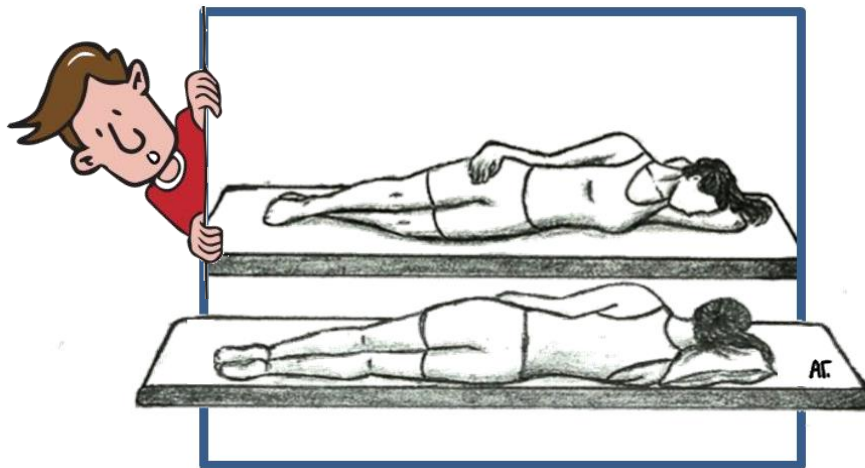
- *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*
- *Brain*
- *Brain Disorders & Therapy Journal*
- *Clinical Rehabilitation*
- *Gait and Posture*
- *Neuromuscular Disorders*
- *Neurorehabilitation Journal*
- *Journal of Applied Physiology*
- *Journal of Neurologic Physical Therapy*
- *Journal of Neurology*
- *Journal of Pediatric Orthopaedics*
- *Journal of Rehabilitation Research and Development*
- *Journal of Rehabilitation Medicine*
- *Journal of Neurology Neurosurgery Psychiatry*
- *Stroke Research & Therapy*
- *Therapeutic Advances in Neurological Disorders*
- *Physical Therapy (APTA, America)*
- *Physical Medicine and Rehabilitation*
- *Physiotherapy Theory and Practice*

Παράρτημα 3
Οδηγός μαθήματος Κλινικής Εκπαίδευσης
στην Αναπνευστική και Καρδιοαγγειακή Φυσικοθεραπεία

ΟΔΗΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΟΑΓΓΕΙΑΚΗ
ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ»

Π1-5010

Επιτροπή Σύνταξης:

Ειρήνη Πατσάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Υπεύθυνη Μαθήματος
Ειρήνη Γραμματοπούλου, Καθηγήτρια,
Κωνσταντίνος Γρηγοριάδης, Ακαδημαϊκός Υπότροφος
Αφροδίτη Ευαγγελοδήμου, Ακαδημαϊκή Υπότροφος
Ευαγγελία Κέντρου, Ακαδημαϊκή Υπότροφος
Γεώργιος Μπαμπλέκος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος

Περιεχόμενα

1. ΓΕΝΙΚΑ	σελ. 98
1.1 ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	σελ. 98
1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	σελ. 98
1.3 ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	σελ. 99
1.4 ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	σελ. 100
2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	σελ.109
2.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	σελ.109
2.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	σελ. 109
3 ΚΛΙΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	σελ. 109
3.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	σελ.110
3.2 ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	σελ. 110
3.3 ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΟΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	σελ. 111
3.4 ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	σελ. 117
3.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	σελ. 122
4 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ/ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	σελ. 123
4.1 ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΙΣ	σελ. 124
4.2 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΘΩΡΑΚΟΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΥ ΑΣΘΕΝΗ	σελ. 125
4.3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ «ΚΥΚΛΟΤΕΡΟΥΣ ΕΝΑΛΛΑΓΗΣ» ΤΟΥ ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	σελ. 129
4.4 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΟΥ/ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	σελ. 130
5 ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ. 131
6 ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	σελ. 133

ΟΔΗΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ»

ΣΚΟΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Με το μάθημα της Κλινικής Εκπαίδευσης στην Αναπνευστική και Καρδιοαγγειακή Φυσικοθεραπεία ολοκληρώνεται η γνώση των φοιτητών στο γνωστικό πεδίο των αναπνευστικών και καρδιοαγγειακών παθήσεων.

Η ύλη του μαθήματος στοχεύει στην εμπέδωση των ήδη αποκτηθέντων θεωρητικών γνώσεων των φοιτητών στις αναπνευστικές και καρδιοαγγειακές παθήσεις σε κλινικό περιβάλλον. Με τον τρόπο αυτό οι φοιτητές εξοικειώνονται:

- α) στην προσέγγιση ασθενών με αναπνευστικές και καρδιοαγγειακές παθήσεις,
- β) στον κλινικό συλλογισμό,
- γ) στο σχεδιασμό της Φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος της Κλινικής Εκπαίδευσης στην Αναπνευστική και Καρδιοαγγειακή Φυσικοθεραπεία θα μπορούν:

- Να προσεγγίζουν τον αναπνευστικό ασθενή και να αναπτύσσουν σχέση συνεργασίας/εμπιστοσύνης
- Να συνδέουν τη θεωρία με την τεκμηριωμένη γνώση στην κλινική πρακτική
- Να γνωρίζουν, να κατανοούν και να διαχειρίζονται τα ευρήματα της αξιολόγησης του βαρέως πάσχοντος ασθενούς της ΜΕΘ, του χρόνιου αναπνευστικού και χειρουργημένου ασθενούς στο κλινικό περιβάλλον, μέσα από ολοκληρωμένο κλινικό συλλογισμό
- Να μοιράζονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης με τους άλλους επαγγελματίες υγείας που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση του ίδιου ασθενούς
- Να κατανοούν την ποικιλία των επιλογών στην κλινική πρακτική, συνδυάζοντας την επιστημονική τεκμηρίωση με τις δυνατότητες του κάθε ασθενούς ξεχωριστά
- Να προσδιορίζουν και να θέτουν ρεαλιστικούς βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης
- Να επιλέγουν τα κατάλληλα και ασφαλή θεραπευτικά μέσα/παρεμβάσεις
- Να εφαρμόζουν τις ειδικές εξατομικευμένες παρεμβάσεις της αναπνευστικής φυσικοθεραπείας σε χρόνιους ασθενείς καθώς και σε βαρέως πάσχοντες και να αποκτήσουν τις κατάλληλες δεξιότητες διαχείρισης των ασθενών αυτών
- Να αναλαμβάνουν ευθύνες και να λαμβάνουν αποφάσεις σε απρόβλεπτα συμβάματα
- Να επαναξιολογούν την επιλεγμένη θεραπευτική παρέμβαση αναγνωρίζοντας τα σημεία βελτίωσης ή επιδείνωσης της κλινικής εικόνας του αναπνευστικού και χειρουργημένου ασθενούς
- Να εφαρμόζουν τους κανόνες δεοντολογίας και βιοηθικής

Οι φοιτητές θα αναπτύξουν γενικές ικανότητες που θα αφορούν:

- Στην ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών
- Στη λήψη αποφάσεων
- Στην αυτόνομη εργασία

- Στην ομαδική εργασία
- Στην εργασία σε Διεπιστημονικό περιβάλλον
- Στον σχεδιασμό και διαχείριση φυσικοθεραπευτικών παρεμβάσεων

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

α. Θεωρία

➤ Εισαγωγή στην Κλινική Εκπαίδευση στην Αναπνευστική και Καρδιοαγγειακή Φυσικοθεραπεία.

- Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας στην αντιμετώπιση των Αναπνευστικών και Καρδιοαγγειακών παθήσεων.
- Αρμοδιότητες του φυσικοθεραπευτή στη Μ.Ε.Θ., στις κλινικές, σε κέντρο πνευμονικής αντιμετώπισης, στο φυσικοθεραπευτήριο κ.α. δομές.
- Αρχές, αντικείμενο, στόχοι, κανόνες ηθικής και δεοντολογίας - ιατρικό απόρρητο.
- Διεπιστημονική προσέγγιση.

➤ Οργάνωση και εξοπλισμός φυσικοθεραπευτηρίων.

- Εργαλεία αξιολόγησης και συσκευές/εξοπλισμός στην Αναπνευστική Φυσικοθεραπεία: σπιρόμετρο, οξύμετρο, μετρητής μέγιστης εισπνευστικής (MIP)-

εκπνευστικής πίεσης (MEP), καπνογράφος, συσκευές αναρρόφησης βρογχικών εκκρίσεων, αναπνευστήρας για Μη Επεμβατικό Μηχανικό Αερισμό, ασκός ανάνηψης, συσκευές χορήγησης οξυγόνου, συσκευή αναρρόφησης, σπιρόμετρα κινήτρου, ροόμετρα, συσκευές χορήγησης εισπνεόμενων φαρμάκων για παιδιά και ενήλικες, κ.α.

- Εξοικείωση των φοιτητών με τη χρήση τους.

➤ **Η αξιολόγηση του αναπνευστικού και καρδιαγγειακού ασθενούς.**

- Η διαδικασία αξιολόγησης των αναπνευστικών και καρδιαγγειακών ασθενών. Δοκιμασίες αξιολόγησης. Υποκειμενική - αντικειμενική αξιολόγηση. Συνεκτίμηση ευρημάτων.

- Φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση στη Μ.Ε.Θ., στις κλινικές, σε κέντρο πνευμονικής αντιμετώπισης, στο φυσικοθεραπευτήριο, στην οικία του ασθενούς – ιδιαιτερότητες.

➤ **Η συμβολή της τεχνολογίας στην αντιμετώπιση Αναπνευστική και Καρδιοαγγειακή Φυσικοθεραπεία.**

- Σύγχρονα μέσα θεραπευτικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση των διαταραχών της αναπνοής, της καρδιάς και των αγγείων όπως τα μόνιτορ, οι αναπνευστήρες, καρδιογράφοι, σπιρόμετρα, οξύμετρα, τα συστήματα της ιατρικής απεικόνισης (ακτινογραφίες, υπέρηχοι κ.λ.π.).

- **Προσέγγιση της αντιμετώπισης της αναπνευστικής ανεπάρκειας**
  - Αναπνευστική Ανεπάρκεια
  - Μηχανικός αερισμός
  - Μη Επεμβατικός Μηχανικός Αερισμός (ΜΕΜΑ) και κλινική εφαρμογή.
  - Κλινικό εργαστήριο ΜΕΜΑ.

- **Η επίδραση της αναπνευστικής φυσικοθεραπείας στην οξεοβασική ισορροπία,**
  - Ανάλυση της σημασίας του ομοιοστατικού μηχανισμού
  - Φυσιολογικές τιμές παραμέτρων οξεοβασικής ισορροπίας
  - Επεξήγηση παραμέτρων και πώς επηρεάζονται ανά περίπτωση
  - Ανάλυση κλινικών περιστατικών.

➤ **Οξυγονοθεραπεία σε χρόνιους αναπνευστικούς ασθενείς και βαρέως πάσχοντες.**

- Θεραπευτικά σχήματα οξυγονοθεραπείας
- Συσκευές οξυγονοθεραπείας
- Κλινική εφαρμογή
-

➤ **Παρουσίαση και διαχείριση κλινικών περιστατικών**

- Αξιολόγηση, κλινικός συλλογισμός και εξατομικευμένης διαχείριση κλινικών περιστατικών αποφρακτικών παθήσεων
- Αξιολόγηση, κλινικός συλλογισμός και εξατομικευμένη διαχείριση κλινικών περιστατικών με: παθήσεις του υπεζωκότα, παραμορφώσεις Σ.Σ και θώρακα και παθήσεις του πνευμονικού παρεγχύματος.
- Αξιολόγηση, κλινικός συλλογισμός και εξατομικευμένη διαχείριση περιστατικών Χειρουργείου θώρακος-Κοιλίας (καρδιάς-πνευμονικού ιστού-άνω κοιλίας).
- Αξιολόγηση, κλινικός συλλογισμός και εξατομικευμένη φυσικοθεραπευτική διαχείριση κλινικών περιστατικών βαρέως πασχόντων.
- Αξιολόγηση, κλινικός συλλογισμός και εξατομικευμένη διαχείριση ασθενών ΜΕΘ με πνευμονία σχετιζόμενη με τον αναπνευστήρα-VAP, ατελεκτασία, νευρομυϊκό σύνδρομο, μετεγχειρητικές επιπλοκές, κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, κακώσεις Σπονδυλικής Στήλης και Νωτιαίου Μυελού, ασταθή θώρακα (flail chest), εκτεταμένα εγκαύματα, πνευμονική εμβολή, κ.α.

➤ **Πνευμονική αποκατάσταση**

- Κριτήρια ένταξης-αποκλεισμού πνευμονικής αντιμετώπισης, Δοκιμασίες Αξιολόγησης
- Συνταγογράφηση άσκησης, Προγράμματα αερόβιας άσκησης και ενδυνάμωσης αναπνευστικών και περιφερικών μυών. Διαχείριση κλινικών περιστατικών.

➤ **Αναρρόφηση βρογχικών εκκρίσεων σε βαρέως πάσχοντες.**

- Παρεμβάσεις αναρρόφησης (ανοικτού και κλειστού τύπου, στοματοτραχειακή, ρινοτραχειακή, διαμέσου τραχειοσωλήνα ή τραχειοστομίας)
- Ενδείξεις Αντενδείξεις
- Κίνδυνοι
- Ατομική προστασία.

➤ **Φυσικοθεραπευτική προσέγγιση των Αναπνευστικών και Καρδιοαγγειακών παθήσεων σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες.**

- Ιδιαιτερότητες φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης στη μονάδα εντατικής θεραπείας (Μ.Ε.Θ.), στις κλινικές, στο κέντρο πνευμονικής αποκατάστασης, στο φυσικοθεραπευτήριο, στην οικία του ασθενούς.

➤ **Βασικές αρχές αντιμετώπισης σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και Ειδικούς Πληθυσμούς - Ιδιαιτερότητες.**

- Το παιδί-αναπνευστικός ασθενής και οι ιδιαιτερότητές του (πχ. κυστική ίνωση). Βασικές αρχές φυσικοθεραπευτικής προσέγγισης.
- Τρίτη ηλικία. Βασικές αρχές φυσικοθεραπευτικής προσέγγισης. Ιστικές μεταβολές του πνευμονικού παρεγχύματος

➤ **Καθορισμός φυσικοθεραπευτικού προγράμματος σε αναπνευστικούς και καρδιαγγειακούς ασθενών (παρουσίαση περιπτώσεων).**

- Καθορισμός θεραπευτικών στόχων (βραχυπρόθεσμοι - μακροπρόθεσμοι), σενάρια θεραπείας.
- Αντικειμενικότητα, προσαρμοστικότητα των προγραμμάτων φυσικοθεραπείας.

➤ **Μέσα και παρεμβάσεις φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης (παρουσίαση περιπτώσεων).**

- Η επίδραση των ποικίλων μέσων και παρεμβάσεων στην απόχρεμψη, στη θωρακική έκπτυξη, στην οξυγόνωση, στην αποβολή του διοξειδίου του άνθρακα, στον βήχα.
- Κριτήρια επιλογής - σκοπιμότητα.

➤ **Αντιμετώπιση των διαταραχών της βρογχικής απόφραξης (παρουσίαση περιπτώσεων).**

- Διάκριση και αντιμετώπιση των διαταραχών της βρογχικής απόφραξης σε διαφορετικές κατηγορίες ασθενών.
- Επιλογή των θεραπευτικών μέσων - παρεμβάσεων αντιμετώπισης της πνευμονικής υπερδιάτασης λόγω απόφραξης των αεραγωγών.
  - **Αντιμετώπιση της δυσλειτουργικής αναπνοής στο άσθμα (παρουσίαση περιπτώσεων).**
  - Παρεμβάσεις αντιμετώπισης των διαταραχών αναπνοής στο άσθμα
  - Ορθή χορήγηση φαρμάκων.
  - **Κλινικός συλλογισμός και επίλυση προβλημάτων στην αντιμετώπιση αναπνευστικών και καρδιαγγειακών παθήσεων. Σύνδεση της θεωρίας με την πράξη και της πράξης με τη θεωρία.**
  - Η διαδικασία του κλινικού συλλογισμού και της λήψης αποφάσεων στην αντιμετώπιση αναπνευστικών και καρδιαγγειακών παθήσεων.

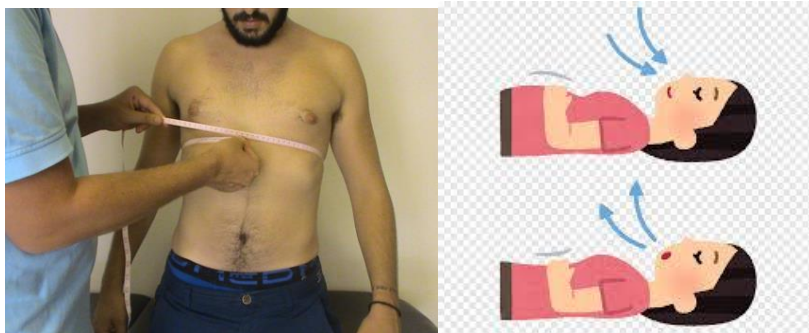
β. Εργαστήριο

- **Εφαρμογή της Φυσικοθεραπευτικής αξιολόγησης**
  - Η αξιολόγηση του αναπνευστικού και καρδιαγγειακού ασθενούς.
  - Φυσικοθεραπευτική εκτίμηση στα διάφορα στάδια αντιμετώπισης.
- **Επανεκπαίδευση της διαδικασίας του βήχα**
  - Επανεκπαίδευση του βήχα σε μετεγχειρητικούς ασθενείς
  - Επανεκπαίδευση παρεμβάσεων βήχα σε χρόνιους αποφρακτικούς ασθενείς.
- **Διαχείριση - αντιμετώπιση της μυϊκής αδυναμίας**
  - Πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών παρεμβάσεων και μέσων αύξησης της μυϊκής ισχύος του αναπνευστικού συστήματος σε διαφορετικές κλινικές συνθήκες, ηλικιακές ομάδες και στάδια θεραπείας.
- **Διαχείριση - αντιμετώπιση των βαρέως πασχόντων ασθενών**
  - Αντιμετώπιση της μυονευροπάθειας της ΜΕΘ
  - Πρώιμη κινητοποίηση στη ΜΕΘ
  - Αποδέσμευση από τον μηχανικό αερισμό

Κατά τη διάρκεια της κλινικής εκπαίδευσης ο φοιτητής εκπαιδεύεται στο μπορεί να αντιμετωπίσει καταστάσεις, οι οποίες συνοδεύονται από: Διαταραγμένα αναπνευστικά αέρια, δύσπνοια, μυϊκή αδυναμία των αναπνευστικών μυών, μυϊκή ανισορροπία των αναπνευστικών μυών, μη φυσιολογικό βήχα, άφθονες εκκρίσεις, στηθάγχη, χαμηλό κλάσμα εξωθήσεως ή συνδυασμό των παραπάνω. Σε αυτές τις καταστάσεις - παθήσεις συγκαταλέγονται:

- Νόσοι του πνευμονικού παρεγχύματος
- Χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια
- Παθήσεις που διαταράσσουν την αναπνευστική αντλία (Σύνδρομο Guillain Barre, ALS, υψηλή τετραπληγία, κ.λ.π.)
- Λοιμώξεις του αναπνευστικού συστήματος
- Καταστολή και μηχανικός αερισμός
- Διαδικασία αποδέσμευσης από τον μηχανικό αερισμό
- Διαταραχές της καρδιακής λειτουργίας
- Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις με επηρεασμένο το αναπνευστικό κέντρο
- Πνευμονική υπέρταση
- Κυστική ίνωση

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω, ο φοιτητής στη διάρκεια της κλινικής του εκπαίδευσης έχει στη διάθεσή του ένα μεγάλο αριθμό φυσικοθεραπευτικών παρεμβάσεων και μέσων, όπως:

1. Εκπαίδευση ιδιοδεκτικότητας του θώρακα και του διαφράγματος.
2. Επανεκπαίδευση αναπνευστικού προτύπου.
3. Παρεμβάσεις στάσης σώματος
4. Παρεμβάσεις βρογχικής παροχέτευσης
5. Παρεμβάσεις ενδυνάμωσης των εισπνευστικών και των εκπνευστικών αναπνευστικών μυών (IMT, EMT)
6. Παρεμβάσεις Μη Επεμβατικού Μηχανικού Αερισμού (MEMA)
7. Παρεμβάσεις επιστράτευσης των κυψελίδων
8. Παρεμβάσεις αναρρόφησης των εκκρίσεων (ανοιχτές κλειστές, στοματοτραχειακές, ρινοτραχειακές, διαμέσου τραχειοσωλήνα ή τραχειοστομίας)

Στα φυσικοθεραπευτικά μέσα, την εφαρμογή των οποίων ο φοιτητής έχει εμπεδώσει κατά τη διάρκεια της κλινικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβάνονται (ενδεικτικά):

- i. Ειδικά μέσα και μεθόδους αξιολόγησης.
- ii. Σπιρόμετρα κινήτρου (προκαθορισμένου όγκου, ροής)
- iii. Εξασκητές αναπνοής (threshold)
- iv. Μέσα θετικής εκπνευστικής πίεσης (PEP devices)
- v. Μέσα ηλεκτρικού ερεθισμού σε μετεγχειρητικούς ασθενείς (TENS, FES κ.ά.).
- vi. Ορθοτικά μέσα
- vii. Ειδικά βοηθήματα μετακίνησης στην πρώιμη κινητοποίηση
- viii. Κυλιόμενος διάδρομος

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος, προαπαιτούμενο μάθημα για το μάθημα της Κλινικής Εκπαίδευσης στην Αναπνευστική και καρδιαγγειακή Φυσικοθεραπεία είναι η Αναπνευστική Φυσικοθεραπεία.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

Η θεωρία του μαθήματος αξιολογείται με:

- ✓ Παρουσίαση ομαδικής εργασίας (συντελεστής 0.30) (Παράρτημα 1)
- ✓ Γραπτή τελική εξέταση (συντελεστής 0.70) που περιλαμβάνει χορήγηση ερωτηματολογίων που καλύπτουν όλη την ύλη του κάθε μαθήματος και αφορούν σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, σωστού/λάθους, συμπλήρωση κενών και ανάπτυξη κειμένου.

3. ΚΛΙΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Τα μαθήματα του κλινικού μέρους πραγματοποιούνται σε συνεργαζόμενους φορείς με το Τμήμα Φυσικοθεραπείας του ΠΑΔΑ, δύο (2) φορές την εβδομάδα κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου. Η συνολική εβδομαδιαία χρονική διάρκεια των μαθημάτων του κλινικού μέρους είναι οκτώ (8) ώρες, (4 ώρες ανά ημέρα).

Οι συνεργαζόμενοι φορείς με το Τμήμα Φυσικοθεραπείας είναι επτά (Πίνακας 1). Από τους επτά αυτούς φορείς το ΠΓΝ ΑΤΤΙΚΟΝ διαθέτει τρεις σταθμούς εκπαίδευσης (ΜΕΘ, Καρδιοχειρουργική κλινική, Πνευμονολογική κλινική), και ο Ευαγγελισμός διαθέτει τέσσερις σταθμούς (Πνευμονολογική Κλινική, Πνευμονική

αντιμετώπιση, ΜΕΘ, και απογευματινό τμήμα με εσωτερική κυκλική εναλλαγή στις κλινικές του νοσοκομείου). Η κυκλική εναλλαγή (Rotation) προσφέρει στους φοιτητές τη δυνατότητα να εκπαιδευτούν κλινικά στην πρακτική εφαρμογή θεραπευτικών παρεμβάσεων και μέσων που χρησιμοποιούνται σε αναπνευστικούς και καρδιαγγειακούς ασθενείς (ενήλικες και παιδιά) υπό διαφορετικές κλινικές συνθήκες και στάδια θεραπείας.

Οι φοιτητές/τριες χωρίζονται κατά το δυνατόν ισόποσα σε τόσες ομάδες, όσοι είναι οι σταθμοί εκπαίδευσης. Κάθε μία «Ομάδα κυκλοτερούς εναλλαγής (Rotation)» επισκέπτεται τους επιλεγμένους αντιπροσωπευτικούς σταθμούς της κυκλοτερούς εναλλαγής (Rotation) (ενδεικτικό παράδειγμα παρουσιάζεται στο Παράρτημα 2). Κάθε φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα να απουσιάζει στο 20% των πραγματοποιηθέντων μαθημάτων του εξαμήνου. Οι φοιτητές της κάθε ομάδας, για να δηλώσουν την παρουσία τους στο μάθημα, υπογράφουν σε κατάλληλο έντυπο, υπό την επίβλεψη του υπεύθυνου εκπαιδευτικού (Παράρτημα 3).

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να φοράει λευκή καθαρή ιατρική ποδιά, να έχει περιποιημένα, λιτή εμφάνιση, όπως αρμόζει σε φοιτητές Επιστημών Υγείας που επισκέπτονται Νοσοκομεία και να φέρει στο πέτο την ειδική κάρτα αναγνώρισης πάνω στην οποία θα αναγράφονται τα στοιχεία του/ης.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΟΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Εισαγωγή

Η ιδιομορφία της παροχής υπηρεσιών υγείας και η άμεση σχέση με κινδύνους λόγω της φύσης της εργασίας και των βλαπτικών παραγόντων που είναι πιθανόν να υπάρχουν στο κλινικό περιβάλλον καθιστά το ενδιαφέρον για την υγιεινή και ασφάλεια, ζήτημα άμεσης προτεραιότητας.

Προτεραιότητες στην κλινική εκπαίδευση

Επαγγελματισμός

Μάθηση

Ασφάλεια

Σκοπός της ενότητας

Η ενότητα αυτή, σκοπό έχει να επισημάνει τους κινδύνους για την υγιεινή και την ασφάλεια των φοιτητών φυσικοθεραπείας και με κατάλληλες πληροφορίες, να αναπτύξει τις γνώσεις και την κριτική ικανότητα των ενδιαφερομένων για το θέμα. Με τον τρόπο αυτό ευελπιστεί να συμβάλει στο να υιοθετήσουν οι φοιτητές καλές στάσεις και πρακτικές, ώστε να εδραιωθεί μια κουλτούρα πρόληψης σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας κατά την κλινική εκπαίδευση και την εργασία σε χώρους φυσικοθεραπείας και ταυτόχρονα - σε ένα ευρύτερο πλαίσιο - να επηρεάσει θετικά την οργάνωση του συστήματος και το κοινωνικό σύνολο.

Οι φυσικοθεραπευτές κατά την εργασία σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, βρίσκονται κυρίως αντιμέτωποι με κινδύνους βιολογικούς και φυσικούς. Οι φοιτητές λαμβάνουν εκπαίδευση σε βασικές αρχές υγιεινής και ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου των λοιμώξεων και του χειρωνακτικού χειρισμού. Η εκπαίδευση παρέχεται κατά την έναρξη της κλινικής εκπαίδευσης, προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και στην εμφάνιση νέων, ενώ επαναλαμβάνεται περιοδικά όταν κρίνεται αναγκαίο.

Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι φοιτητές / τριες θα είναι σε θέση:

- Να φροντίζουν για την υγιεινή και ασφάλεια των ιδίων καθώς και των προσώπων που μπορεί να επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλήψεις τους
- Να συνεργάζονται με τον υπεύθυνο της κλινικής άσκησης στην εκτέλεση κάθε καθήκοντος ή υποχρέωσης, σύμφωνα με την περί της ΥΑΕ νομοθεσίας
- Να χρησιμοποιούν τα μέτρα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) που τους παρέχονται
- Να ενημερώνουν τον υπεύθυνο της κλινικής άσκησης για υπαρκτούς κινδύνους που πέφτουν στην αντίληψή τους, ώστε να αποτρέπονται πιθανά ατυχήματα
- Να συνεργάζονται με τους συμφοιτητές τους επί θεμάτων ανθρώπινου παράγοντα και εργασιακής υγιεινής και ασφάλειας

Εκτίμηση του κινδύνου

Η εκτίμηση του κινδύνου πρέπει να γίνεται πάντοτε με την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών της κλινικής. Κατά την αποδοχή της επικινδυνότητας, λαμβάνεται υπ' όψη το φύλο, η ηλικία, η σωματική διάπλαση και επίσης η υγεία των εμπλεκομένων για τους οποίους γίνεται η εκτίμηση κινδύνου. Η εκτίμηση κινδύνου περιλαμβάνει συστηματική εξέταση για να εντοπιστούν οι επικίνδυνοι παράγοντες και να ληφθούν τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα που απαιτούνται για την εξάλειψη ή τον έλεγχο των κινδύνων και μπορεί να απλουστευθεί σε μια διαδικασία πέντε βημάτων.

Βήμα 1: Εντοπισμός των πηγών κινδύνου

Βήμα 2: Εντοπισμός των προσώπων και του τρόπου με τον οποίο μπορούν να επηρεασθούν

Βήμα 3: Αξιολόγηση των κινδύνων και λήψη απόφασης για την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μέτρων πρόληψης

Βήμα 4: Λήψη μέτρων

Βήμα 5: Επανεκτίμηση

Η Εκτίμηση Κινδύνου δεν μπορεί να θεωρηθεί ολοκληρωμένη αν δε συνοδευτεί και με οδηγίες ασφαλούς εργασίας. Οι οδηγίες ασφαλούς εργασίας θα βοηθήσουν τους εργαζόμενους στον προγραμματισμό και εκτέλεση των εργασιών. Η κάθε μέθοδος ασφαλούς εργασίας θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τις πιο κάτω πληροφορίες:

- Περιγραφή χώρου και εργασία που θα εκτελεστεί
- Προεργασία και προετοιμασία χώρου και μηχανημάτων
- Μηχανήματα και εξοπλισμός που θα χρησιμοποιηθεί
- Έλεγχος μηχανημάτων και εξοπλισμού πριν και μετά την χρήση τους

- Ποιος/οι είναι υπεύθυνος/οι να εκτελέσει/ουν την εργασία
- Πότε θα γίνει η εργασία σε σχέση με άλλες δραστηριότητες στο χώρο
- Σήμανση και περιορισμοί στην πρόσβαση
- Μέσα ατομικής προστασίας

Ενσωματώστε τις οδηγίες ασφαλούς εργασίας στις οδηγίες για την εκτέλεση εργασιών.

Πιθανοί Επαγγελματικοί Κίνδυνοι φυσικοθεραπευτών κατά την κλινική εκπαίδευση

Πιθανοί κίνδυνοι		Σε όλα τα τμήματα (Μ.Ε.Θ., θάλαμοι ασθενών, εργαστήριο φυσικοθεραπείας)
Βιολογικοί μικρόβια, ιοί, μύκητες (AIDS, ηπατίτιδα κλπ)		
Εργονομικοί-Χειρωνακτική διακίνηση φορτίου χειρισμοί ασθενών, στάση σώματος, επαναληπτικές κινήσεις		

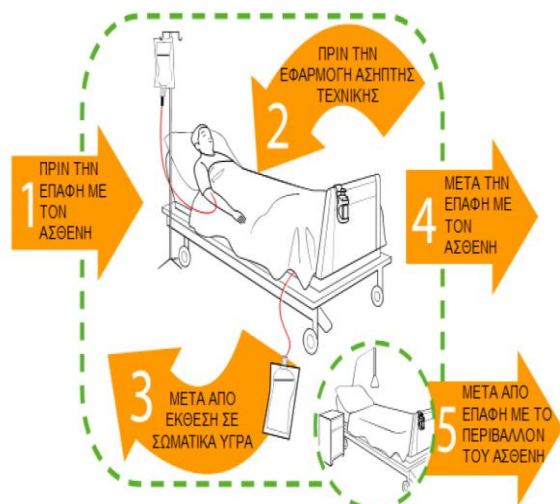
Μέτρα προστασίας και πρόληψης

Βιολογικοί κίνδυνοι - Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.)

Λήψη κατάλληλων μέτρων υγιεινής, σωστή επιλογή, χρήση κατάλληλων μέσων Μ.Α.Π., σήμανση, ενημέρωση/εκπαίδευση/εξάσκηση, λήψη μέτρων για ασφαλή χειρισμό και μεταφορά των βιολογικών αποβλήτων, ενημέρωση για τους κινδύνους που απειλούν την ασφάλεια και την υγεία και κάνουν αναγκαία τη χρήση των Μ.Α.Π., μέτρα και προφυλάξεις που έχουν ληφθεί, παροχή οδηγιών για την αποτελεσματική χρήση των Μ.Α.Π., έλεγχος σωστής χρήσης των Μ.Α.Π., αντικατάστασή τους σε περίπτωση φθοράς ή όταν έχει λήξει ο επιτρεπόμενος χρόνος χρήσης τους.

Εφαρμογή υγιεινής των χεριών

1 ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΘΕΝΗ	ΠΟΤΕ; Καθαρίστε τα χέρια σας καθώς πλησιάζετε τον ασθενή, πριν τον αγγίξετε ΓΙΑΤΙ; Για να προστατέψετε τον ασθενή από βλαβερά μικρόβια που υπάρχουν στα χέρια σας
2 ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΣΗΠΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ	ΠΟΤΕ; Καθαρίστε τα χέρια σας αμέσως πριν οποιαδήποτε διαδικασία άσηπτης τεχνικής ΓΙΑΤΙ; Για να προστατέψετε τον ασθενή από βλαβερά μικρόβια, συμπεριλαμβανομένων και των μικροβίων της δικής του χλωρίδας, που μπορούν να μπουν στο σώμα του
3 ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΥΓΡΑ	ΠΟΤΕ; Καθαρίστε τα χέρια σας αμέσως μετά από κάθε έκθεση σε σωματικά υγρά (και αφού βγάλετε τα γάντια) ΓΙΑΤΙ; Για να προστατέψετε τον εαυτό σας και τους συναδέλφους σας από βλαβερά μικρόβια που φέρει ο ασθενής
4 ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΘΕΝΗ	ΠΟΤΕ; Καθαρίστε τα χέρια σας μετά από κάθε επαφή με τον ασθενή ή το άμεσο περιβάλλον του, αφού αποχωρήσετε ΓΙΑΤΙ; Για να προστατέψετε τον εαυτό σας και τους συναδέλφους σας από βλαβερά μικρόβια που φέρει ο ασθενής
5 ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ	ΠΟΤΕ; Καθαρίστε τα χέρια σας αφού αγγίξετε οποιοδήποτε αντικείμενο ή έπιπλο του άμεσου χώρου που περιβάλλει έναν ασθενή (ακόμη και εάν δεν έχετε αγγίξει τον ίδιο τον ασθενή) ΓΙΑΤΙ; Για να προστατέψετε τον εαυτό σας και τους συναδέλφους σας από βλαβερά μικρόβια που φέρει ο ασθενής

Παροχή Μ.Α.Π. που να είναι κατάλληλα για τον κίνδυνο από τον οποίο πρέπει να προστατεύουν τους φοιτητές, να μη δυσκολεύουν την εκτέλεση της εργασίας, να ταιριάζουν σε αυτούς που θα τα χρησιμοποιήσουν. Κατά την άσκηση δραστηριοτήτων, οι οποίες συνεπάγονται κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια λόγω της εργασίας με βιολογικούς ή άλλους παράγοντες, ισχύουν οι κανονισμοί: α) οι φοιτητές δεν τρώνε και δεν

πίνουν, λόγω κινδύνου μόλυνσης από βιολογικούς παράγοντες β) χορηγείται κατάλληλος

προστατευτικός ιματισμός γ) τίθενται στη διάθεση όλων επαρκείς και κατάλληλες εγκαταστάσεις λουτρών, τουαλέτας και αντσηπτικών του δέρματος δ) ο αναγκαίος προστατευτικός εξοπλισμός ελέγχεται και αντικαθίσταται πριν από νέα χρήση. Τα ενδύματα και ο προστατευτικός εξοπλισμός αφαιρούνται κατά την αποχώρηση από

το χώρο εργασίας. Ο προστατευτικός εξοπλισμός που παρέχεται χρησιμοποιείται ανελλιπώς και έχει προηγηθεί εκπαίδευση από αρμόδιο άτομο πριν από τη χρήση.

Πλύσιμο χεριών

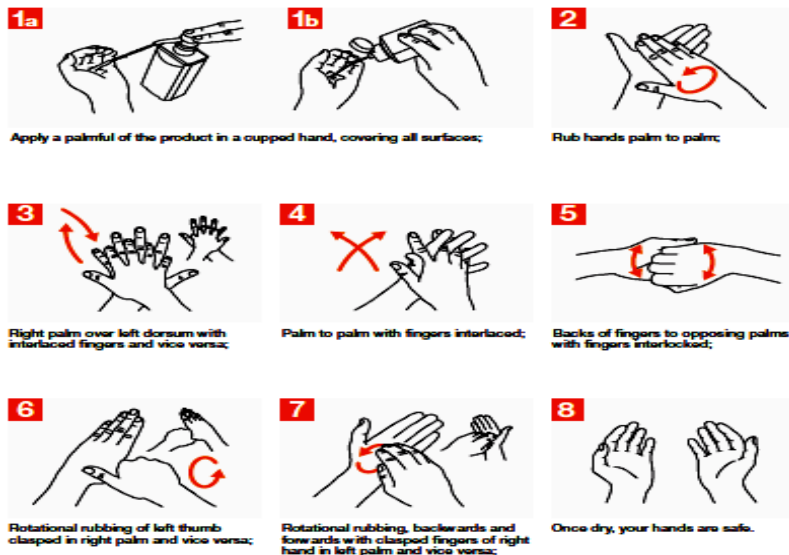
1. Με αντισηπτικό και νερό

⌚ Duration of the entire procedure: 40-60 seconds

2. Με αλκοολούχο διάλυμα

⌚ Duration of the entire procedure: 20-30 seconds

Τα Μ.Α.Π. είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης στον κίνδυνο, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρωτόκολλα. Δεν πρέπει να επιτρέπονται εξαιρέσεις ούτε για τις εργασίες που διαρκούν «μόλις λίγα λεπτά».

Μέτρα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ)

Στολή, γυαλιά, μάσκα χειρουργική/προσώπου, γάντια (αποστειρωμένα ή μη)

Εργονομία - Χειρωνακτική διακίνηση φορτίου

Πρόγραμμα πρόληψης των μυοσκελετικών τραυματισμών που σχετίζονται με την εργασία, το οποίο αποτελείται από τα εξής βασικά στοιχεία:

Ανάλυση του χώρου κλινικής εκπαίδευσης, περιορισμό του κινδύνου (εργονομική προσαρμογή εξοπλισμού, χρήση προστατευτικού εξοπλισμού), πληροφόρηση και εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων του φορέα για ενεργή συμμετοχή στην αντιμετώπιση των μυοσκελετικών παθήσεων, εκπαίδευση στον τρόπο ανύψωσης/μεταφοράς φορτίου, διατήρηση διαδρόμων κυκλοφορίας και δαπέδων, ελευθέρων από εμπόδια, εφοδιασμός του χώρου με επαρκή φωτισμό, πρόσωπα με προβλήματα υγείας, έγκυες γυναίκες και ανίκανα πρόσωπα να μην εμπλέκονται σε χειρωνακτικές εργασίες, χρήση κατάλληλης ένδυσης/υπόδησης, τήρηση διαλειμμάτων για ξεκούραση, παροχή μηχανικών μέσων μεταφοράς φορτίου.

Η βελτίωση των επιπέδων υγιεινής και ασφάλειας και η διατήρησή τους, η αντίστοιχη εκπαίδευση και ενημέρωση των εμπλεκόμενων και η καλλιέργεια κουλτούρας ενός οργανισμού, χρειάζονται όραμα, μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και παρακολούθηση.

ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

Σε όσα ακολουθούν περιγράφονται τα βήματα των πρώτων βοηθειών που μπορούν να χορηγηθούν στους χώρους της Κλινικής Εκπαίδευσης.

Οι πλέον συχνά παρατηρούμενες καταστάσεις που μπορεί να απαιτήσουν την επείγουσα παροχή πρώτων βοηθειών ως προς τις προαναφερόμενες συνθήκες, είναι οι παρακάτω:

ΔΙΑΣΕΙΣΗ

Οι πρώτες βοήθειες που δίδονται πριν από την μεταφορά του πάσχοντος στο Νοσοκομείο εντοπίζονται στα παρακάτω βήματα:

Λήψη των ζωτικών σημείων (αρτηριακή πίεση, σφύξεις & αναπνοές ανά λεπτό).
Έλεγχος σφύξεων: διαδοχικά είτε στις δύο έξω καρωτίδες αρτηρίες είτε στις δύο επιπολής μηριαίες αρτηρίες.
Έλεγχος του επιπέδου συνείδησης και περιποίηση τραυμάτων στο τριχωτό της κεφαλής αν υπάρχουν (με απλές ερωτήσεις που θα πρέπει να αφορούν στο όνομά του, στην ημέρα, στην ώρα και στο μήνα).
Εξέταση μεγέθους κόρης και στους δύο οφθαλμούς (προς διαπίστωση τυχόν ανισοκορίας).
Περαιτέρω ιατρικός έλεγχος

ΡΙΝΟΡΡΑΓΙΑ:

Οι πρώτες βοήθειες που μπορούν άμεσα να εφαρμοσθούν, ακόμη και από μη ειδικούς, εντοπίζονται στα παρακάτω βήματα:

Θέση ασθενή: καθιστή θέση με το κεφάλι προς τα κάτω και ελαφρώς γερμένος προς τα εμπρός (αποτρέπεται η εισρόφηση του αίματος στους πνεύμονες).
Άσκηση πίεσης επί 15 λεπτά, χρησιμοποιώντας τον δείκτη και τον αντίχειρα, στα δύο ρουθούνια. Διατήρηση πίεσης τουλάχιστον για 15 λεπτά (για πλήρη έλεγχο της αιμορραγίας).
Άσκηση πίεσης με κυλινδρικό επίδεσμο στην περιοχή ανάμεσα στο άνω χείλος και στα ούλα.
Τοποθέτηση πάγου πάνω από την μύτη (σε κτύπημα μηχανικής αιτιολογίας).
Επιπωματισμός στο ρουθούνι που αιμορραγεί με αποστειρωμένη γάζα αν η πίεση που ασκείται επί 15 λεπτά τουλάχιστον δεν φέρει αποτέλεσμα. Το άκρο της γάζας θα πρέπει να προεξέχει ώστε να μπορεί να αφαιρεθεί στη συνέχεια εύκολα.
Αποφυγή μετακίνησης μέχρι να σταματήσει πλήρως η αιμορραγία.
Περαιτέρω ιατρικός έλεγχος

ΔΙΑΣΤΡΕΜΜΑ

Σε όλα τα διαστρέμματα, οι πρώτες βοήθειες συμπεριλαμβάνουν τα παρακάτω βήματα:

Ακινητοποίηση μέλους χωρίς προσπάθεια ανάταξης
Ελαστικός επίδεσμος προς σταθεροποίηση του πάσχοντος μέλους.
Χορήγηση απλών αναλγητικών
Ακτινογραφία – διάγνωση

ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ (ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΡΕΣ):

Οι πρώτες βοήθειες που δίδονται για την περιποίηση των τραυματικών εκδορών συνοψίζονται στα παρακάτω βήματα:

Καθαρισμός της τραυματικής περιοχής και των εκδορών με νερό υπό πίεση/φυσιολογικό ορό (περιεκτικότητα 0.9% σε NaCl)
Καθαρισμός της τραυματικής περιοχής με αποστειρωμένη γάζα, με διάλυμα ιωδιούχου ποβιδόνης (Betadine Solution) περιεκτικότητας 5% σε ιώδιο.
Επάλειψη αντιβιοτικής αλοιφής στην περιοχή των τραυματικών εκδορών.
Επικάλυψη του τραύματος με αποστειρωμένες γάζες.
Πιεστική επίδεση και σταθεροποίηση των αποστειρωμένων γαζών που χρησιμοποιήθηκαν για να καλυφθούν οι τραυματικές εκδορές με ελαστικό επίδεσμο.
Αντιτετανικός ορός που γίνεται υποδορίως.
Περαιτέρω ιατρικός έλεγχος

ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ

- Στην απλή λιποθυμία, παρά την απώλεια των αισθήσεων, υπάρχει αναπνοή.
- Στην καρδιακή ανακοπή παρατηρούνται απώλεια αισθήσεων και αναπνοής.

Οι πρώτες βοήθειες που θα πρέπει να εφαρμοστούν από οποιονδήποτε σε περίπτωση λιποθυμίας αφορούν στα παρακάτω βήματα:

Έκταση της κεφαλής και ανύψωση του πώγωνα του πάσχοντος για 10 δευτερόλεπτα και έλεγχος της αναπνοής (παρακολούθηση αναπνευστικών κινήσεων στο θώρακα, αντίληψη της εκπνοής του πάσχοντος στο μάγουλό μας,
--

ακούμε τον εκπνευστικό συριγμό)
Χαλάρωση σφιχτών ενδυμάτων (γραβάτες, ζώνες), για διευκόλυνση της αναπνοής.
Τοποθέτηση πάσχοντος σε πλάγια θέση ανάληψης, ώστε να προληφθεί η εισρόφηση.
Καλός αερισμός χώρου.
Συνεχής έλεγχος της αναπνοής.
Απαγορεύεται η ρίψη νερού στο πρόσωπο κάποιου που έχει λιποθυμήσει ή το χτύπημα με χαστούκια, γιατί μπορεί να προκληθεί εισρόφηση ή να επιδεινωθεί μία ήδη υφισταμένη κάκωση στο πρόσωπο ή στον αυχένα.
Απαγορεύεται η χορήγηση οποιουδήποτε υγρού ή τροφής, χωρίς το άτομο να έχει συνέλθει πλήρως, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος εισρόφησης.
Περαιτέρω ιατρικός έλεγχος

ΕΠΙΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (STATUS EPILEPTICUS):

Σε μία επιληπτική κρίση οι σπασμοί διαρκούν περίπου για 5 λεπτά.

Οι πρώτες βοήθειες οι οποίες μπορούν να δοθούν από μη ειδικούς όταν είναι παρόντες σε επιληπτική κατάσταση, αναφέρονται στα παρακάτω βήματα:

Λόγω των συνεχόμενων σπασμών, προστασία του ατόμου από τραυματισμούς, ειδικά στην περιοχή της κεφαλής.
Πλάγια θέση σώματος
Κατά την διάρκεια των σπασμών δεν πρέπει να τοποθετηθεί τίποτα μέσα στο στόμα του πάσχοντα.
Άμεση ιατρική εξέταση

ΠΝΙΓΜΟΝΗ ΑΠΟ ΞΕΝΟ ΣΩΜΑ

Πρόκειται για μία επείγουσα κατάσταση η οποία απαιτεί άμεση αντιμετώπιση. Οι τρόποι αντιμετώπισης είναι δύο: α) ο χειρισμός άσκησης πίεσης στην κοιλιακή χώρα (χειρισμός του Heimlich) και β) ο χειρισμός αφαίρεσης του ξένου σώματος με το δάκτυλο. Ο χειρισμός αφαίρεσης ξένου σώματος με το δάκτυλο εφαρμόζεται σε άτομα με απώλεια των αισθήσεων. Συγκεκριμένα:

Χειρισμός άσκησης πίεσης στην Κοιλιακή χώρα (Χειρισμός Heimlich):

Το άτομο σε όρθια θέση με τον κορμό του σε ελαφριά κάμψη προς τα εμπρός.

Ο διασώστης στέκεται πίσω από τον πάσχοντα και περνά τα χέρια του κάτω από τις μασχάλες του πάσχοντος, αγκαλιάζοντας την μέση του ασθενούς.

Το ένα χέρι του διασώστη σχηματίζει γροθιά στην περιοχή της κοιλιακής χώρας του πάσχοντος λίγο πιο πάνω από τον ομφαλό, ενώ το άλλο χέρι του διασώστη αγκαλιάζει την γροθιά του άλλου χεριού.

Άσκηση πίεσης στην κοιλιά του πάσχοντος: αυτό γίνεται με κίνηση απότομη και δυνατή προς τα μέσα και επάνω. Προωθείται η κοιλιά προς τα επάνω και πιέζει την κάτω επιφάνεια της θωρακικής κοιλότητας προκειμένου να αποβληθεί το ξένο σώμα.

Αν δεν αποβληθεί το ξένο σώμα η κίνηση αυτή μπορεί να επαναληφθεί έως 5 φορές, διαφορετικά θα κληθεί βοήθεια από ειδικό.

ΚΡΙΣΗ ΠΑΝΙΚΟΥ

Η κρίση πανικού εκδηλώνεται αιφνιδίως χωρίς να έχει δώσει προηγουμένως κανένα προειδοποιητικό σημείο. Ως προς την εκδήλωση κρίσεων πανικού παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο η κληρονομικότητα, το έντονο άγχος και οι καταστάσεις stress. Μπορεί να εμφανιστεί σε φοιτητές όταν αυτοί βρίσκονται κάτω από καταστάσεις έντονου stress και άγχους.

Οι πρώτες βοήθειες που δίνονται σε αυτές τις περιπτώσεις είναι οι παρακάτω:

Απομάκρυνση του ατόμου από το περιβάλλον το οποίο δημιουργεί stress και άγχος.
--

Έλεγχος της αναπνοής με ήρεμες αναπνοές από τη μύτη (περιορισμός υπεραερισμού)
--

Σε επαναλαμβανόμενες κρίσεις, το άτομο πρέπει να απευθυνθεί σε ειδικό για βοήθεια.
--

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

Ο κάθε φοιτητής αξιολογείται καθημερινά από τον Υπεύθυνο Εκπαιδευτικό (Πίνακας 2) που έχει οριστεί από το Τμήμα Φυσικοθεραπείας για:

- Την επίδειξη σεβασμού σε βασικές αρχές δεοντολογίας στο κλινικό περιβάλλον,
- Την επίδειξη ενδιαφέροντος για την κλινική πρακτική,
- Την επίγνωση ότι πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι της κλινικής εκπαίδευσης,
- Την ικανότητα του να εκτελέσει διαδικασίες φυσικοθεραπείας (αξιολόγηση αναπνευστικού και καρδιαγγειακού ασθενή, ερμηνεία της κλινικής του εικόνας, αναγνώριση των παθολογικών προτύπων, στοχοθέτηση και να σχεδιασμός της φυσικοθεραπευτικής παρέμβασης),
- Την ικανότητα του να επικοινωνεί με τους ασθενείς,
- Την επίδειξη σεβασμού προς τους ασθενείς, τους Φυσικοθεραπευτές, το Προσωπικό του Νοσοκομείου, τον Υπεύθυνο Εκπαιδευτικό και τους συμφοιτητές του,
- Την υπευθυνότητα των πράξεων του, την οργάνωση, την παρατηρητικότητα του, τις πρωτοβουλίες και την συνειδητοποίηση των τυχόν λαθών του

- Τη συνέπειά του στην ώρα προσέλευσης στο μάθημα και στις δραστηριότητες που θα του ανατεθούν.

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ

Όνοματεπώνυμο φοιτητή.....

A.M.....

Εξάμηνο.....

Απουσίες.....

Νοσοκομείο .....

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	Επιτυχής επίδοση				Αποτυχία
	Άριστη 10 - 8.5	Πολύ καλή 8.4 - 7.5	Καλή 7.4 - 6.5	Μέτρια 6.4-5	< 5
Προσέγγιση ασθενούς					
Οριοθέτηση και ασφάλεια της παρέμβασης					
Επάρκεια γνώσεων					
Ικανότητα διεξαγωγής αξιολόγησης					
Επάρκεια δεξιοτήτων στην εφαρμογή της ΦΘ παρέμβασης					

Κλινικός εκπαιδευτής

Ημερομηνία

.....

Συνεργαζόμενοι φορείς

Οι συνεργαζόμενοι φορείς της Κλινικής είναι τα Δημόσια Νοσοκομεία. Κατόπιν αλληλογραφίας του Τμήματος Φυσικοθεραπείας με το εκάστοτε Γραφείο φυσικοθεραπείας του νοσοκομείου ξεκινά η υλοποίηση της κλινικής με τους συνεργάτες της και τους συνάδελφους φυσικοθεραπευτές του εκάστοτε νοσοκομείου. Ο αριθμός των συνεργαζόμενων φορέων κυμαίνεται ανάλογα με τις ανάγκες του έτους.

**4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΘΩΡΑΚΟΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΥ ΑΣΘΕΝΗ**

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΜΑΘΗΜΑ: ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΟΑΓΓΕΙΑΚΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ**

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Ε. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

**ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ/ΣΤΟΧΩΝ & ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
ΣΤΟΝ ΘΩΡΑΚΟΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ ΑΣΘΕΝΗ**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΑΤΡΙΚΟ ΦΑΚΕΛΟ	
Όνομα/Επίθετο	
Ηλικία	
Ημερομηνία & χώρος αξιολόγησης	
Αίτιο χειρουργείου	

Είδος χειρουργείου	
Προσπέλαση	
Ευρήματα από προεγχειρητική ακτινογραφία	
Λειτουργικές δοκιμασίες αναπνευστικού	
Έλεγχος βάδισης 6 λεπτών	
Ιστορικό - Πορεία νόσου	
Προϋπάρχουσα νόσος αναπνευστικού	

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Υποκειμενική γενική αξιολόγηση	
Κάπνισμα/ Πακετοέτη	
Αλκοόλ	
Φάρμακα	
Κλίμακες αξιολόγησης πόνου	Οπτική αναλογική κλίμακα:
	Λεκτική αναλογική κλίμακα:

Ανταπόκριση στην αναλγησία	
Αποτελεσματικότητα βήχα	
Δύσπνοια (BERG, VAS)	
Χρώμα και σύσταση πτυέλων	

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Κλινική αξιολόγηση	Επισκόπηση:
	Ψηλάφηση:
	Επίκρουση:
Ροή οξυγόνου L/min	
Αναπνευστικό πηλίκιο PO ₂ /FiO ₂	
Κλίμακα Γλασκώβης (ΜΕΘ)	
Μύες που έχουν βλαφτεί	Τραπεζοειδής..... ☐ Πλάτυς ραχιαίος ..... ☐ Ρομβοειδής ..... ☐ Πρόσθιος οδοντωτός ..... ☐ Μεσοπλευρίοι ..... ☐ Εγκάρσιος κοιλιακός..... ☐
Προσπέλαση	
Μετεγχειρητικές επιπλοκές	Αναπνευστικό ..... ☐ Καρδιαγγειακό ..... ☐ Νευρολογικό ..... ☐ Μυοσκελετικό..... ☐ Γαστρεντερολογικό ..... ☐ Νεφρολογικό..... ☐ Κεντρικό νευρικό ..... ☐
Εύρος κίνησης ωμικής ζώνης και κορμού από την χειρουργημένη πλευρά	
Monitoring	Καρδιακή συχνότητα..... Ρυθμός..... Συστολική πίεση..... Διαστολική πίεση..... Κορεσμός αιμοσφαιρίνης.....
Αέρια αίματος	O ₂ ..... CO ₂ ..... HCO ₃ ..... pH.....
Αναπνευστική συχνότητα	

Ευρήματα από Α/α θώρακα	
Δύναμη αναπνευστικών μυών	MIP ..... MEP .....
Λειτουργικές δοκιμασίες	Δύναμη χειρόσφιξης ..... MRC Sum Score.....
Αξιολόγηση Βήχα	
Καρδιακή παροχή (ΜΕΘ)	

ΣΥΝΕΚΤΙΜΗΣΗ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ, ΑΣΘΕΝΗ:	
ΣΧΟΛΙΑ:	

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Εμπιστοσύνη του ασθενή	☐	Διδασκαλία ανώδυνου και παραγωγικού βήχα	☐
Βελτιστοποίηση αερομετρικών συνθηκών	☐	Κινητοποίηση επί κλίνης	☐
Αποφυγή επαναδιασωλήνωσης	☐	Κινητοποίηση σε πολυθρόνα	☐
		Κινητοποίηση με βάδιση	☐
		Σπιρόμετρο κινήτρου ροής Triflow, Όγκου	☐
		Συσκευή Θετικής Εκπνευστικής Πίεσης	☐

		Επανεκπαίδευση του σωστού αναπνευστικού προτύπου	☐
		Διευκόλυνση της αποβολής των εκκρίσεων	☐
		Ενεργοί αναπνευστικοί κύκλοι ACBT	☐
		Μη επεμβατικός Μηχανικός Αερισμός PEEP ..... Pressure Support.....	☐
		Έλεγχος της στάσης του σώματος	☐
		Εστίαση στο πρόβλημα, διακριτικότητα ευγένεια.	☐
		Βεβαιότητα, επαγγελματισμός & αφιέρωση χρόνου στον ασθενή	☐

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	
Διατήρηση της εμπιστοσύνης του ασθενή	☐	Αναπνευστική φυσικοθεραπεία	☐
Βελτίωση λειτουργικής ικανότητας αναπνοής	☐	Κινητοποίηση επί κλίνης	☐
Βελτίωση κινητικότητας ομόπλευρου άνω άκρου και ημιθωρακίου	☐	Κινητοποίηση σε πολυθρόνα	☐
Βελτίωση της αντοχής	☐	Κινητοποίηση με βάδισα	☐
Σταδιακή ένταξη στις προηγούμενες δραστηριότητες	☐	Κινητοποίηση σύστοιχου άκρου - κορμού	☐
		Ασκήσεις αντοχής	☐

ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΠΛΑΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ/ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	

2 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
3 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
4 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
5 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
6 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
7 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
8 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
9 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	
10 ^η Μετεγχειρητική ημέρα	

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ «ΚΥΚΛΟΤΕΡΟΥΣ ΕΝΑΛΛΑΓΗΣ» ΤΟΥ ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

	ΕΒΔ 1η	ΕΒΔ 2η	ΕΒΔ 3η	ΕΒΔ 4η	ΕΒΔ 5η	ΕΒΔ 6η	ΕΒΔ 7η	ΕΒΔ 8η	ΕΒΔ 9η	ΕΒΔ 10η	ΕΒΔ 11η	ΕΒΔ 12η	ΕΒΔ 13η	
	7 & 10.10.19	14 & 17.10.2019	21 & 24.10.2019	31.10.2019	4 & 7.11.2019	11 & 14.11.2019	18 & 21.11.2019	25 & 28.11.2019	2 & 5.12.2019	9 & 12.12.2019	16 & 19.12.2019	9.01.2020	13.01.2020	16.01.2020
ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΕΙΟ - ΚΙ	A	B	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Z	H	Θ	Ι	Κ	A	B	Κλινικό φροντιστήριο ΜΕΜΑ στο Αττικό Νοσοκομείο Αθηνών
ΣΩΤΗΡΙΑ - ΠΑ	Κ	A	A	Γ	Γ	Ε	Ε	Z	Z	Θ	Θ	Κ	A	
ΑΙΤΙΚΟ - ΜΕΘ	Θ	Θ	Κ	A	A	Γ	Γ	Ε	Ε	Z	Z	Θ	Θ	
ΑΙΤΙΚΟ - ΚΧ/ΘΧ	Z	Z	Θ	Θ	Κ	A	A	Γ	Γ	Ε	Ε	Z	Z	
ΑΡΕΤΑΙΕΙΟ - ΧΕΙΡ	Ε	Ε	Z	Z	Θ	Θ	Κ	A	A	Γ	Γ	Ε	Ε	
ΑΙΤΙΚΟ-ΠΝΕΥΜ/ΚΗ	Γ	Γ	Ε	Ε	Z	Z	Θ	Θ	Κ	A	A	Γ	Γ	
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ - ΠΑ	Ι	Κ	B	B	Δ	Δ	ΣΤ	ΣΤ	H	H	Ι	Ι	Κ	
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ - ΜΕΘ	H	Ι	Ι	Κ	B	B	Δ	Δ	ΣΤ	ΣΤ	H	H	Ι	
ΚΑΤ - ΘΧ	ΣΤ	H	H	Ι	Ι	Κ	B	B	Δ	Δ	ΣΤ	ΣΤ	H	
ΚΑΤ - ΧΕΙΡ	Δ	ΣΤ	ΣΤ	H	H	Ι	Ι	Κ	B	B	Δ	Δ	ΣΤ	
ΑΓ. ΑΝΙΔΡΥΡΟΙ ΠΝΕΥΜ/ΚΗ	B	Δ	Δ	ΣΤ	ΣΤ	H	H	Ι	Ι	Κ	B	B	Δ	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γραμματοπούλου Ε. Φυσικοθεραπευτικές Τεχνικές και Μέθοδοι Αξιολόγησης στις Αναπνευστικές Παθήσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Κωνσταντάρας, 2017.
- Γραμματοπούλου Ε. Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα Προγράμματα Πνευμονικής Αποκατάστασης. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2015. Επιμέλεια του: AACVPR. Guidelines for pulmonary rehabilitation programs.
- Global Initiative for Asthma – GINA. Global strategy for asthma management and prevention, updated 2019. Retrieved from <http://www.ginasthma.org>.
- Gkaraveli M, Skordilis M, Grammatopoulou E, et al. The Effect of Inspiratory Muscle Training on Respiratory Pressure, Pulmonary Function and Walking Ability in Preschool Children with Cerebral Palsy. *Annals of Physiotherapy Clinics*, 2019; 2(1)
- Troosters T, Tabin N, Langer D, et al. Introduction of the harmonized respiratory physiotherapy curriculum. *Breathe*. 2019; 15:110-115.
- Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease – GOLD. Global strategy for COPD management and prevention, updated 2019. Retrieved from <http://www.gold.org>.
- Boden I, Skinner E, Browning L, et al. Preoperative physiotherapy for the prevention of respiratory complications after upper abdominal surgery: pragmatic, double blinded, multicentered randomized controlled trial. *BMJ*. 2018; 360:j5916.
- Grigoriadis K, Tsangaris I, Koutsoukou A, et al. The respiratory effect of tracheal gas insufflation (TGI) on tracheostomized spontaneously breathing ICU patients. *Journal of critical care*, 2018;48:160-165.
- Menezes K, Nascimento L, Avelino P, et al. Efficacy of Interventions to Improve Respiratory Function After Stroke. *Respiratory Care*. 2018; 63(7): 920-933.
- Meuret A, Ritz T, Wilhelm F, et al. Hypoventilation Therapy Alleviates Panic by Repeated Induction of Dyspnea Alicia E. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*. 2018; 3:539–545.
- Grammatopoulou E, Skordilis E, Haniotou A, et al. The effect of a holistic self-management plan on asthma control. *Physiotherapy Theory and Practice*. 2017; 33:622-633.

- Belimpasaki V, Grammatopoulou E, Philippou A, et al. The implementation of Global asthma management guidelines in two general respiratory outpatient Clinics in Greece. *Hospital Chronicles*. 2017; 11(3):153–161.
- Grammatopoulou E, Charmpas T, Strati E, et al. The scope of physiotherapy services provided in public ICUs in Athens, Greece. *Physiotherapy Theory and Practice*. 2017; 33: 1-9.
- Macêdo TM, Freitas DA, Chaves GS, et al. Breathing exercises for children with asthma. *Cochrane Database Syst Rev*. 2016 Apr 12;4:CD011017. doi: 10.1002/14651858.CD011017.pub2.
- Rietberg MB, Veerbeek JM, Gosselink R, et al. Respiratory muscle training for multiple sclerosis. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2017, Issue 12. Art. No.: CD009424. DOI: 10.1002/14651858.CD009424.pub2.
- Radtke T, Nevitt SJ, Hebestreit H, et al. Physical exercise training for cystic fibrosis. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2017, Issue 11. Art. No.: CD002768. DOI: 10.1002/14651858.CD002768.pub4.
- Grammatopoulou E, Skordilis E, Georgoudis G, et al. Hyperventilation in asthma: A validation study of the Nijmegen Questionnaire - NQ. *Journal of Asthma*. 2014; 29:1-8.
- Grammatopoulou E, Nikolovgenis N, Skordilis E, et al. Validity and reliability of general self-efficacy scale in asthma patients. *European Respiratory Journal*. 44, 2014; (S58): 4314.
- Westerdahl E, Wittrin A, Kånåhols M, et al. Breathing exercises for patients with multiple sclerosis - A randomized controlled trial. *European Respiratory Journal* 2014; 44: 4676.
- Stiller K. *Chest*. Physiotherapy in intensive care: systematic review. 2013; 144(3): 825-847.
- Christakou A, Papadopoulos M, Patsaki I, et al. Functional Assessment Scales in a General Intensive Care Unit. A Review. *Hospital Chronicles*. 2013, 8(4): 164–170.
- Grammatopoulou E, Skordilis E, Evangelodimou A, et al. Validity and reliability evidence of the Nijmegen questionnaire in asthma. *European Respiratory Journal*. 2013; 42 (S57): 1307.

- Patsaki I, Papadopoulos M, et al. The Effectiveness of Inspiratory Muscle Training in Weaning Critically Ill Patients from Mechanical Ventilation. *Hospital Chronicles*. 2013, 8(2): 86–90.
- Grammatopoulou E, Skordilis E, Evangelodimou A, et al. Adequate physical activity in students with and without asthma. *European Respiratory Journal*. 2012; 40(S56):144.
- Grammatopoulou E, Stavrou N, Myrianthefs P, et al. Asthma control in Greece: Validity and reliability evidence of the Asthma Control Test-ACT in Greece. *Journal of Asthma*. 2011; 48:57-64.
- Grammatopoulou E, Haniotou A, Evangelodimou A, et al. Factors associated with asthma control in patients with stable asthma. *European Respiratory Journal*. 2011; 38 (S55): 1297.
- Grammatopoulou E, Skordilis E, Stavrou N, et al. The effect of physiotherapy-based breathing retraining on asthma control. *Journal of Asthma*. 2011; 48:593-601.
- Grammatopoulou E, Belimpasaki V, et al. Active Cycle of Breathing Techniques-ACBT contributes to pain reduction in patients with rib fractures. *Hellenic Journal of Surgery*. 2010; 82, 42-47.
- Grammatopoulou E, Haniotou A, Douka G, et al. Factors associated with BMI in Greek adults with asthma. *Journal of Asthma*. 2010; 47, 276-280.

6.ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Chest
- Respiratory Medicine
- Journal of Asthma
- Quality of Life Research
- American Journal of Critical Care Medicine
- American Journal of Critical Care
- American Journal of Critical Care Nursing
- Physiotherapy Theory and Practice

Καλή, Υγιεινή και Ασφαλή Κλινική Εκπαίδευση!

